

2
nmbs

Geconsolideerd jaarverslag 2018

Inhoud

- 1. Geconsolideerd jaarverslag**
- 2. Geconsolideerde financiële staten
per 31 december 2018**
- 3. Verslag van het College van
Commissarissen**

1. Geconsolideerd jaarverslag

GECONSOLIDEERD JAARVERSLAG OVER DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2018

De geconsolideerde financiële staten van de NMBS-Groep per 31 december 2018 werden opgemaakt met inachtneming van de op die datum gepubliceerde bepalingen van het IFRS-referentiekader (International Financial Reporting Standards) zoals goedgekeurd door de Europese Unie, namelijk de door de International Accounting Standards Board (IASB) gepubliceerde normen en de door het IFRIC (International Financial Reporting Interpretations Committee) gepubliceerde interpretaties.

I. CONSOLIDATIEKRING

De consolidatiekring omvat alle vennootschappen die de NMBS-Groep vormen. Ze worden in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen volgens de twee door de IFRS-normen aanvaarde technieken, naargelang de Groep al dan niet controle heeft over de vennootschap, namelijk de integrale consolidatie en de vermogensmutatiemethode.

Evolutie van de consolidatiekring

	31/12/2013	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2018
Moedervenootschap	1	1	1	1	1	1
Globaal geconsolideerde ondernemingen	33	21	15	12	11	9
Ondernemingen volgens vermogensmutatiemethode	25	21	17	16	12	12
TOTAAL	59	43	33	29	24	22

In het boekjaar 2018 is de consolidatiekring als volgt geëvolueerd:

- de NMBS heeft aan B-Parking een aandeel in Publifer (dat 0,08% van het kapitaal vertegenwoordigde) doorverkocht.
- de Raad van Bestuur van de NMBS heeft zijn akkoord betuigd met de fusie door overneming van haar dochtervennootschap Eurostation (integraal geconsolideerd), met inwerkingtreding op fiscaal en boekhoudkundig vlak per 1 juli 2018. Voorafgaand aan deze fusie:
 - heeft Eurostation haar dochtervennootschap SOBRU opgeslorpt met terugwerkende kracht op 1 januari 2018;
 - heeft de NMBS van B-Parking het aandeel Eurostation (dat 0,03% van het kapitaal vertegenwoordigde) teruggekocht dat ze haar begin januari 2018 had verkocht.
- B-Parking heeft buiten de Groep haar participatie van 51,83% in de vennootschap Blue Mobility verkocht. Deze integraal geconsolideerde vennootschap verdwijnt dus uit de consolidatiekring.
- de Deutsche Bahn is uit de aandeelhoudersstructuur van Thalys International getreden en heeft haar 10 aandelen (die 10% van het kapitaal vertegenwoordigden) verkocht, waarvan één aandeel aan de NMBS en één aandeel aan Railtour, waardoor het controlepercentage van de NMBS-Groep in Thalys International van 28% tot 30% gestegen is.

II. GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE STATEN 2018

II.A. BALANS

ACTIVA

<i>In miljoen €</i>	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>Wijziging</u>
<u>Vaste activa</u>	<u>9.795,9</u>	<u>9.766,4</u>	<u>29,5</u>
Immateriële vaste activa	217,4	218,8	-1,4
Materiële vaste activa	7.046,3	7.035,4	10,9
Vastgoedbeleggingen	464,6	431,5	33,2
Deelnemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	409,0	380,5	28,5
Handelsvorderingen en overige debiteuren	719,1	757,4	-38,4
Afgeleide financiële instrumenten	267,6	254,3	13,3
Overige financiële activa	658,7	667,5	-8,7
Uitgestelde belastingvorderingen	13,1	20,9	-7,8
<u>Glottende activa</u>	<u>1.854,6</u>	<u>2.061,2</u>	<u>-206,6</u>
Voorraden	217,7	211,4	6,3
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.337,4	1.451,0	-113,6
Afgeleide financiële instrumenten	0,1	0,3	-0,1
Overige financiële activa	7,8	9,7	-1,9
Kas en kasequivalenten	291,6	388,8	-97,2
<u>Vaste activa aangehouden voor verkoop</u>	<u>47,9</u>	<u>29,8</u>	<u>18,1</u>
TOTAAL DER ACTIVA	11.698,4	11.857,4	-159,0

Het geheel van de geconsolideerde activa van de NMBS-Groep per 31 december 2018 vertegenwoordigt een bedrag van 11.698,4 M€, d.i. een verschil van -159,0 M€ (-1,3 %) t.o.v. de afsluiting 2017. De NMBS vertegenwoordigt 96,2 % van het totaal van de geconsolideerde activa, en zelfs 99,7 % buiten participaties in de volgens de vermogensmutatiemethode opgenomen vennootschappen.

De vaste activa (9.795,9 M€) vertegenwoordigen 83,7 % van de totale activa, nl.:

- ❖ 7.728,3 M€ (78,9 % van de vaste activa) m.b.t. de *immateriële en materiële vaste activa en de vastgoedbeleggingen*, waarvan 99,7 % van de moedervernootschap komen. De in 2018 door de NMBS uitgevoerde investeringen bedragen 426,9 M€¹, waarvan 167,0 M€ voor de aankoop en de renovatie van rollend materieel, 112,6 M€ voor het onthaal van de reizigers, 89,0 M€ voor de bouw en de inrichting van werkplaatsen en 58,4 M€ andere investeringen (waaronder IT en gebouwen). Deze investeringen van de moedervernootschap werden gefinancierd met kapitaalsubsidies, behalve 10,9 M€ die met eigen middelen werden gefinancierd.

¹ Excl. gereserveerd bedrag M7 van 184,0 M€ en terugbetaling van de lening m.b.t. LLN van 4,0 M€

De jaarlijkse afschrijvingen en waardevermindingsverliezen van de activa van de NMBS bedragen 425,6 M€. Verder werden handelsvorderingen en overige debiteuren van Eurostation (bouwcontracten van 2017) in 2018 heringedeeld bij de materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen van de Groep, voor 40,7 M€.

- ❖ 409,0 M€ (4,2 % van de vaste activa) m.b.t. het aandeel in het eigen vermogen van de *volgens de vermogensmutatiemethode opgenomen vennootschappen*, ondernemingen waarin de NMBS een invloed van betekenis uitoefent zonder evenwel over de controle te beschikken, waaronder THI Factory (262,8 M€), Eurofima (107,9 M€), Lineas Group (16,5 M€) en HR RAIL (12,1 M€). Het verschil t.o.v. het vorige boekjaar (+28,5 M€) is hoofdzakelijk toe te schrijven aan THI Factory (+21,0 M€), Lineas Group (+2,7 M€) en de overboeking naar deze rubriek in 2018 van de vermogensmutatiewaarde van Terminal Athus (2,7 M€).
- ❖ 1.658,5 M€ (17,0 % van de vaste activa) m.b.t. *de handelsvorderingen en overige debiteuren, de afgeleide financiële instrumenten, de andere financiële activa en de uitgestelde belastingvorderingen*, waarvan 615,5 M€ m.b.t. de Staatstoelagen, 600,5 M€ beleggingen in het raam van het schuldbeheer, 267,6 M€ financiële indekkingsinstrumenten en 94,7 M€ langlopende leasingvorderingen.

De vlottende activa (1.854,6 M€) vertegenwoordigen 15,9 % van de totale activa en bestaan onder meer uit geldmiddelen en kasequivalenten (291,6 M€), vorderingen op de Staat (585,3 M€), gestorte borgtochten in het raam van de afgeleide financiële instrumenten (313,9 M€), handelsvorderingen op minder dan een jaar (175,0 M€) en te recupereren BTW (99,7 M€). De vermindering met 206,6 M€ van het ene tot het andere boekjaar vloeit hoofdzakelijk voort uit, voor -72,6 M€, handelsvorderingen van Eurostation van 2017, in 2018 heringedeeld bij de materiële vaste activa, de vastgoedbeleggingen en de materiële vaste activa aangehouden voor verkoop, voor -59,5 M€, betalingen om de werken in het raam van het GEN-Fonds te financieren, voor -39,5 M€, liquide middelen van de NMBS, voor -25,5 M€, vorderingen op de NS m.b.t. de samenwerkingsafspraken betreffende de operationele verliezen van de IC Brussel-Amsterdam, en voor -4,5 M€, impact per 1 januari 2018 van de toepassing van de nieuwe norm IFRS 9, die voorziet in een nieuw model voor waardevermindering van de financiële activa, gebaseerd op de waardering van de verwachte kredietverliezen.

De vaste activa aangehouden voor verkoop (47,9 M€ of 0,4 % van het totaal van de activa) stijgen met 18,1 M€, waarvan hoofdzakelijk +21,8 M€ materiële vaste activa (waarvan 31,9 M€ handelsvorderingen en overige debiteuren van Eurostation van 2017, in 2018 heringedeeld in deze rubriek), -2,7 M€ vermogensmutatiewaarde van Terminal Athus die weer in de rubriek Participaties opgenomen volgens vermogensmutatie wordt geboekt, en -1,1 M€ ingevolge de verkoop van Blue Mobility door B-Parking.

PASSIVA

<i>In miljoen €</i>	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>Wijziging</u>
<u>Eigen vermogen</u>	<u>-239,4</u>	<u>-256,8</u>	<u>17,4</u>
<u>Langlopende verplichtingen</u>	<u>10.361,0</u>	<u>10.210,5</u>	<u>150,6</u>
Schulden uit personeelsbeloningen	329,4	326,1	3,3
Voorzieningen	167,9	163,1	4,8
Financiële schulden	2.770,5	2.824,6	-54,1
Afgeleide financiële instrumenten	402,0	396,2	5,8
Uitgestelde belasting verplichtingen	1,8	1,9	0,0
Handelsschulden	32,9	20,5	12,4
Subsidies	6.599,0	6.340,3	258,7
Overige schulden	57,6	137,9	-80,3
<u>Kortlopende verplichtingen</u>	<u>1.576,8</u>	<u>1.903,3</u>	<u>-326,5</u>
Schulden uit personeelsbeloningen	121,6	123,4	-1,8
Voorzieningen	81,9	95,1	-13,1
Financiële schulden	233,9	512,4	-278,5
Afgeleide financiële instrumenten	12,9	10,4	2,5
Belastingsschulden	3,7	0,4	3,4
Handelsschulden	385,5	407,7	-22,2
Sociale schulden	95,4	92,7	2,7
Subsidies	373,2	369,7	3,4
Overige schulden	268,6	291,5	-22,9
<u>Verplichtingen in verband met vaste activa aangehouden voor verkoop</u>	<u>0,0</u>	<u>0,4</u>	<u>-0,4</u>
TOTAAL DER PASSIVA	11.698,4	11.857,4	-159,0

Het **geconsolideerd eigen vermogen** is negatief ten bedrage van 239,4 M€. Ten opzichte van 2017 is het eigen vermogen met 17,4 M€ gestegen, waarvan hoofdzakelijk 22,0 M€ aan de NMBS-Groep toekomstend resultaat van het boekjaar en -4,5 M€ impact op het eigen vermogen per 1 januari 2018 van de eerste toepassing van de norm IFRS 9.

De **langlopende en kortlopende verplichtingen** bedragen 11.937,8 M€, d.i. -175,9 M€ t.o.v. het vorige boekjaar. Dit verschil kan hoofdzakelijk als volgt verklaard worden:

- ❖ -140,2 M€ voor de *NMBS*, waarvan hoofdzakelijk + 262,1 M€ kapitaalsubsidies voor de financiering van de immateriële en materiële vaste activa, +8,3 M€ afgeleide financiële indekkingsinstrumenten, -331,2 M€ evolutie van de financiële schuld, -59,5 M€ vermindering van de schuld jegens de Staat in het raam van het GEN-Fonds, -16,7 M€ borgtochten gestort in het raam van de Credit Support Annexes met de financiële instellingen en -8,1 M€ commissies op de alternatieve financiële verrichtingen.
- ❖ -35,7 M€ voor de *andere vennootschappen van de Groep*, waarvan hoofdzakelijk -14,4 M€ m.b.t. Eurogare.

II.B. RESULTATENREKENING

<u>In miljoen €</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>Wijziging</u>
Cash resultaat	63,4	59,2	4,2
recurrent	57,0	51,4	5,6
NMBS	50,7	58,1	-7,4
Groep Eurostation	3,0	-7,8	10,8
Ypto	1,9	0,2	1,7
Eurogare	-1,6	-1,9	0,3
Overige entiteiten	3,0	2,7	0,2
niet recurrent	6,4	7,8	-1,4
Resultaat niet cash	-68,1	15,4	-83,5
NMBS	-65,9	13,9	-79,8
Groep Eurostation	-1,1	2,4	-3,5
Ypto	-0,7	1,0	-1,7
Eurogare	2,5	2,1	0,4
Overige entiteiten	-2,9	-4,1	1,2
Aandeel in het resultaat van de ondernemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	26,8	27,1	-0,3
AANDEEL VAN DE GROEP IN HET GLOBAAL RESULTAAT	22,0	101,6	-79,6

*Het resultaat 2018 van de Groep Eurostation bevat het resultaat van Eurostation van 01/01/2018 tot 01/07/2018.

Het **cash-resultaat** (recurrent + non recurrent) bedraagt +63,4 M€, d.i. een verbetering met +4,2 M€ t.o.v. 2017, nl. hoofdzakelijk:

- ❖ -8,8 M€ voor de NMBS, waarvan hoofdzakelijk:
 - +39,9 M€ omzet (vooral gegenereerd door het binnenlands verkeer)
 - +27,9 M€ exploitatiesubsidies
 - -15,6 M€ geproduceerde vaste activa
 - +12,5 M€ andere bedrijfsopbrengsten, waarvan +14,0 M€ meerwaarden op verkopen van materiële vaste activa
 - -11,9 M€ stijging van de bevoorradingskosten
 - -52,4 M€ stijging van de diensten en diverse goederen, waarvan -29,2 M€ infrastructuurvergoeding
 - -11,8 M€ stijging van de personeelskosten

Het resultaat cash non recurrent 2018 van de NMBS van 6,4 M€ bevat onder meer 3,6 M€ ingevolge de toepassing van het addendum bij de samenwerkingsafspraken met de NS betreffende de IC Brussel-Amsterdam.

- ❖ +10,8 M€ voor de eerste 6 maanden van Eurostation. In 2017 was de omzet van Eurostation sterk gedaald.
- ❖ +1,7 M€ voor Ypto.

De evolutie van het **non-cash resultaat** (-83,5 M€) komt hoofdzakelijk van de NMBS (-79,8 M€), waarvan -29,4 M€ fair value adjustments op financiële instrumenten, -20,5 M€ diverse voorzieningen, -7,8 M€ uitgestelde belastingen en -3,3 M€ waardeverminderingen op vorderingen en voorraden.

De evolutie van het **aandeel in het resultaat van de volgens de vermogensmutatiemethode opgenomen vennootschappen** bedraagt -0,3 M€, waarvan +7,4 M€ voor THI Factory (van +14,4 M€ in 2017 naar +21,8 M€ in 2018) en -7,4 M€ voor Lineas Group (van +10,0 M€ in 2017 naar +2,6 M€ in 2018).

II.C. ECONOMISCHE SCHULD

De economische schuld is gelijk aan:

- ❖ de netto financiële schuld, d.i.
 - de bij de financiële instellingen aangepane schuld;
 - plus de financiële-leaseschulden;
 - min de geldbeleggingen en liquide middelen en de Back to Back vorderingen op de Staat in het raam van de overname van de schuld per 1 januari 2005;
- ❖ plus het saldo van de door de Staat gestorte kapitaalsubsidies waarvoor de investeringen nog moeten uitgevoerd worden;
- ❖ plus of min het saldo van de handelsvorderingen en -schulden;
- ❖ plus of min de ontvangen of gestorte borgtochten in het raam van de CSA's (Credit Support Annex);
- ❖ plus of min de cofinancieringen, d.w.z. het financieel saldo van de door de NMBS voor rekening van andere overheden uitgevoerde investeringen;
- ❖ min de netto vordering m.b.t. de exploitatiesubsidies.

<i>In miljoen €</i>	31-12-2018	31-12-2017	Δ
Netto financiële schuld	2.202,1	2.495,0	-292,9
Kapitaalsubsidies betaald door de Staat voor de nog uit te voeren werken	718,8	542,7	176,1
Bedrijfskapitaal (handelsvorderingen/-schulden + tussenkomsten Staat voor de exploitatie)	-271,2	-281,9	10,7
Waarborgen CSA	-304,2	-282,8	-21,4
Cofinancieringen	-0,7	-13,9	13,2
Economische schuld	2.344,8	2.459,0	-114,2

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Er werd geen gebeurtenis van betekenis met een impact op de financiële staten van de NMBS-Groep vastgesteld na de balansdatum van 31 december 2018.

Vermeldingen over de omstandigheden die een invloed van betekenis kunnen hebben op de ontwikkeling van de Groep

Het individueel door de verschillende ondernemingen van de NMBS-Groep gepubliceerd jaarverslag rechtvaardigt voor elk ervan de omstandigheden die een invloed van betekenis kunnen hebben op de ontwikkeling.

Verder dient opgemerkt dat er momenteel nog geen nieuw beheerscontract met de Staat afgesloten werd. De voorbereidende werkzaamheden met het oog op de opmaak van een nieuw beheerscontract tussen de NMBS en de Staat worden gefinaliseerd. Naast de verplichtingen van de NMBS zal het beheerscontract ook de toelagen bepalen die de NMBS voor haar opdrachten van openbare dienst op het vlak van zowel de investeringen als de exploitatie zal ontvangen, evenals het aanbod, het commercieel beleid en het tarievenbeleid. In afwachting werd het beheerscontract 2008-2012 verlengd en werden er voorlopige regels die als beheerscontract gelden, vastgesteld bij koninklijk besluit van 3 februari 2019. Dit koninklijk besluit stelt voorlopig de toelage vast die de NMBS in de periode 2016 tot 2020 voor haar opdrachten van openbare dienst op het vlak van zowel de investeringen als de exploitatie zal ontvangen. Daarnaast werden er bij dit koninklijk besluit voor de periode 2016 tot 2020 aan de NMBS subsidies toegekend om de kosten te dekken van specifieke projecten wat de strijd tegen terrorisme en radicalisme betreft.

Verder zal de NMBS van de Staat ook een deel van het “milliard vertueux” ontvangen, dat dient om de GEN-werven te finaliseren zodra het GEN-Fonds opgebruikt is en om strategische investeringen in de Gewesten uit te voeren. Deze investeringen zijn het voorwerp van het Strategisch Meerjaren-investeringsplan2018-2031.

Toepassing van de in artikel 119 van het Wetboek van Vennootschappen voorziene afwijking

Artikel 119 van het Wetboek van Vennootschappen bepaalt de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening. In het laatste lid van dit artikel wordt echter gepreciseerd dat het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening met het jaarverslag dat is opgesteld op grond van artikel 96 mag gecombineerd worden tot één enkel verslag, in zoverre de vereiste gegevens afzonderlijk worden verstrekt voor de consoliderende vennootschap en het geconsolideerde geheel.

Voor de andere materies dan die welke in onderhavig verslag zijn besproken, wordt verwezen naar het jaarverslag over de statutaire jaarrekening van de NMBS (= consoliderende vennootschap).

Voor wat specifiek het gebruik van afgeleide financiële instrumenten betreft, verwijzen we naar de toelichtingen in bijlage bij de jaarlijkse financiële verslaggeving, die alle door de normen IFRS 9 en IFRS 7 vereiste vermeldingen en informatie bevatten.

Sophie DUTORDOIR
Gedelegeerd bestuurder

Jean-Claude FONTINOY
Voorzitter van de Raad van Bestuur

2. Geconsolideerde financiële staten per 31 december 2018

I. BALANS

De invoering van de nieuwe standaard IFRS 9 op 1 januari 2018 heeft gevolgen voor de waardering van de financiële activa en verwerking van de veranderingen in de reële waarde van de financiële schulden die door de NMBS Groep aangemerkt werden als gewaardeerd aan reële waarde. IFRS 9 voert eveneens een nieuw model van bijzondere waardevermindering in gebaseerd op de verwachte kredietverliezen die een impact heeft gehad op het eigen vermogen op 1 januari 2018. De gepresenteerde informatie voor 2017 werd niet herwerkt en wordt gepresenteerd volgens IAS 39 "Financiële instrumenten : boeking en waardering ». De gepresenteerde informatie voor 2018 voldoet aan de standaard IFRS 9. Voor meer informatie verwijzen we naar de toelichting 2. Beheer van de middelen, 9. Handelsvorderingen en overige debiteuren, 12. Overige financiële activa en 32. Bijkomende informatie over de financiële instrumenten.

ACTIVA

		31/12/2018	31/12/2017
	<u>Toelichting</u>		
Vaste Activa			
Immateriële activa en Goodwill	5	217.374.724,52	218.821.781,55
Materiële vaste activa	6	7.046.336.594,85	7.035.447.362,19
<i>A. Terreinen</i>		780.224.213,98	781.709.906,78
<i>B. Gebouwen</i>		1.093.186.728,97	955.556.378,10
<i>C. Spoorweginfrastructuur</i>		71.884.153,97	64.388.444,19
<i>D. Rollend spoorwagematerieel</i>		3.609.370.276,84	3.745.803.465,07
<i>E. Installaties en diverse uitrustingen</i>		296.778.221,76	235.496.210,76
<i>F. Materiële vaste activa in aanbouw</i>		1.194.892.999,33	1.252.492.957,29
Vastgoedbeleggingen	7	464.629.917,21	431.471.730,07
Investerings opgenomen volgens de vermogens mutatiemethode	8	409.002.904,46	380.476.344,14
Handelsvorderingen en overige debiteuren	9	719.084.379,17	757.437.430,59
Afgeleide financiële instrumenten	11	267.618.898,36	254.304.610,26
Overige financiële activa	12	658.718.038,40	667.461.221,45
Uitgestelde belastingvorderingen	22	13.106.475,11	20.942.917,37
Subtotaal van de vaste activa		9.795.871.932,08	9.766.363.397,62
Vlottende Activa			
Voorraden	13	217.705.065,03	211.414.844,16
Handelsvorderingen en overige debiteuren	9	1.337.391.811,88	1.450.964.796,03
Afgeleide financiële instrumenten	11	144.142,75	260.629,50
Overige financiële activa	12	7.825.612,03	9.730.480,41
Geldmiddelen en kasequivalenten	14	291.561.419,83	388.808.810,99
Subtotaal van de vlottende activa		1.854.628.051,52	2.061.179.561,09
Vaste activa aangehouden voor verkoop			
Vaste activa aangehouden voor verkoop	15	47.908.292,79	29.818.367,45
TOTAAL ACTIVA		11.698.408.276,39	11.857.361.326,16

EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN

		31/12/2018	31/12/2017
	<u>Toelichting</u>		
Eigen vermogen			
Kapitaal	17	249.022.345,57	249.022.345,57
Geconsolideerde reserves	18	-490.823.414,40	-508.308.200,09
Eigen vermogen Groep		-241.801.068,83	-259.285.854,52
Minderheidsbelangen		2.402.930,07	2.519.792,82
Totaal eigen vermogen		-239.398.138,76	-256.766.061,70
Langlopende verplichtingen			
Schulden uit personeelsbeloningen	19	329.380.494,06	326.074.301,22
Voorzieningen	20	167.880.343,71	163.100.065,76
Financiële schulden	21	2.770.466.556,09	2.824.593.342,95
Afgeleide financiële instrumenten	11	402.000.234,35	396.158.368,07
Uitgestelde belastingen	22	1.841.312,10	1.858.544,34
Handels schulden	23	32.870.060,80	20.480.477,84
Subsidies	25	6.598.985.195,89	6.340.313.170,77
Overige schulden	26	57.595.883,27	137.872.029,13
Subtotaal langlopende verplichtingen		10.361.020.080,27	10.210.450.300,08
Kortlopende verplichtingen			
Schulden uit personeelsbeloningen	19	121.604.864,42	123.444.735,57
Voorzieningen	20	81.942.261,55	95.082.781,78
Financiële schulden	21	233.898.747,82	512.380.638,38
Afgeleide financiële instrumenten	11	12.903.845,39	10.425.729,66
Actuele belastingverplichtingen		3.744.193,71	361.377,59
Handels schulden	23	385.510.542,51	407.684.426,42
Sociale schulden	24	95.363.874,55	92.653.586,76
Subsidies	25	373.170.603,68	369.736.480,50
Overige schulden	26	268.647.401,25	291.535.977,78
Subtotaal kortlopende verplichtingen		1.576.786.334,88	1.903.305.734,44
Verplichtingen in verband met vaste activa aangehouden voor verkoop			
Verplichtingen in verband met vaste activa aangehouden voor verkoop	15	0,00	371.353,34
Totaal van de verplichtingen		11.937.806.415,15	12.114.127.387,86
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN		11.698.408.276,39	11.857.361.326,16

II. OVERZICHT VAN GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN

		31/12/2018	31/12/2017
VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
	<u>Toelichting</u>		
Bedrijfsinkomsten vóór kapitaalsubsidies			
Omzet	27	1.140.975.826,78	1.115.506.638,17
Exploitatiesubsidies	25	1.216.136.951,13	1.188.327.555,99
Zelf geproduceerde activa		217.820.570,71	220.993.218,20
Overige bedrijfsinkomsten	27	53.977.597,23	37.524.769,35
Totaal bedrijfsinkomsten vóór kapitaalsubsidies		2.628.910.945,85	2.562.352.181,71
Bedrijfskosten vóór afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingverliezen			
Aankopen van grondstoffen en handelsgoederen		-108.864.580,60	-100.886.106,30
Diensten en diverse goederen	27	-1.259.426.604,36	-1.189.279.997,74
Personeelskosten	28	-1.150.603.355,38	-1.147.205.206,00
Overige bedrijfskosten	27	-28.588.320,87	-26.339.723,06
Totaal bedrijfskosten vóór afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingverliezen		-2.547.482.861,21	-2.463.711.033,10
Bedrijfsresultaat vóór kapitaalsubsidies, afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingverliezen		81.428.084,64	98.641.148,61
Kapitaalsubsidies	25	376.005.342,30	381.081.184,90
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingverliezen	5, 6, 7 & 15	-428.613.955,00	-431.554.514,11
Bedrijfsresultaat		28.819.471,94	48.167.819,40
Financiële opbrengsten	29	63.963.715,25	118.620.515,82
Financiële kosten	29	-93.734.159,65	-117.435.087,83
Financieel resultaat - netto		-29.770.444,40	1.185.427,99
Aandeel in het netto-resultaat van de investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	8	26.785.460,43	27.138.731,50
Netto-resultaat uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten vóór belastingen		25.834.487,97	76.491.978,89
Winstbelastingen	30	-11.263.329,75	19.502.290,06
Netto-resultaat uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten		14.571.158,22	95.994.268,95
NETTO-RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR		14.571.158,22	95.994.268,95
Niet-gerealiseerde resultaten voor het boekjaar die nooit zullen opgenomen worden in het netto-resultaat			
Actuariële winsten en verliezen	19	4.926.363,26	4.346.032,77
Belastingen verbonden aan de niet-gerealiseerde resultaten		1.708.061,68	1.424.011,88
Aandeel van de niet-gerealiseerde resultaten van investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	8	112.613,26	-36.518,32
Eigen kredietrisico		1.759.922,44	0,00
Aanpassing reële waarde van de financiële activa		-619.733,86	0,00
Subtotaal van de niet-gerealiseerde resultaten voor het boekjaar die nooit zullen opgenomen worden in het netto-resultaat		7.887.226,78	5.733.526,33
die later zouden kunnen opgenomen worden in het netto-resultaat			
Aandeel van de niet-gerealiseerde resultaten van investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	8	-150.313,58	2.807,11
Subtotaal van de niet-gerealiseerde resultaten voor het boekjaar die later zouden kunnen opgenomen worden in het netto-resultaat		-150.313,58	2.807,11
Totaal van de niet-gerealiseerde resultaten voor het boekjaar		7.736.913,20	5.736.333,44
TOTAAL GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN		22.308.071,42	101.730.602,39
Netto-resultaat van het boekjaar toe te rekenen aan			
Aandeelhouders van de Groep		14.308.245,54	95.892.311,92
Minderheidsbelangen		262.912,68	101.957,03
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten toe te rekenen aan		14.571.158,22	95.994.268,95
Aandeelhouders van de Groep		22.045.158,74	101.628.645,36
Minderheidsbelangen		262.912,68	101.957,03
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten toe te rekenen aan		22.308.071,42	101.730.602,39

III. MUTATIEOVERZICHT VAN HET EIGEN VERMOGEN

EUR	Eigen vermogen toerekenbaar aan aandeelhouders van de Groep			Minderheidsbelangen	Totaal eigen vermogen
	Kapitaal	Geconsolideerde reserves	Totaal		
Per 1 januari 2017	249.022.345,57	-609.636.846,55	-360.614.500,98	2.981.209,00	-357.633.291,98
Netto-resultaat 2017		95.892.311,93	95.892.311,93	101.957,03	95.994.268,96
Niet-gerealiseerde resultaten 2017		5.736.333,43	5.736.333,43		5.736.333,43
Betaalde dividenden aan houders van minderheidsbelangen			0,00	-7.927,50	-7.927,50
Wijzigingen consolidatiekring - uit			0,00	-555.445,07	-555.445,07
Anderse bewegingen van het eigen vermogen		-300.000,00	-300.000,00		-300.000,00
Afrondingen		1,10	1,10	-0,64	0,46
Per 31 december 2017	17&18 249.022.345,57	-508.308.200,09	-259.285.854,52	2.519.792,82	-256.766.061,70
Per 1 januari 2018	249.022.345,57	-508.308.200,09	-259.285.854,52	2.519.792,82	-256.766.061,70
Impact van wijziging in de waarderingsregels (IFRS 9)		-4.438.168,94	-4.438.168,94	-53.805,07	-4.491.974,01
Aangepaste eigen vermogen op 01/01/2018	249.022.345,57	-512.746.369,03	-263.724.023,46	2.465.987,75	-261.258.035,71
Netto-resultaat 2018		14.308.245,54	14.308.245,54	262.912,68	14.571.158,22
Niet-gerealiseerde resultaten 2018		7.736.913,20	7.736.913,20		7.736.913,20
Betaalde dividenden aan houders van minderheidsbelangen			0,00	-7.927,50	-7.927,50
Wijzigingen consolidatiekring		-122.204,27	-122.204,27	-318.042,86	-440.247,13
Afrondingen		0,16	0,16		0,16
Per 31 december 2018	17&18 249.022.345,57	-490.823.414,40	-241.801.068,83	2.402.930,07	-239.398.138,76

Het bedrag van -4.491.974,01 EUR vertegenwoordigt de impact van de eerste toepassing van de standaard IFRS 9 *Financiële instrumenten* op het eigen vermogen op 1 januari 2018 van de NMBS Groep. Deze standaard voorziet vanaf 1 januari 2018, de toepassing van een nieuw model van bijzondere waardevermindering van de Financiële activa gebaseerd op de waardering van de verwachte kredietverliezen die onmiddellijk erkend moeten worden vanaf de erkenning van het actief: impact op 1 januari 2018 rechtstreeks via de overgedragen resultaten van -4.491.974,01 EUR waarvan -3.785.806,55 EUR voor de NMBS, -652.362,39 EUR voor de dochterondernemingen en -53.805,07 EUR voor de minderheidsbelangen.

In 2018 hebben de wijzigingen van de consolidatiekring voornamelijk betrekking op de verkoop van de deelneming van 51,83% in Blue Mobility met een impact van -144.112,29 EUR op de geconsolideerde reserves van de NMBS Groep en -318.554,02 EUR op de minderheidsbelangen.

IV. KASSTROOMOVERZICHT

	31/12/2018	31/12/2017
	<i>Toelichting</i>	
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Netto-res ultaat van het boekjaar	14.571.158,22	95.994.268,95
Aanpassingen voor		
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop	5, 6, 7 & 15 427.453.557,70	434.444.813,62
Waardeverminderingen op voorraden, handelsvorderingen en overige debiteuren	9, 2 & 13, 2 16.153.738,24	9.571.092,80
Wijzigingen reële waarde van afgeleide financiële instrumenten	11, 2 750.707,86	-18.185.354,43
Wijzigingen reële waarde en bijzondere waardeverminderingen op andere financiële activa en financiële schulden (Meerwaarden) / minderwaarden op de realisatie van materiële en immateriële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop	15, 2 -12.585.122,87	-6.756.868,63
(Meerwaarden) / minderwaarden op de realisatie van dochterondernemingen en investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	27, 1, 2 0,00	-3.921,79
Inresultaatname van de commissies op transacties van alternatieve financiering	27, 1, 2 -8.333.990,60	-4.805.928,43
Voorzieningen	27, 2, 1 & 29, 2 -5.059.376,32	-22.780.057,07
Personeelsbeloningen	6.392.684,95	-734.439,33
Inresultaatname van kapitaalsubsidies	25, 1 -376.005.342,30	-381.081.184,90
Rentebaten en -lasten, netto	29 34.000.755,76	32.823.317,63
Aandeel in de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	8, 2 & 8, 3 -26.785.460,43	-27.138.731,50
Winstbelastingen	30 11.263.329,75	-19.502.290,06
Omrekeningsverschillen	2.334.726,36	2.471.651,84
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	83.457.047,56	82.980.501,68
Netto wijziging in de behoefte aan bedrijfskapitaal		
Voorraden	-18.195.842,98	-26.734.692,60
Handelsvorderingen en overige debiteuren	98.986.950,60	50.177.874,32
Handels schulden, sociale schulden en overige schulden	-101.720.373,63	-26.750.320,28
	-20.929.266,01	-3.307.138,56
Kasstroom uit operationele activiteiten voor belastingen	62.527.781,55	79.673.363,12
Betaalde belastingen	-1.654.107,88	-3.350.987,70
NETTO KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	60.873.673,67	76.322.375,42

		31/12/2018	31/12/2017
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN			
Verwerving van immateriële en materiële vaste activa, en vastgoedbeleggingen		-434.978.324,16	-519.975.528,41
Verwerving van financiële activa		-25.172.000,63	-76.640.102,57
Verwerving van deelnemingen		0,00	-6.981.520,17
Verwerving van deelnemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode		-40.000,00	0,00
Ontvangsten uit realisatie van dochterondernemingen		0,00	7.765.817,73
Ontvangen kapitaalsubsidies		607.309.570,89	728.354.463,17
Ontvangsten uit realisatie van immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en activa aangehouden voor verkoop		28.851.164,50	16.904.278,00
Ontvangsten uit realisatie van overige financiële activa		39.788.129,46	32.058.349,47
Ontvangsten uit realisatie van deelnemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode		0,00	1.171.298,40
Ontvangen interesten		63.743.664,47	69.823.893,98
Ontvangen dividenden		2.769.284,60	311.923,20
NETTO KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		282.271.489,13	252.792.872,80
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN			
Toename van financiële schulden	21.1	40.124.162,66	441.021.610,89
Aflossing van financiële schulden	21.1	-385.165.628,86	-586.420.744,44
Netto aflossing/betalingen op afgeleide financiële instrumenten	11.2	-2.421.750,30	-1.687.945,50
Betaalde interesten	21.1, 11.2 & 26	-92.914.269,51	-97.742.867,99
Betaalde dividenden		-7.927,50	-7.927,50
NETTO KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN		-440.385.413,51	-244.837.874,54
(AFNAME) / TOENAME VAN GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN VOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT		-97.240.250,71	84.277.373,68
GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN VOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT BEGIN BOEKJAAR (toelichting 14)		388.808.810,99	306.101.935,80
(Afname) / toename van geldmiddelen, kas equivalenten en voorschotten in rekening-courant		-97.240.250,71	84.277.373,68
Omrakeningsverschillen		-65.615,66	-20.047,84
Overboeking naar vaste activa aangehouden voor verkoop	15	58.475,21	-1.550.450,65
GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN VOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT EINDE BOEKJAAR (toelichting 14)		291.561.419,83	388.808.810,99

ALGEMENE INFORMATIE

Activiteiten

Onder alle ondernemingen die opgenomen zijn in de consolidatiekring van de NMBS Groep, vertegenwoordigt de NMBS op zich 96,17 % van het actief op 31 december 2018 (95,56% op 31 december 2017) en -16.490.619,02 EUR (74.115.818,96 EUR) van het geconsolideerd netto-resultaat (deel Groep) van 14.308.245,54 EUR (95.892.311,92 EUR) op 31 december 2018 (31 december 2017). Het verschil van 30.710.876,51 EUR is voornamelijk afkomstig van het aandeel in het netto-resultaat van de investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode van 26.785.460,43 EUR (waarvan 21.801.561,55 EUR voor THI Factory).

De voornaamste activiteiten van de NMBS zijn de activiteiten van openbare dienst zoals beschreven door het Koninklijk Besluit van 11 december 2013:

- het binnenlands vervoer van reizigers met treinen van de gewone dienst, alsook het aandoen van binnenlandse bestemmingen door hogesnelheidstreinen;
- het grensoverschrijdend vervoer van reizigers;
- de verwerving, het onderhoud, het beheer en de financiering van rollend spoorwagematerieel bestemd voor de uitvoering van de taken bedoeld in de punten hierboven;
- de prestaties die de spoorwegonderneming moet leveren voor de behoeften van de Natie;
- het verwerven, het ontwerp, de bouw, de vernieuwing, het onderhoud en het beheer van de stations, de onbemande stopplaatsen en hun aanhorigheden;
- de instandhouding van het historisch patrimonium betreffende de spoorwegexploitatie;
- de veiligheids- en bewakingsactiviteiten op het gebied van de spoorwegen;
- de andere opdrachten van openbare dienst waarmee zij belast is door of krachtens de wet.

Juridisch statuut

De NMBS NV is een naamloze vennootschap van publiek recht waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is in de Frankrijkstraat 56, 1060 Brussel. Ze is ingeschreven onder het ondernemingsnummer 0203.430.576. De laatste wijziging van de gecoördineerde statuten werd op 4 mei 2015 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

Jaarrekeningen

De geconsolideerde jaarrekening op 31 december 2018, opgemaakt volgens het IFRS-referentiekader, werden vastgelegd door de Raad van Bestuur van de NMBS op 26 april 2019. De cijfers hernomen in dit document zijn uitgedrukt in euro (EUR), tenzij anders vermeld.

Waarderingsregels

Met uitzondering van de nieuwe normen en aanpassingen die van toepassing zijn, zijn de waarderingsregels op uniforme wijze toegepast van het ene jaar op het andere jaar en voor de volledige NMBS Groep. De geconsolideerde financiële staten zijn voorbereid gebruik makend van homogene waarderingsregels voor transacties of andere gelijkaardige gebeurtenissen in de volledige NMBS Groep.

Raad van Bestuur

Fontinoy Jean-Claude	Voorzitter van de Raad van Bestuur tot 13 oktober 2019
Dutordoir Sophie	Gedelegeerd Bestuurder
Boelaert Filip	Bestuurder
Cloquet Jean-Jacques	Bestuurder tot 13 oktober 2019
Delwart Valentine	Bestuurder tot 7 februari 2018
Descheemaecker Marc	Bestuurder tot 13 oktober 2019
Durez Martine	Bestuurder
Goldstein Yves	Bestuurder
Glautier Laurence	Bestuurder vanaf 23 februari 2018 tot 13 oktober 2019
Gosselin Ermeline	Bestuurder tot 13 oktober 2019
Lauwers Kris	Bestuurder tot 13 oktober 2019
Jeurissen Isabelle	Bestuurder tot 13 oktober 2019
Lorand Renaud	Bestuurder tot 12 januari 2018
Schatteman Saskia	Bestuurder tot 13 oktober 2019
Sterckx Dirk	Bestuurder tot 13 oktober 2019
Van Camp Bart	Bestuurder

Commissarissen

Leden van het College van Commissarissen:

KPMG Bedrijfsrevisoren CVBA vertegenwoordigd door Patrick De Schutter
BDO Bedrijfsrevisoren CVBA vertegenwoordigd door Felix Fank

V. TOELICHTINGEN

Toelichting 1 - Samenvatting van de belangrijkste waarderingsregels	22
Toelichting 2 - Beheer van de middelen	45
Toelichting 3 - Significante inschattingen en beoordelingen	69
Toelichting 4 - Consolidatiekring van de NMBS Groep	73
Toelichting 5 - Immateriële activa	76
Toelichting 6 - Materiële vaste activa	79
Toelichting 7 - Vastgoedbeleggingen	82
Toelichting 8 - Investerings opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	85
Toelichting 9 - Handelsvorderingen en overige debiteuren	90
Toelichting 10 – Activa en passiva voortvloeiende uit contracten met klanten	93
Toelichting 11 - Afgeleide financiële instrumenten	95
Toelichting 12 - Overige financiële activa	98
Toelichting 13 - Voorraden	100
Toelichting 14 - Geldmiddelen en kasequivalenten	102
Toelichting 15 - Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	103
Toelichting 16 - Bedrijfscombinaties	105
Toelichting 17 - Kapitaal	106
Toelichting 18 - Geconsolideerde reserves	107
Toelichting 19 - Personeelsbeloningen	108
Toelichting 20 - Voorzieningen	114
Toelichting 21 - Financiële schulden	116
Toelichting 22 - Uitgestelde belastingvorderingen / schulden	122
Toelichting 23 - Handelsschulden	124
Toelichting 24 - Sociale schulden	125
Toelichting 25 - Subsidies	126
Toelichting 26 - Overige schulden	129
Toelichting 27 - Bedrijfsinkomsten en bedrijfskosten	131
Toelichting 28 - Personeelskosten	134
Toelichting 29 - Financiële opbrengsten en financiële kosten	135
Toelichting 30 - Kosten van belastingen op de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	136
Toelichting 31 - Voorwaardelijke activa en verplichtingen	137
Toelichting 32 - Bijkomende informatie over de financiële instrumenten	138
Toelichting 33 - Transacties van alternatieve financiering	143
Toelichting 34 - Rechten en verplichtingen	145
Toelichting 35 - Informatie betreffende verbonden partijen	147
Toelichting 36 - Erelonen van de commissaris	150
Toelichting 37 - Gebeurtenissen na balansdatum	150

Toelichting 1 - Samenvatting van de belangrijkste waarderingsregels

1.1. Presentatiebasis en conformiteitsverklaring

De geconsolideerde jaarrekening van de NMBS Groep per 31 december 2018 werd opgesteld in overeenstemming met de "IFRS" (International Financial Reporting Standards) zoals deze goedgekeurd werden door de Europese Unie en conform de op, deze datum, gepubliceerde standaarden van de International Accounting Standards Board "IASB" en interpretaties van "IFRIC" (International Financial Reporting Interpretations Committee),

Deze geconsolideerde jaarrekening werd opgesteld volgens de volgende waarderingsregels waarbij:

- bepaalde financiële vaste activa en passiva opgenomen worden tegen hun reële waarde: afgeleide financiële instrumenten, eigenvermogensinstrumenten, financiële activa tegen reële waarde via het netto-resultaat en financiële verplichtingen tegen reële waarde via het netto-resultaat;
- bepaalde elementen van het patrimonium opgenomen worden op basis van hun contante waarde: langlopende schulden en vorderingen waarbij er geen of een niet-marktconforme interest aangerekend wordt, evenals langlopende voorzieningen. De gebruikte disconteringsvoet is gebaseerd op de IRS-curve in functie van de onderliggende looptijd, met uitzondering van de schulden als gevolg van de toepassing van IAS 19 voor dewelke de toegepaste disconteringsvoet gebaseerd is op het marktrendement op de afsluitingsdatum van ondernemingsobligaties van eerste categorie, overeenkomstig hun looptijd;
- andere balanselementen opgenomen worden volgens het kostprijsmodel met uitzondering van bepaalde herwaarderingen van bepaalde materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen voor dewelke de NMBS Groep geopteerd heeft voor de waardering tegen reële waarde op de datum van overgang naar IFRS (1 januari 2014) en het gebruik van deze reële waarde als veronderstelde kostprijs op deze datum van overgang (voornamelijk terreinen).

De volgende nieuwe standaarden en wijzigingen aan standaarden zijn verplicht van toepassing vanaf het boekjaar beginnend op 1 januari 2018 en werden goedgekeurd door de Europese Unie:

- IFRS 9 '*Financiële instrumenten*'. De standaard behandelt de classificatie, waardering en het niet langer in de balans opnemen van financiële activa en verplichtingen evenals van hedge accounting wat niet van toepassing is binnen de NMBS groep. De standaard is van toepassing binnen de NMBS groep vanaf 1 januari 2018. Ze heeft gevolgen voor de waardering van financiële activa en de boeking van de wijzigingen van de reële waarde van de financiële schulden door NMBS Groep beschouwd als gewaardeerd aan reële waarde. IFRS 9 introduceert eveneens een nieuw model van bijzondere waardevermindering gebaseerd op de verwachte kredietverliezen die het geconsolideerde eigen vermogen beïnvloed hebben op 1 januari 2018 voor -4,5 M€. De informatie gepresenteerd voor het jaar 2017 werd niet herwerkt en wordt gepresenteerd volgens IAS 19 « Financiële instrumenten : boeking en waardering ». De informatie gepresenteerd voor 2018 is conform aan de standaard IFRS 9. Voor meer informatie verwijzen we naar toelichting 2. Beheer van de middelen, 9.

Handelsvorderingen en overige debiteuren, 12. Overige financiële activa en 32. Bijkomende informatie over de financiële instrumenten.

- IFRS 15 '*Opbrengsten uit contracten aangegaan met klanten*' die zal resulteren in een betere financiële verslaggeving van opbrengsten afkomstig uit contracten met klanten evenals en een betere globale vergelijkbaarheid van de verkopen die gerapporteerd worden in de jaarrekening. Ze vervangt en annuleert de standaarden (IAS 18 '*Opbrengsten*' en IAS 11 '*Onderhanden projecten in opdracht van derden*') en de bestaande interpretaties van de erkenning van de inkomsten. Ze is verplicht van toepassing vanaf 1 januari 2018 evenals haar wijzigingen. Het basisprincipe van de nieuwe standaard is om de opbrengst te boeken die de overdacht van goederen of diensten naar een klant weergeeft en dit, voor een bedrag die de betaling weerspiegelt dat de Groep verwacht te ontvangen als tegenprestatie voor deze goederen of diensten. De nieuwe norm vertaalt zich eveneens door een verbetering van de aan te leveren informatie in bijlage, ze levert een leidraad voor de transacties die voorheen niet volledig behandeld werden (bijvoorbeeld de wijzigingen van het contract) en ze verbetert de toepassingsbepalingen voor de contracten voor meerdere elementen. De toepassing van IFRS 15 heeft geleid tot de identificatie van meerdere prestatieverplichtingen binnen één en hetzelfde contract. In tegenstelling tot IAS 11 waar rekening gehouden werd met het volledige contract, wordt elke prestatieverplichting onder IFRS 15 beschouwd als een soort subcontract ("unit of account") waarvoor de timing van de omzeterkenning moet worden bepaald. Het netto saldo van de gelopen kosten en de tussentijdse facturen voor prestaties die eindigen op afsluitingsdatum worden op basis van IFRS 15 in resultaat genomen. We hebben IFRS 15 toegepast vanaf de datum van de inwerkingtreding conform aan de retrospectieve gewijzigde methode. Haar toepassing heeft geen significante impact op de NMBS Groep. We verwijzen naar de betreffende toelichtingen van deze geconsolideerde financiële staten per 31 december 2018.

Een aantal andere nieuwe standaarden, wijzingen en interpretaties die verplicht van toepassing werden voor de eerste keer vanaf het boekjaar beginnende op 1 januari 2018 werden niet hernomen in deze geconsolideerde financiële staten daar ze, ofwel niet van toepassing zijn of niet significant zijn voor de geconsolideerde financiële staten van de NMBS Groep.

De nieuwe standaarden en wijzingen aan de volgende standaarden werden gepubliceerd en goedgekeurd door de Europese Unie en zijn verplicht van toepassing voor het boekjaar beginnende op 1 januari 2019:

- IFRS 16 '*Leaseovereenkomsten*'. Deze standaard vervangt de standaard IAS 17 en voert een grote verandering in de boekhoudkundige verwerking van leaseovereenkomsten door de leasingnemer in. Deze verplicht de leasingnemer een schuld te erkennen op de balans gelijk aan de toekomstige leasebetalingen en een 'right-of-use asset' voor vrijwel alle leaseovereenkomsten. Voor leasinggevers, blijft de boekhoudkundige verwerking bijna geheel hetzelfde, maar de wijziging van de definitie van een financiële lease en de leidraad voor de combinatie en scheiding van contracten zou een impact kunnen hebben. Met uitsluiting van de leaseovereenkomsten op korte termijn en de leaseovereenkomsten van lage waarde voorziet de NMBS Groep om de activa en passiva verbonden aan de leasecontracten te boeken voor een bedrag van 31,0 M€ op 1 januari 2019. De stijging van het operationeel resultaat voor kapitaalsubsidies, afschrijvingen en waardeverminderingen van de NMBS Groep wordt

geraamd op 8,6 M€, aangezien de betalingen uit hoofde van de operationele leases voorheen opgenomen waren in het operationeel resultaat en dat de afschrijvingen van activa verbonden aan het gebruiksrecht en de interesten op het passief van de leaseovereenkomst uitgesloten worden. Als gevolg van klassering van de terugbetaling van de leaseverplichtingen in de kasstroom uit financieringsactiviteiten, zou de kasstroom uit operationele activiteiten moeten stijgen met hetzelfde geschatte bedrag.

De NMBS Groep past deze standaard toe vanaf 1 januari 2019 door te kiezen voor de retrospectieve gewijzigde methode als overgangsmethode voor IFRS 16, met andere woorden de vergelijkende informatie zal niet herwerkt worden in de geconsolideerde financiële staten 2019. Daarenboven, zal de NMBS Groep gebruikmaken van het praktisch hulpmiddel beschikbaar tijdens de overgang naar IFRS 16, met andere woorden niet naziën of een bestaand contract een lease is of bevat. Bijgevolg zal de definitie van een leaseovereenkomst volgens IAS 17 en haar interpretaties van toepassing blijven voor de leaseovereenkomsten getekend voor 1 januari 2019.

- IFRIC 23 '*Onzekerheid over de behandeling van inkomstbelastingen*'. Deze interpretatie moet toegepast worden voor de bepaling van de belastbare winst, van de fiscale waarden, van de niet gebruikte fiscale verliezen, van de niet gebruikte belastingkredieten en de aanslagvoet wanneer er een onzekerheid is over de fiscale verwerking volgens IAS 12. Een entiteit moet bepalen of het waarschijnlijk is dat de bevoegde autoriteit de fiscale behandelingen aanvaard die ze gebruikt of van plan is te gebruiken in haar fiscale aangifte. De NMBS Groep zou beïnvloed kunnen worden door deze interpretatie. De impact van haar toepassing op de geconsolideerde financiële staten van de Groep wordt momenteel geëvalueerd.

Een aantal andere wijzingen aan standaarden zal effectief zijn voor de boekjaren beginnende na 1 januari 2018 en werden hier niet hernomen aangezien ze niet materieel of niet van toepassing zijn op de geconsolideerde financiële staten van de NMBS Groep.

Het geconsolideerde eigen vermogen van de NMBS Groep per 31 december 2018 is negatief ten bedrage van -239.398.138,76 EUR. De geconsolideerde jaarrekening werd opgesteld volgens het continuïteitsbeginsel van de voornaamste activiteiten van de NMBS Groep. De NMBS Groep beschikt over de mogelijkheid om beroep te doen op een garantie van de Belgische Staat van maximum 1.138 miljoen EUR (de NMBS Groep heeft geen beroep gedaan op deze Staatsgarantie en heeft momenteel niet de intentie om hierop een beroep te doen). Op 20 november 2018 heeft Moody's de A1-rating op lange termijn van NMBS bevestigd met een 'stable' perspectief en de rating op korte termijn bevestigd op P-1. Standard & Poor's heeft de rating op lange termijn A met een 'stable' perspectief bevestigd en heeft de rating op korte termijn op A-1 op 12 januari 2018 bevestigd. Op 29 maart 2019 heeft de Raad van Bestuur de financiële planning voor 2019 goedgekeurd waarin geen enkel financieringsprobleem opduikt. We constateren eveneens dat de kapitaalsubsidies (6.972.155.799,57 EUR per 31 december 2018), die bijna de volledige investeringen van de NMBS Groep financieren, geboekt worden als schulden volgens de IFRS-normen.

1.2. Consolidatie

1.2.1. Dochterondernemingen

De activa, passiva, rechten en verplichtingen, baten en lasten van de NMBS en de dochterondernemingen waarover zij zeggenschap uitoefent worden opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening volgens de integrale consolidatiemethode. Er is zeggenschap wanneer de entiteit macht uitoefent op de onderneming (ze bezit rechten die haar toelaten om de relevante activiteiten te leiden), wanneer ze blootgesteld wordt aan variabele opbrengsten omwille van de banden met de onderneming en wanneer ze de bevoegdheid heeft om macht uit te oefenen op de onderneming op zodanige wijze dat ze het bedrag van de opbrengsten dat ze verkrijgt beïnvloedt. Deze zeggenschap wordt verondersteld te bestaan indien de NMBS Groep meer dan 50% van de stemrechten bezit. Deze veronderstelling kan worden weerlegd indien er tastbaar bewijs is van het tegendeel. Er wordt rekening gehouden met het bestaan van uitoefenbare of onmiddellijk converteerbare potentiële stemrechten bij de beoordeling of er wel of geen zeggenschap is. Het aspect “zeggenschap” werd beoordeeld volgens de standaard IFRS 10.

Een dochteronderneming wordt geconsolideerd vanaf de overnamedatum, namelijk de datum waarop de zeggenschap overgedragen wordt aan de overnemende partij. Vanaf deze datum neemt de moedermaatschappij (de overnemende partij) het resultaat van de dochteronderneming op in het geconsolideerd gerealiseerd en niet-gerealiseerd resultaat en neemt zij de activa, passiva en voorwaardelijke verplichtingen verworven tegen hun reële waarde, met inbegrip van een eventuele goodwill voortvloeiend uit de overname, op in de geconsolideerde balans. Een dochteronderneming wordt niet langer geconsolideerd vanaf de datum waarop de NMBS Groep niet langer de zeggenschap heeft. In het geval van verlies van zeggenschap over een dochteronderneming, worden haar activa en passiva niet langer opgenomen in de geconsolideerde financiële staten, het aandeel dat behouden wordt in de voormalige dochteronderneming wordt gewaardeerd aan reële waarde op het moment van het verlies van zeggenschap en het resultaat of het verlies verbonden aan het verlies van de zeggenschap wordt geboekt.

Bedrijfscombinaties onder gezamenlijke zeggenschap worden verwerkt volgens de boekhoudmethode van de voorganger.

Voor consolidatiedoeleinden dienen de intra-groepsaldi en -transacties 100% geëlimineerd te worden. De niet-gerealiseerde intra-groepswinsten en -verliezen worden herwerkt.

De geconsolideerde jaarrekening wordt opgesteld gebruikmakend van homogene waarderingsregels voor de transacties of andere gelijkaardige gebeurtenissen binnen de NMBS Groep.

1.2.2. Entiteiten waarover gezamenlijke zeggenschap wordt uitgeoefend en geassocieerde deelnemingen

De entiteiten waarover de NMBS Groep samen met één of meerdere andere partijen gezamenlijke zeggenschap uitoefent, krachtens een contractuele afspraak met hen, evenals de geassocieerde deelnemingen waarover de NMBS Groep een invloed van betekenis uitoefent zonder zeggenschap uit te oefenen, worden opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode. Indien de onderneming rechtstreeks of onrechtstreeks tussen 20% en 50% van de stemrechten van een onderneming aanhoudt, wordt ze verondersteld een aanzienlijke invloed uit te oefenen tenzij er duidelijk aangetoond kan worden dat dit niet het geval is.

De deelneming in een geassocieerde onderneming of joint-venture wordt geboekt aan kostprijs tijdens de eerste verwerking, vervolgens wordt de boekwaarde verhoogd of verlaagd om het aandeel van de entiteit in het netto-resultaat van de onderneming te boeken na de verwervingsdatum. Het aandeel van de entiteit in het netto-resultaat van de onderneming wordt geboekt in het netto-resultaat van de entiteit.

1.2.3. Goodwill en negatieve consolidatieverschillen

In het geval van een overname van een entiteit, wordt het verschil vastgesteld op de overnamedatum tussen de kostprijs van het belang en de reële waarde van de identificeerbare verworven activa, passiva en voorwaardelijke verplichtingen, opgenomen als goodwill onder de activa (in het geval van een positief verschil) of onmiddellijk opgenomen in het netto-resultaat (in het geval van een negatief verschil).

Goodwill wordt niet afgeschreven maar wordt jaarlijks onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingverliezen.

1.2.4. Omrekening van de jaarrekeningen van dochterondernemingen opgesteld in vreemde valuta

Alle monetaire en niet-monetaire activa en passiva worden omgerekend in de geconsolideerde jaarrekening gebruikmakend van de slotkoersmethode. De baten en lasten worden omgerekend gebruikmakend van de gemiddelde koers voor de beschouwde periode. De omrekeningsverschillen worden geboekt in de niet-gerealiseerde resultaten.

1.2.5. Minderheidsbelangen

Belangen die geen aanleiding geven tot zeggenschap vertegenwoordigen het gedeelte van het resultaat en de netto-activa niet in het bezit van de NMBS Groep en worden apart voorgesteld in de geconsolideerde jaarrekening en de geconsolideerde balans, onder het eigen vermogen, in een andere rubriek dan het eigen vermogen toerekenbaar aan de NMBS Groep. Het aspect “zeggenschap” werd beoordeeld volgens de standaard IFRS 10.

De NMBS Groep beschouwt transacties met minderheidsaandeelhouders als transacties met aandeelhouders van de NMBS Groep. Voor aankopen van minderheidsbelangen wordt het verschil tussen de prijs die betaald werd en het overeenstemmende verworven belang tegen de boekwaarde van de netto-activa van de dochteronderneming opgenomen in het eigen vermogen.

1.3. Transacties in vreemde valuta

De jaarrekening van elke entiteit van de NMBS Groep wordt voorgesteld in de valuta van de primaire economische omgeving in dewelke de entiteit haar activiteiten uitoefent (functionele valuta). De geconsolideerde jaarrekening van de NMBS Groep wordt uitgedrukt in de functionele valuta van de moedermaatschappij, te weten de euro, die de presentatievaluta van de geconsolideerde jaarrekening is.

De transacties in vreemde valuta worden omgezet in de functionele valuta van de entiteiten, gebruikmakend van de wisselkoers van kracht op de datum van de transacties. De wisselkoersverschillen die voortvloeien uit de afwikkeling van dergelijke transacties en uit de omrekening van monetaire activa en passiva uitgedrukt in vreemde deviezen aan de wisselkoersen van toepassing bij de afsluiting, worden erkend in het netto-resultaat.

1.4. Immateriële activa

Een immaterieel actief wordt opgenomen in de balans indien de volgende voorwaarden zijn vervuld:

1. het actief is identificeerbaar, dit betekent dat het ofwel afscheidbaar is (indien het individueel verkocht, verplaatst of verhuurd kan worden), ofwel voortvloeit uit contractuele of juridische rechten;
2. het is waarschijnlijk dat het actief economische voordelen zal genereren voor de NMBS Groep;
3. de NMBS Groep heeft zeggenschap over het actief;
4. de kostprijs van het actief kan betrouwbaar bepaald worden.

De immateriële activa worden gewaardeerd volgens het kostprijsmodel, zijnde aan initiële kostprijs verminderd met de geaccumuleerde afschrijvingen en de eventuele geaccumuleerde bijzondere waardeverminderv verliezen.

De initiële kostprijs van de immateriële activa:

- die **afzonderlijk verworven** zijn omvat kosten die direct toerekenbaar zijn aan de transactie (aankoopprijs na aftrek van handelskortingen en andere kortingen), met uitsluiting van de indirecte kosten;
- die **intern gegenereerd** worden is gelijk aan de som van de uitgaven gedaan vanaf het moment dat de activa voor het eerst voldoen aan de opnamecriteria zoals voorzien in IAS 38, namelijk vanaf het moment dat de NMBS Groep kan aantonen (1) dat het project technisch uitvoerbaar is, (2) dat er een intentie is om het actief te gebruiken of te verkopen, (3) hoe het actief toekomstige economische voordelen genereert, (4) dat er adequate middelen bestaan om het project te voltooien en (5) dat de uitgaven betrouwbaar gewaardeerd kunnen worden. Deze uitgaven omvatten de directe kosten evenals de werkingskosten van de operationele diensten (uitgezonderd de afschrijvingen van gesubsidieerde activa). In de berekening van het uurtarief wordt rekening gehouden met alle kosten van kortetermijnpersoneelsbeloningen, met uitzondering van opleidingskosten en de kosten met betrekking tot de veiligheid, evenals met alle kosten van langetermijnpersoneelsbeloningen, vergoedingen na uitdiensttreding en ontslagvergoedingen (voor zover ze betrekking hebben op personeel dat nog gedeeltelijk in dienst is).
Wat de intern gegenereerde software betreft, worden enkel de ontwikkelingskosten geactiveerd, de onderzoekskosten worden onmiddellijk opgenomen in het nettoresultaat. De ontwikkelingskosten omvatten enkel: (a) het ontwerp (functionele en technische blueprint), (b) het programmeren en configureren, (c) het ontwikkelen van interfaces, (d) technische documentatie voor intern gebruik, (e) de integratie van de hardware en (f) het testen.
Bovendien worden de latere uitgaven na de initiële opname opgenomen in het nettoresultaat, behalve indien men kan aantonen dat er nieuwe belangrijke economische voordelen uit voortvloeien;
- die **verworven worden als onderdeel van een bedrijfscombinatie** is de reële waarde op de overnamedatum.

De waarde van het actief omvat bovendien financieringskosten indien de immateriële activa pas na één jaar klaar zijn voor gebruik of verkoop. Het activeringspercentage is ofwel gelijk aan dat van een specifieke lening, ofwel gelijk aan het gewogen gemiddelde van de

financieringskosten die van toepassing zijn op de uitstaande leningen van de NMBS Groep, met uitsluiting van de leningen die specifiek aangegaan zijn.

Immateriële activa worden lineair afgeschreven over hun waarschijnlijke gebruiksduur. Het af te schrijven bedrag omvat de kost, waarbij de restwaarde aan nul wordt gelijkgesteld. De weerhouden gebruiksduren zijn:

Categorieën	Waarschijnlijke gebruiksduur
Ontwikkelingskosten ERP	10 jaar
Ontwikkelingskosten overige software	5 jaar
Websites	3 jaar
Software verworven van derden	5 jaar
Goodwill	NVT, jaarlijkse bijzondere waardeverminderingstest

De afschrijving vangt aan vanaf het ogenblik dat het actief beschikbaar is voor gebruik.

De gebruiksduur en de afschrijvingsmethode van immateriële activa met een beperkte gebruiksduur worden jaarlijks op de balansdatum herzien. De wijzigingen in de geschatte gebruiksduur of in de verwachte consumptie van de toekomstige economische voordelen gegenereerd door het actief worden in rekening gebracht bij het wijzigen van de gebruiksduur of de afschrijvingsmethode, naargelang van het geval, en worden behandeld als schattingswijzigingen.

De immateriële activa zijn onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingen indien er indicaties zijn die erop wijzen dat de boekwaarde mogelijk niet kan gerealiseerd worden uit hun gebruik of hun verkoop. De immateriële activa die nog niet klaar zijn voor gebruik worden jaarlijks op de balansdatum onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingen.

1.5. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd volgens het kostprijsmodel, zijnde aan initiële kostprijs verminderd met de lineaire geaccumuleerde afschrijvingen en de eventuele geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen. De initiële kostprijs omvat:

- de kosten die direct toerekenbaar zijn aan de aankooptransactie na aftrek van handelskortingen en andere kortingen;
- de rechtstreeks toerekenbare kosten om het actief op de locatie en in de staat te krijgen die noodzakelijk is om te functioneren op de door de NMBS Groep beoogde wijze;
- de initiële schatting van de kosten van ontmanteling en verwijdering van het actief of het herstel van het terrein waar het actief zich bevindt (verplichting dat de NMBS Groep deze kosten oploopt hetzij bij de aankoop hetzij bij de vervaardiging).

De kostprijs omvat dus niet de studiekosten en de kosten van haalbaarheidsstudies opgelopen in het kader van de vervaardiging van materiële vaste activa (stations, sites, enz.), de kosten

van de directie en algemene administratie evenals de salariskosten en andere werkingskosten die niet kunnen toegerekend worden aan een investeringsactiviteit.

De initiële kostprijs van de materiële vaste activa die intern gegenereerd worden is gelijk aan de som van de uitgaven gedaan vanaf het moment dat de activa voor het eerst voldoen aan de opnamecriteria zoals voorzien in IAS 16, namelijk indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de NMBS Groep zullen vloeien en indien de kost van het actief betrouwbaar kan bepaald worden. Deze uitgaven omvatten de directe kosten evenals de werkingskosten van de operationele diensten (uitgezonderd de afschrijvingen van gesubsidieerde activa). In de berekening van het uurtarief wordt rekening gehouden met alle kosten van kortetermijnpersoneelsbeloningen, met uitzondering van opleidingskosten en de kosten met betrekking tot de veiligheid, evenals met alle kosten van andere langetermijnpersoneelsbeloningen, vergoedingen na uitdiensttreding en ontslagvergoedingen (voor zover ze betrekking hebben op personeel dat nog deeltijds in dienst is). Bovendien worden de latere uitgaven na de initiële opname opgenomen in het netto-resultaat, behalve indien men kan aantonen dat er nieuwe belangrijke economische voordelen uit voortvloeien.

De kosten van onderhoud en herstellingen die de waarde van de materiële vaste activa enkel handhaven, en deze niet verhogen, worden opgenomen in het netto-resultaat. De kosten van groot onderhoud en grote herstellingen die de toekomstige economische voordelen dat het actief genereert verhogen, worden echter geïdentificeerd als een afzonderlijk onderdeel van de kostprijs. De kostprijs van de materiële vaste activa wordt gesplitst over substantiële componenten. Deze substantiële (sub)componenten, die vervangen worden met regelmatige tussenpozen, en die bijgevolg een gebruiksduur hebben verschillend van die van het hoofdactief, worden afgeschreven over hun specifieke gebruiksduur. In het geval van een vervanging, wordt het actief niet langer opgenomen in de balans en wordt het nieuwe actief afgeschreven over zijn eigen gebruiksduur.

De waarde van het actief omvat bovendien financieringskosten indien de materiële vaste activa pas na één jaar klaar zijn voor gebruik of verkoop. Het activeringspercentage is ofwel gelijk aan dat van een specifieke lening, ofwel gelijk aan het gewogen gemiddelde van de financieringskosten die van toepassing zijn op de uitstaande leningen van de NMBS Groep, met uitsluiting van de leningen die specifiek aangegaan zijn.

De materiële vaste activa worden volledig afgeschreven over hun waarschijnlijke gebruiksduur, volgens de lineaire afschrijvingsmethode. Het af te schrijven bedrag is meestal gelijk aan de kostprijs. De weerhouden gebruiksduren zijn de volgende:

Materiële vaste activa	Waarschijnlijke gebruiksduur
Terreinen	Niet van toepassing
Administratieve gebouwen	60 jaar
Componenten van administratieve gebouwen	10 tot 30 jaar
Industriële gebouwen	50 jaar
Componenten van industriële gebouwen	15 tot 20 jaar
Woningen	50 jaar
Componenten van woningen	15 tot 20 jaar
Stations	100 jaar
Componenten van stations	10 tot 40 jaar
Parkings	100 jaar
Componenten van parkings	10 tot 20 jaar
Sporen en hun bijhorende componenten	25 tot 100 jaar
Kunstwerken en hun bijhorende componenten	20 tot 120 jaar
Overwegen en hun bijhorende componenten	10 tot 25 jaar
Signalisatie infrastructuur	7 tot 35 jaar
Diverse spoorweginfrastructuur	7 tot 50 jaar
Rollend spoorwagematerieel, exclusief wagons	25 tot 60 jaar
Component "Mid-life" van het rollend spoorwagematerieel	15 tot 30 jaar
Wagons	30 jaar
Revisie van wagons	9 jaar
Overige installaties en diverse uitrustingen	4 tot 30 jaar
Meubilair	10 jaar
ICT	4 tot 10 jaar
Wegvoertuigen	2 tot 10 jaar
Verbeteringswerken van gehuurde materiële vaste activa	Zie Toelichting 1.6.2.

De gebruiksduur en de afschrijvingsmethode van materiële vaste activa worden jaarlijks op de balansdatum herzien. De wijzigingen in de geschatte gebruiksduur of in de verwachte consumptie van de toekomstige economische voordelen gegenereerd door het actief worden in rekening gebracht bij het wijzigen van de gebruiksduur of de afschrijvingsmethode, naargelang van het geval, en worden behandeld als schattingswijzigingen.

De concessies in de stations worden opgenomen onder de materiële vaste activa.

1.6. Leaseovereenkomsten

1.6.1. Transacties van alternatieve financiering

Verscheidene financieringsstructuren ("sale and leaseback"-transacties, "sale and rentback"-transacties, "lease and leaseback"-transacties, "rent and rentback"-transacties of "concession and concessionback"-transacties) worden door de NMBS Groep hoofdzakelijk voor de aankoop van rollend materieel opgezet. Deze transacties worden opgenomen op basis van hun economische substantie volgens de bepalingen van SIC 27. De materiële vaste activa blijven opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de NMBS Groep. De investeringsrekeningen en de betalingsverplichtingen ten opzichte van de geldschieters worden opgenomen in de geconsolideerde balans, met uitzondering van de

investeringsrekeningen aangegaan met een overheid met een superieure kredietwaardigheid, met een organisme met een superieure kredietwaardigheid, of met de tegenpartij van de transacties. De verkregen commissies in het kader van deze transacties worden gespreid over de duur van deze transacties.

1.6.2. Leaseovereenkomsten waarvoor de Vennootschap leasingnemer is

Een leaseovereenkomst wordt geboekt als zijnde een financiële lease als de NMBS Groep nagenoeg alle risico's en voordelen die aan de eigendom verbonden zijn verkrijgt. De NMBS Groep neemt deze financiële leases op de actiefzijde en de passiefzijde op tegen bedragen die gelijk zijn aan de reële waarde van het geleasede actief of, indien lager, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen. De leaseschulden worden opgenomen onder de 'Financiële schulden'.

Elke leasebetaling wordt deels opgenomen als financieringskost en deels als aflossing van de schuld. De financieringskost wordt gespreid over de verschillende periodes van de leaseovereenkomst zodanig dat dit resulteert in een constante periodieke rente over het resterende saldo van de schuld met betrekking tot elke periode. De materiële vaste activa die het object uitmaken van een financiële lease worden afgeschreven over de leaseperiode of over de gebruiksduur indien deze laatste korter is indien de NMBS groep niet redelijk zeker is dat ze eigenaar wordt van het actief op het einde van de huurperiode.

Een leaseovereenkomst wordt geboekt als zijnde een operationele lease indien niet nagenoeg alle risico's en voordelen die aan de eigendom verbonden zijn verkregen worden door de leasingnemer. De leasebetalingen met betrekking tot een operationele lease worden lineair opgenomen als kosten in het netto-resultaat gedurende de leaseperiode.

1.6.3. Leaseovereenkomsten waarvoor de NMBS Groep leasinggever is

Financiële leases worden, in hoofde van de leasinggever, geboekt als een overdracht gepaard met een financiering. Het actief wordt uitgeboekt uit de balans (met meer- of minderwaarde geboekt in het netto-resultaat) en er wordt een vordering, die de te ontvangen kasstromen die de terugbetaling van het kapitaal en intresten vertegenwoordigen, opgenomen. De leasevorderingen worden opgenomen onder de 'Handelsvorderingen en overige debiteuren'. De financiële opbrengsten worden gespreid over de looptijd van het leasecontract. Elke ontvangen leasebetaling doet de hoofdsom van de vordering en het bedrag van de niet verworven financiële opbrengsten afnemen.

Activa die het onderwerp zijn van een operationele lease worden opgenomen als materiële vaste activa. Ze worden afgeschreven op basis van hun waarschijnlijke gebruiksduur. De huurgelden worden lineair opgenomen over de looptijd van het contract.

1.7. Vastgoedbeleggingen

Een vastgoedbelegging is een onroerend goed (terrein of gebouw) dat wordt aangehouden (door de eigenaar of leasingnemer op grond van een financiële lease) om huuropbrengsten of een waardestijging te realiseren, en niet voor:

- gebruik in de productie of de levering van goederen of diensten of voor bestuurlijke doeleinden; of
- verkoop in het kader van de normale bedrijfsvoering.

IAS 40 is enkel van toepassing op de vastgoedbeleggingen voor gemengd gebruik in het geval dat:

- het deel aangehouden met het oog op het realiseren van huuropbrengsten of waardeinstijgingen en het deel aangehouden voor eigen gebruik afzonderlijk verkoopbaar zijn;
- het deel aangehouden voor eigen gebruik minder dan 5% van het geheel bedraagt.

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd volgens het kostprijsmodel. Alle waarderegels met betrekking tot de materiële vaste activa zijn dus eveneens van toepassing op de vastgoedbeleggingen.

1.8. Investerings opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode

De entiteiten waarover de NMBS Groep samen met één of meerdere partijen gezamenlijke zeggenschap uitoefent, krachtens een contractuele afspraak met deze partijen, evenals de geassocieerde deelnemingen waarover de NMBS Groep een invloed van betekenis uitoefent zonder zeggenschap uit te oefenen, worden opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode.

Een bijzonder waardevermindingsverlies op de investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode wordt geboekt van zodra de boekwaarde hoger is dan de realiseerbare waarde. De investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode worden onderworpen aan een test op bijzondere waardevermindingsverliezen op het niveau van het individueel actief (met inbegrip van de goodwill betaald om de investering te verwerven), indien er een objectieve indicatie bestaat dat het belang mogelijk een bijzonder waardevermindingsverlies heeft ondergaan.

1.9. Bijzondere waardevermindingsverliezen op activa

Een bijzondere waardevermindingsverlies op immateriële activa (met inbegrip van goodwill) en op materiële vaste activa wordt opgenomen zodra de boekwaarde van een actief hoger is dan zijn realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde van een actief is de hoogste waarde van:

1. de reële waarde minus verkoopkosten (zijnde het bedrag dat de NMBS Groep zou ontvangen bij verkoop van het actief); en
2. de bedrijfswaarde (zijnde het bedrag dat de NMBS Groep zou genereren door het actief verder te gebruiken).

Wanneer mogelijk wordt deze test uitgevoerd op het niveau van elk individueel actief. Indien dit actief echter geen onafhankelijke instroom van kasmiddelen genereert, dient de test uitgevoerd te worden op het niveau van de kasstroom genererende eenheid ("cash generating unit" of "CGU") waartoe het actief behoort (CGU = de kleinste identificeerbare groep activa die een instroom van kasmiddelen genereert die in ruime mate onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen van andere activa/CGU's).

Indien goodwill toegerekend wordt aan een CGU, dient jaarlijks een test op bijzondere waardevermindingsverliezen uitgevoerd te worden, of wanneer er een indicatie is die wijst op een bijzonder waardevermindingsverlies. In het geval er geen goodwill toegerekend is aan de CGU, dient er enkel een test op een bijzonder waardevermindingsverlies uitgevoerd te worden indien er een indicatie is die wijst op een bijzonder waardevermindingsverlies. In

een bedrijfscombinatie verworven goodwill wordt toegerekend aan de verworven dochterondernemingen en, indien het geval zich voordoet, aan de CGU's die naar verwachting voordeel zullen halen uit de synergiën in de bedrijfscombinatie.

Als er een bijzonder waardevermindingsverlies wordt vastgesteld, wordt dit eerst toegerekend aan de goodwill. Het eventuele surplus hierna dient toegerekend te worden aan de andere materiële vaste activa van de CGU naar rato van hun boekwaarde, maar dit enkel voor zover dat de toerekening de boekwaarde van de activa niet verder verlaagt dan de reële waarde minus verkoopkosten. Een bijzonder waardevermindingsverlies op goodwill mag nooit in een latere periode worden teruggenomen. Een bijzonder waardevermindingsverlies op materiële vaste activa wordt teruggenomen indien de omstandigheden dit rechtvaardigen.

Het is mogelijk een bijzonder waardevermindingsverlies op te nemen indien er met betrekking tot dit individueel actief een indicatie van bijzonder waardevermindingsverlies is (bijvoorbeeld ten gevolge van een beschadiging), ongeacht of het actief al dan niet (volledig of gedeeltelijk) gesubsidieerd is.

Er kunnen geen bijzondere waardevermindingsverliezen opgenomen worden met betrekking tot activa die deel uitmaken van een volledig gesubsidieerde CGU. Indien er bijzondere waardevermindingsverliezen worden vastgesteld met betrekking tot CGU's die gedeeltelijk gesubsidieerd zijn, dienen deze proportioneel aan alle activa (en de daaraan verbonden kapitaalsubsidies) te worden toegewezen.

1.10 . Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of tegen de opbrengstwaarde indien deze lager is.

De kostprijs van vervangbare voorraden wordt bepaald door de methode van de gewogen gemiddelde prijs toe te passen. De voorraden die van minder belang zijn en waarvan de waarde en samenstelling stabiel blijft gedurende de periode worden opgenomen in de balans tegen een vaste waarde.

De kostprijs van de voorraden omvat de aanschaffingsprijs alsook alle kosten die nodig zijn om de voorraden op hun huidige locatie en in hun huidige staat te brengen. De kostprijs van geproduceerde voorraden omvat de directe en indirecte productiekosten, met uitzondering van de financieringskosten en de overheadkosten die niet bijdragen tot het brengen van de voorraden op hun huidige locatie en in hun huidige staat.

Een waardevermindering wordt opgenomen indien de opbrengstwaarde van een element van de voorraad op de balansdatum lager is dan de kostprijs. De reserveonderdelen die traag roteren zijn onderhevig aan waardeverminderingen op basis van de technische en economische criteria.

1.11. Handelsvorderingen en overige debiteuren

De vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen nominale waarde en na de initiële opname tegen geamortiseerde kostprijs.

De vorderingen worden individueel gewaardeerd. Waardeverminderingen worden opgenomen indien de kasinning, volledig of deels, dubieus of onzeker is. De handelsvorderingen en de overige debiteuren die deel uitmaken van het toepassingsgebied van IFRS 9 vallen onder het algemeen model van waardevermindering opgelegd door IFRS 9 om de verwachte verliezen op één jaar te schatten. Om het niveau van de verwachte verliezen op deze financiële activa te ramen, heeft de Groep een controlesysteem opgezet gebaseerd op de rating van de tegenpartijen, de historische gegevens van terugbetaling of op het geschatte risiconiveau op basis van de juridische status.

De erkenning van de verwachte kredietverliezen volgens IFRS 9 geschiedt op basis van de volgende principes :

De NMBS Groep maakt gebruik van de vereenvoudigde benadering voor handelsvorderingen of contractactiva binnen het toepassingsgebied van IFRS 15 en die geen significante financieringscomponent bevatten. De vereenvoudigde benadering voorziet in de onmiddellijke erkenning van de tijdens de looptijd van het actief te verwachten kredietverliezen.

Voor de handelsvorderingen en de overige debiteuren (met uitzondering van de leasevorderingen) die binnen het toepassingsgebied van IFRS 9 vallen, bepaalt de NMBS Groep de te erkennen voorziening van elke vordering op basis van de waarschijnlijkheid van wanbetaling volgens de volgende regels:

- elke vordering waarvan de kasinning, volledig of deels, dubieus of onzeker is wordt beschouwd als in gebreke zijnde. Een inning van de vordering na dit tijdstip is nog steeds mogelijk maar gelet op de lage waarschijnlijkheid wordt een waardevermindering van 100% toegepast.
- met het oog op het doen evolueren van de voorziening in functie van de ouderdom van de vordering worden er waarschijnlijkheden op wanbetaling opgesteld voor verschillende tijdsintervallen.
- de waarschijnlijkheden van wanbetaling worden bepaald op basis van de betalingshistoriek van de handelsvorderingen over de laatste 2 jaren waarbij de het laatste facturatiejaar wordt uitgesloten om de bekomen waarschijnlijkheden niet te beïnvloeden.

De voorafbetalingen, sommen betaald als waarborg en verworven opbrengsten, met uitzondering van deze verbonden aan overige financiële activa of afgeleide financiële instrumenten, worden tevens onder deze rubriek opgenomen.

1.12. Afgeleide financiële instrumenten

De NMBS Groep maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten (renteswaps, deviezenswaps, termijncontracten, opties,...) om mogelijk ongewenste evoluties van de rentevoeten, wisselkoersen, inflatie of energieprijzen af te dekken. De NMBS Groep maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden.

Afgeleide financiële instrumenten worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen reële kostprijs en opgenomen in de balans als actief of passief. Toerekenbare transactiekosten worden als last in het netto-resultaat opgenomen wanneer zij worden gemaakt. Na de eerste opname worden afgeleide financiële producten tegen reële waarde gewaardeerd op iedere balansdatum. De wijzigingen in de reële waarde worden opgenomen in het netto-resultaat. De

afgeleide financiële instrumenten worden ingedeeld als langlopend of kortlopend op basis van hun finale vervaldag.

De reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten wordt bepaald op basis van waarderingstechnieken zoals de waarderingsmodellen weerhouden voor opties of door gebruik te maken van de methode van de verdisconteerde kasstromen. De reële waarden die rekening houden met de veronderstellingen gebaseerd op marktgegevens, zoals gedefinieerd in de paragrafen 81 en 82 van IFRS 13, vastgesteld op de balansdatum behoren tot niveau 2 van de waarderingshiërarchie. De reële waarden die deels gebaseerd zijn op niet-waarneembare gegevens behoren tot niveau 3 van de waarderingshiërarchie.

De NMBS Groep heeft beslist geen gebruik te maken van de boekhoudkundige verwerking van afdekkingstransacties (hedge accounting).

1.13. Overige financiële activa

Overige financiële activa omvatten investeringen in eigenvermogensinstrumenten van ondernemingen waarover de NMBS Groep noch zeggenschap, noch een invloed van betekenis uitoefent en vastrentende vorderingen (effecten, deposito's en de "Back-to-Back" transacties met de Staat).

De overige financiële activa worden initieel aan de reële waarde gewaardeerd van datgene dat werd uitgegeven om ze te verwerven en dit, met uitzondering voor de financiële activa die tegen reële waarde worden verwerkt in de resultatenrekening, met inbegrip van de transactiekosten.

De overige financiële activa worden ondergebracht in aparte categorieën afhankelijk van zowel:

- het zakenmodel van de NMBS Groep voor het beheer van de financiële activa; en
- de karakteristieken van de contractuele kasstromen van de financiële activa.

De NMBS Groep hanteert, in overeenstemming met zijn financiële politiek, een economisch model waarbij de financiële activa aangehouden worden tot op hun vervaldag met de bedoeling de contractuele kasstromen te innen. Niettegenstaande het voorgaande zijn incidentele verkopen mogelijk. De financiële politiek verbiedt echter het doorvoeren van verrichtingen met het vooruitzicht ze op korte termijn om te keren met winst.

De financiële activa waarvan de kasstromen de SPPI-test (enkel hoofdsom en interesten op hoofdsom) doorstaan worden gewaardeerd aan hun geamortiseerde kostprijs en dit met uitzondering van de activa waarvoor de NMBS Groep heeft beslist ze op vrijwillige basis in te delen als financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met de verwerkingen van de waardeveranderingen in het netto-resultaat op het moment van de initiële boekhoudkundige verwerking.

De financiële activa waarvan de kasstromen de SPPI-test niet doorstaan worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten.

De overige financiële activa worden ingedeeld als langlopend met uitzondering van deze die vervallen binnen 12 maand en ingedeeld worden als kortlopend.

De reële waarde van de eigenvermogensinstrumenten wordt bepaald in functie van financiële criteria die het meest aansluiten bij de eigen situatie van elke onderneming. Algemeen aanvaarde criteria zijn de marktwaarde of het aandeel in het eigen vermogen en de uitzichten op rentabiliteit bij gebrek aan beschikbare marktwaarde. De reële waarde van de eigenvermogensinstrumenten, waarvoor geen marktwaarde bestaat, behoort tot niveau 3 van de waarderingshierarchie zoals gedefinieerd in IFRS 13. De reële waarde van de vastrentende vorderingen wordt geëvalueerd aan de hand van marktgegevens en door het gebruik van de methode van de verdisconteerde kasstromen op basis van relevante rentecurves en de “credit spreads” van elke uitgever van deze instrumenten. De reële waarden van deze vorderingen behoren tot niveau 1 (marktwaarde) en 2 (overige marktgegevens) van de waarderingshierarchie zoals gedefinieerd in IFRS 13.

De NMBS Groep erkent een voorziening voor de te verwachten kredietverliezen in toepassing van IFRS 9 volgens de algemene benadering, zoals gedefinieerd in IFRS 9, voor de financiële activa die niet opgenomen worden tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het netto-resultaat. De algemene benadering voorziet in de erkenning van de binnen 12 maanden te verwachten kredietverliezen sinds de eerste opname van het actief.

Voor de instrumenten met een leningkarakter wordt een voorziening erkend bij de eerste opname van het actief in functie van hun waarschijnlijkheid op wanbetaling op dat tijdstip. Voor de activa die een rating bezitten, wordt de waarschijnlijkheid op wanbetaling vastgesteld op basis van deze rating. Voor de activa die niet over een rating beschikken baseert de NMBS Groep zich op algemene-economische indicatoren, individuele indicatoren van de financiële gezondheid van de tegenpartij en haar kennis van de markt voor het bepalen van de waarschijnlijkheid op wanbetaling.

De genormaliseerde aan- en verkoop van financiële activa worden verwerkt op de datum van betaling.

1.14. Geldmiddelen en kasequivalenten

Deze rubriek omvat de kas, banktegoeden, te incasseren vervallen waarden, kortlopende beleggingen (met een initiële looptijd van ten hoogste 3 maanden); uiterst liquide, kortetermijnbeleggingen, die eenvoudig omzetbaar zijn in een gekend geldbedrag en die nauwelijks onderhevig zijn aan waardeveranderingen; evenals de bankvoorschotten in rekening-courant. Deze laatste worden opgenomen onder de financiële schulden op de passiefzijde van de balans.

De geldmiddelen en kasequivalenten worden in de balans opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs.

1.15. Vaste activa aangehouden voor verkoop

Een vast actief (of een groep activa) wordt geclassificeerd als aangehouden voor verkoop indien de boekwaarde ervan hoofdzakelijk zal worden gerealiseerd in een verkooptransactie

en niet door het voortgezette gebruik. Dit betekent dat het actief onmiddellijk beschikbaar is voor verkoop in zijn huidige staat en dat de verkoop zeer waarschijnlijk is (officiële beslissing tot verkoop, actieve zoektocht naar een koper, verkoop hoogstwaarschijnlijk binnen de 12 maanden).

Het actief wordt op het moment van de classificatie als aangehouden voor verkoop gewaardeerd aan de laagste waarde van de boekwaarde en de reële waarde minus verkoopkosten. Het actief wordt eveneens niet langer afgeschreven.

De groepen vaste activa aangehouden voor uitkeringen aan eigenaren in het kader van een transactie onder gezamenlijke zeggenschap worden geboekt aan hun boekwaarde.

1.16. Beëindigde bedrijfsactiviteiten

Een beëindigde bedrijfsactiviteit is een activiteit die ofwel voldoet aan de criteria om geclassificeerd te worden als aangehouden voor verkoop, ofwel afgestoten is, en die daarnaast voldoet aan de volgende criteria:

- de kasstromen van deze activiteit kunnen onderscheiden worden als operationeel enerzijds, en voor de financiële verslaggeving anderzijds;
- deze activiteit is belangrijk op operationeel of geografisch gebied;
- ze maakt deel uit van één enkel gecoördineerd plan tot verkoop of wordt aangekocht met de bedoeling te worden verkocht.

1.17. Kapitaal en uitgiftepremies

De gewone aandelen worden geclassificeerd onder de rubriek 'Kapitaal'. Het kapitaal bestaat uit twee categorieën:

- geplaatst kapitaal, bestaande uit de bedragen waartoe de aandeelhouders zich verbonden hebben om deze te volstorten;
- niet-opgevraagd kapitaal, het gedeelte van het geplaatst kapitaal dat door de raad van bestuur van één van de consoliderende entiteiten nog niet opgevraagd werd.

1.18. Personeelsbeloningen

1.18.1. Kortetermijnspersoneelsbeloningen

De kortetermijnspersoneelsbeloningen zijn personeelsbeloningen (met uitzondering van ontslagvergoedingen) die naar verwachting volledig vereffend zullen zijn binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties hebben verricht. De kortetermijnspersoneelsbeloningen worden in kosten opgenomen naar rato van de door de personeelsleden gepresteerde diensten.

1.18.2. Vergoedingen na uitdiensttreding

De vergoedingen na uitdiensttreding zijn personeelsbeloningen (andere dan ontslagvergoedingen en kortetermijnspersoneelsbeloningen) die verschuldigd zijn na de voltooiing van het dienstverband.

De vergoedingen na uitdiensttreding kunnen worden onderverdeeld in twee categorieën:

- toegezegde-bijdragenregelingen: het zijn regelingen waarbij de NMBS Groep bijdragen afdraagt aan een aparte entiteit, en de NMBS Groep geen in rechte afdwingbare of

feitelijke verplichting heeft om bijkomende bijdragen te betalen. Deze bijdragen worden opgenomen in kosten over de periodes waarin de diensten verricht worden door de personeelsleden. Indien er bijdragen op voorhand betaald werden (nog niet gestort werden) worden deze opgenomen op de actiefzijde (respectievelijk passiefzijde) van de balans;

- toegezegd-pensioenregelingen: dit zijn alle regelingen die geen toegezegde-bijdragenregelingen zijn.

De vergoedingen na uitdiensttreding die behoren tot de categorie toegezegd-pensioenregelingen worden gewaardeerd volgens een actuariële waarderingsmethode. Ze worden opgenomen (verminderd met eventuele tegoeden in de regeling) voor zover de NMBS Groep een verplichting heeft de kosten te dragen die voortvloeien uit de prestaties verricht door de personeelsleden. Deze verplichting kan voortvloeien uit een wet, contract of uit de verworven rechten door een gedragslijn in het verleden (feitelijke verplichting). De weerhouden actuariële waarderingsmethode is de methode van de geprojecteerde kredieteenheden.

De verdisconteringsvoet die gebruikt wordt is gebaseerd op het marktrendement op de berekeningsdatum van ondernemingsobligaties van eerste categorie, met een vergelijkbare looptijd als die van de verbintenissen. De overige actuariële hypothesen (sterftcijfer, toekomstige niveaus van lonen, inflatie, enz.) geven de beste schattingen van de NMBS Groep weer.

Aangezien er gebruik gemaakt wordt van actuariële hypothesen om deze verbintenissen te waarderen, ontstaan er onvermijdelijk actuariële verschillen, deze resulteren uit wijzigingen in de actuariële hypothesen van het ene boekjaar naar het volgende, alsook uit verschillen tussen de gebruikte actuariële hypothesen en de werkelijkheid. De actuariële verschillen van de vergoedingen na uitdiensttreding worden opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten.

1.18.3. Andere langetermijnpersoneelsbeloningen

De andere langetermijnpersoneelsbeloningen zijn personeelsbeloningen (andere dan vergoedingen na uitdiensttreding en ontslagvergoedingen) die naar verwachting niet vereffend zullen zijn binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties hebben verricht.

Het bedrag dat opgenomen wordt in de balans is gelijk aan de contante waarde van de verplichting, desgevallend verminderd met de marktwaarde van de fondsbeleggingen op de balansdatum. De berekeningen worden gedaan volgens de methode van de geprojecteerde kredieteenheden. De actuariële verschillen worden opgenomen in het netto-resultaat.

1.18.4. Ontslagvergoedingen

De ontslagvergoedingen zijn de vergoedingen die betaalbaar zijn omwille van een beslissing van de NMBS Groep om het arbeidscontract van één of meerdere personeelsleden op te zeggen voor de normale pensioendatum, of omwille van een beslissing van een personeelslid om vrijwillig de NMBS Groep te verlaten in ruil voor deze vergoedingen.

Een schuld, gewaardeerd op actuariële basis, wordt opgenomen voor deze vergoedingen voor zover de NMBS Groep een manifeste verbintenis heeft. De schuld wordt verdisconteerd indien ze betaalbaar is na twaalf maanden.

Voor al deze personeelsbeloningen (met uitzondering van de kortetermijnpersoneelsbeloningen), vertegenwoordigt de rentekost het tijdsverloop. Deze wordt opgenomen onder de financiële kosten.

1.19. Voorzieningen

Een voorziening wordt enkel opgenomen indien:

1. de NMBS Groep een bestaande verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk) heeft om uitgaven te maken ten gevolge van een gebeurtenis uit het verleden;
2. het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen vereist zal zijn; **en**
3. het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden geschat.

Indien significant (voornamelijk voor voorzieningen op lange termijn) dient de voorziening verdisconteerd te worden. Het effect van de tijdswaarde van geld op de voorziening wordt opgenomen in de financiële kosten. De verdisconteringsvoet is de IRS-voet volgens de looptijd van de toekomstige kasstromen.

Een voorziening voor verplichtingen met betrekking tot het milieu (bodemsanering, enz.) wordt enkel opgenomen indien de NMBS Groep een feitelijke of juridische verplichting heeft.

Indien de NMBS Groep een verlieslatend contract heeft, wordt er een voorziening aangelegd. Voordat een voorziening voor verlieslatende contracten opgenomen wordt, neemt de NMBS Groep de eventuele bijzondere waardevermindervers verliezen op ten aanzien van de activa, die gebruikt worden bij de uitvoering van het betreffende contract.

Voorzieningen voor toekomstige exploitatieverliezen zijn verboden.

Een voorziening voor reorganisatiekosten wordt enkel opgenomen indien aangetoond kan worden dat de NMBS Groep een feitelijke verplichting heeft om te reorganiseren en dit ten laatste op de balansdatum. Deze verplichting dient aangetoond te worden door:

- het bestaan van een gedetailleerd formeel plan waarin de belangrijkste kenmerken van de reorganisatie geïdentificeerd worden; **en**
- het begin van de uitvoering van het plan of de mededeling van de belangrijkste kenmerken van het plan aan de betrokken personen.

1.20. Financiële schulden

De financiële schulden omvatten leningen aangegaan bij financiële instellingen, uitgegeven obligatieleningen, schulden uit financiële leases, financiële schulden aangegaan bij andere dan financiële instellingen en bankvoorschotten in rekening-courant.

De financiële schulden worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde verminderd met, voor de schulden anders dan deze gewaardeerd tegen reële waarde via het netto-resultaat, de uitgiftekosten verbonden aan schulden. De financiële schulden worden vervolgens ondergebracht in één van de volgende categorieën, die elk een eigen waarderingsbeginsel kennen:

1. De financiële schulden die tegen reële waarde worden gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in het netto-resultaat omvatten de financiële schulden

waarvoor de NMBS Groep op vrijwillige basis heeft beslist ze in te delen in deze rubriek op het moment van de initiële boekhoudkundige verwerking.

2. De andere financiële schulden zijn een residuele categorie. Na initiële opname worden deze gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve rentemethode, met afschrijving van uitgiftepremies of disagio via het netto-resultaat.

De financiële schulden worden ingedeeld als langlopend met uitzondering van deze die opeisbaar zijn binnen 12 maand en ingedeeld worden als kortlopend.

De reële waarde van financiële schulden gewaardeerd tegen de reële waarde wordt bepaald door gebruik te maken van waarderingstechnieken zoals de waardingsmodellen die van toepassing zijn voor opties of door het gebruik van de methode van de verdisconteerde kasstromen. De modellen nemen hypothesen in aanmerking die gebaseerd zijn op marktgegevens, vastgesteld op balansdatum, en op gegevens die niet waarneembaar zijn op de markten. Het gebruik van gegevens die niet waarneembaar zijn op de markten maakt dat de reële waarde van de financiële schulden behoort tot niveau 3 van de waardingshiërarchie zoals gedefinieerd in IFRS 13.

In toepassing van IFRS 9, wordt de component van het kredietrisico eigen aan de NMBS in de aanpassing van de reële waarde van de financiële schulden via de niet-gerealiseerde resultaten geboekt in plaats van via het netto resultaat.

1.21. Winstbelastingen – Uitgestelde belastingvorderingen – en schulden

De winstbelastingen omvatten zowel de courante als de uitgestelde belastingen. De courante belasting bestaat uit de te betalen (te recupereren) belastingen op het belastbaar resultaat van het afgelopen boekjaar, evenals elke aanpassing aan de betaalde (te recupereren) belastingen met betrekking tot voorafgaande boekjaren.

De uitgestelde belasting op de tijdelijke verschillen tussen de fiscale boekwaarde van een actief of passief en de boekwaarde in de geconsolideerde IFRS-jaarrekening, wordt berekend volgens de balansmethode "*liability method*". De uitgestelde belasting wordt gewaardeerd op basis van de verwachte belastingvoet bij realisatie van het actief of afwikkeling van het passief. In de praktijk wordt meestal de belastingvoet toegepast die van kracht is op de balansdatum.

Niettemin zijn er geen uitgestelde belastingen op:

1. de initiële opname van goodwill die niet fiscaal afschrijfbaar is,
2. de initiële opname van activa en passiva (uitgezonderd de verwerving van dochterondernemingen) die geen invloed hebben op de boekhoudkundige winst noch de fiscale winst, en
3. de tijdelijke verschillen verband houdend met deelnemingen in dochterondernemingen en joint ventures voor zover dat het niet waarschijnlijk is dat er dividenden zullen uitgekeerd worden in de nabije toekomst.

Uitgestelde belastingvorderingen worden enkel opgenomen in zoverre het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee het bestaande verrekenbare tijdelijke verschil kan worden verrekend in toekomstige rapporteringsperioden, bijvoorbeeld diegene die resulteren uit recupereerbare fiscale verliezen. Dit criterium wordt op elke balansdatum getoetst.

Zowel de courante als de uitgestelde belastingen worden berekend op het niveau van iedere fiscale entiteit. De uitgestelde belastingvorderingen en de uitgestelde belastingschulden die toebehoren aan de verschillende dochterondernemingen mogen niet gecompenseerd worden.

1.22. Handelsschulden

De handelsschulden worden initieel gewaardeerd tegen de nominale waarde, en vervolgens tegen de geamortiseerde kostprijs, namelijk tegen de contante waarde van de toekomstige kasstromen (behalve indien de impact van de verdiscontering niet significant is).

1.23. Sociale schulden

De sociale schulden worden initieel gewaardeerd tegen de nominale waarde, en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs.

1.24. Subsidies

De kapitaalsubsidies toegekend aan de NMBS Groep, voor investeringen in immateriële en materiële vaste activa, worden initieel erkend als een schuld op de passiefzijde van de balans. De monetaire subsidies worden erkend tegen hun nominale waarde en de niet-monetaire subsidies worden erkend tegen hun reële waarde. De kapitaalsubsidies worden opgenomen op de passiefzijde van de balans en worden erkend in het bedrijfsresultaat (rubriek 'kapitaalsubsidies') a rato van de afschrijvingen op de activa waarvoor ze verkregen werden. In geval van verkoop van een gesubsidieerd actief, zullen de hieraan verbonden subsidies geannuleerd worden via het bedrijfsresultaat en vervolgens opnieuw geboekt worden als niet toegewezen subsidies eveneens via het bedrijfsresultaat. Daarenboven zal een interest berekend worden ten behoeve van de investeringen van de niet toegewezen subsidies en de niet toegewezen voorschotten aan dochterondernemingen.

De exploitatiesubsidies worden, in de mate dat zeker is dat zij zullen worden ontvangen, systematisch opgenomen in het bedrijfsresultaat (rubriek 'Bedrijfsinkomsten vóór de kapitaalsubsidies') op basis van hun contractuele nominale waarde over de perioden die nodig zijn om deze subsidies toe te rekenen aan de gerelateerde kosten die ze beogen te compenseren. Een subsidie die wordt ontvangen als compensatie voor al opgelopen lasten of verliezen of met het oog op het verlenen van onmiddellijke financiële steun zonder toekomstige gerelateerde kosten, wordt opgenomen als baten van de periode waarin ze wordt ontvangen. De exploitatiesubsidies die ontvangen worden vooraleer aan de gekoppelde voorwaarden wordt voldaan, worden initieel erkend als op een schuld op de passiefzijde van de balans.

De financiële subsidies verworven in het kader van leningen worden systematisch opgenomen op basis van hun contractueel bepaalde nominale waarde in het financieel resultaat over de perioden die nodig zijn om deze subsidies toe te rekenen aan de gerelateerde financiële kosten die ze beogen te compenseren. De financiële subsidies worden in mindering gebracht van de financiële kosten. De financiële subsidies die ontvangen worden vooraleer aan de gekoppelde voorwaarden wordt voldaan, worden initieel erkend als schuld op de passiefzijde van de balans.

1.25. Overige schulden

De overige schulden worden initieel gewaardeerd tegen de nominale waarde, en na initiële opname tegen geamortiseerde kostprijs, namelijk tegen de contante waarde van de toekomstige te betalen kasstromen (behalve indien de impact van de verdiscontering niet significant is).

De dividenden die de NMBS Groep moet uitkeren aan haar aandeelhouders worden opgenomen onder de 'Overige schulden' in de loop van de periode waarin ze goedgekeurd werden. De sommen ontvangen als waarborg en de over te dragen opbrengsten, dit wil zeggen het aandeel van de vooraf ontvangen opbrengsten tijdens het boekjaar of tijdens een vorig boekjaar, met uitzondering van deze verbonden aan afgeleide financiële instrumenten of financiële schulden, worden eveneens opgenomen onder de 'Overige schulden'.

1.26. Bedrijfsinkomsten en bedrijfskosten

Krachtens de norm IFRS 15 worden de inkomsten geboekt op het ogenblik van de overdracht van de controle over de goederen of diensten naar de klanten. De opbrengsten worden gewaardeerd op basis van de tegenprestatie waarop de NMBS-Groep recht verwacht te hebben in een overeenkomst met een klant en sluit de voor rekening van derden geïnde sommen uit.

Voor de belangrijkste inkomstenbronnen van de NMBS-Groep zal de omzet geboekt blijven wanneer de klant de bij het verlenen van de dienst door de Groep aangeboden voordelen ontvangt en verbruikt, dat wil zeggen: voor de reizigersvervoeractiviteiten gebeurt de controleoverdracht op het ogenblik waarop de vervoerprestatie wordt uitgevoerd. De betaling van de prijs van de transactie is onmiddellijk invorderbaar op het ogenblik waarop de klant de prestatie ontvangt.

Voor de andere types overeenkomsten (activiteiten van bouw, beheer van het patrimonium en andere diensten), zullen de opbrengsten in de loop der tijd blijven opgenomen worden, volgens de methode van de voortgang van de werken.

De opbrengsten en kosten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden dienen respectievelijk te worden opgenomen als opbrengsten en kosten naar rato van het stadium van voltooiing. In het geval van een verwachte negatieve marge, dient een last opgenomen te worden ten belope van de totale verwachte verliezen. De mate waarin prestaties zijn verricht wordt bepaald op basis van de tot dat moment in het kader van de verrichte prestaties gemaakte kosten in verhouding tot de totale geschatte kosten van het project. De saldi van de activa en de passiva voortvloeiend uit met de klanten afgesloten overeenkomsten (zoals gedefinieerd door IFRS 15) weerspiegelen de stand van vordering van de werken alsook de van de klanten ontvangen voorschotten. De saldi van de overeenkomsten worden in de geconsolideerde financiële staten van de NMBS-Groep gepresenteerd in de toelichting "Activa en passiva voortvloeiend uit de contracten met de klanten".

Een opbrengst uit de verkoop van de goederen wordt geboekt wanneer de prestatieverplichtingen vervuld zijn, d.w.z. wanneer de Groep de controle over het goed aan de klant overdraagt. Meer bepaald volgt de boeking van de opbrengsten de volgende benadering in 5 stappen:

- identificatie van de overeenkomsten met een klant

- identificatie van de prestatieverplichtingen in de overeenkomsten
- vaststelling van de prijs van de transactie
- verdeling van de transactieprijs tussen de prestatieverplichtingen
- boeking van de opbrengst wanneer de prestatieverplichtingen vervuld zijn

De opbrengsten uit de verkoop van goederen worden gewaardeerd op het bedrag dat de beste raming van de in ruil voor die goederen verwachte tegenprestatie weerspiegelt. De met de klanten afgesloten overeenkomsten bevatten niet de commerciële kortingen, de volumekortingen of andere vormen van variabele tegenprestaties.

De kosten verbonden aan de levering van diensten of de verkoop van goederen worden opgenomen onder de bedrijfskosten.

1.27. Financiële opbrengsten en financiële kosten

De financiële opbrengsten omvatten de interestopbrengsten op geïnvesteerde gelden en afgeleide financiële instrumenten, winsten op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd aan de reële waarde, terugnames van bijzondere waardevermindingsverliezen, de winsten uit wisselkoersverschillen, de ontvangen dividenden en overige financiële opbrengsten.

De financiële kosten omvatten de interestkosten op financiële verplichtingen (inclusief afgeleide financiële instrumenten en de schulden verbonden aan personeelsbeloningen), verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde, bijzondere waardevermindingsverliezen, de verliezen uit wisselkoersverschillen en overige financiële kosten.

De opbrengsten voortvloeiend uit interesten worden opgenomen in het netto-resultaat zodra ze verworven worden gebruikmakend van de effectieve-rentemethode. De dividenden worden opgenomen in het netto-resultaat vanaf het moment dat de NMBS Groep het recht verwerft om de betalingen te innen. De financieringskosten die niet onmiddellijk toewijsbaar zijn aan de aanschaffing, vervaardiging of productie van een in aanmerking komend actief worden opgenomen in het netto-resultaat gebruikmakend van de effectieve-rentemethode. De winsten en verliezen uit wisselkoersverschillen worden opgenomen op netto-basis.

1.28. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De rechten en verplichtingen die niet opgenomen worden in de balans worden vermeld per categorie indien deze een belangrijke invloed kunnen hebben op de jaarrekening.

Het betreft hier rechten en verplichtingen voortvloeiend uit gemaakte of ontvangen bestellingen, termijnovereenkomsten, borgsommen, waarborgen of garanties, zakelijk of niet, aangegaan door de NMBS Groep ten gunste van derden, voor ontvangst in bewaargeving of onder garantie van waarden die eigendom zijn van derden.

1.29. Kasstroomoverzicht

De kasstromen verbonden aan de operationele activiteiten worden volgens de indirecte methode getoond, waarbij het netto-resultaat wordt aangepast via het effect van transacties

zonder kasstroombeweging, de bewegingen met betrekking tot het bedrijfskapitaal en de elementen van opbrengsten of kosten verbonden aan de kasstromen met betrekking tot investerings- en financieringsactiviteiten.

Toelichting 2 - Beheer van de middelen

2.1. Beheer van de middelen

De politiek van de NMBS Groep op het vlak van het beheer van de middelen bestaat erin om een financiële structuur te verzekeren die voldoende is voor het behoud van een goede rating bij de internationale ratingagentschappen en die haar toelaat om een kwaliteitsvolle service aan haar cliënteel te blijven leveren. Daartoe heeft de NMBS Groep zich tot doel gesteld om haar schuldpositie te verminderen met het oog op het realiseren van een optimale kapitaalstructuur die een strategische financiële flexibiliteit waarborgt voor haar toekomstige groei. Met het oog hierop volgt de NMBS Groep van nabij het niveau van haar netto-schuldpositie en van haar economische schuld.

Netto-schuld en economische schuld

Onder netto-schuldpositie verstaat de NMBS Groep:

- 1) saldo van de nominale waarde van de schulden en vorderingen (inclusief de afgeleide financiële instrumenten) bij een financiële instelling of verhandeld op de kapitaalmarkten en de beschikbare kasmiddelen.
- 2) minus het saldo van de “Back-to-Back” transacties zoals beschreven in het Koninklijk Besluit van 30 december 2004 – Bijlage 4 bij het Belgisch Staatsblad van 31 december 2004.

De netto-schuldpositie per 31 december 2018 en 2017 is als volgt:

<i>Netto-schuldpositie</i>		31/12/2018	31/12/2017
Balansrubriek	<u>Toelichting</u>		
Afgeleide financiële instrumenten	11	148.892.283,93	41.262.573,46
Overige financiële activa	2.1	597.246.017,13	602.726.292,51
<i>Subtotaal van de vaste activa</i>		<i>746.138.301,06</i>	<i>643.988.865,97</i>
Afgeleide financiële instrumenten	11	0,00	0,00
Overige financiële activa	2.1	7.355.198,37	9.373.802,23
Geldmiddelen en kasequivalenten	2.1	170.252.085,64	208.000.918,63
<i>Subtotaal van de vlottende activa</i>		<i>177.607.284,01</i>	<i>217.374.720,86</i>
Totaal activa		923.745.585,07	861.363.586,83
Financiële schulden	21	2.717.837.244,85	2.772.341.639,75
Afgeleide financiële instrumenten	11	186.947.345,83	84.353.249,20
<i>Subtotaal langlopende verplichtingen</i>		<i>2.904.784.590,68</i>	<i>2.856.694.888,95</i>
Financiële schulden	21	221.026.325,52	499.711.517,19
Afgeleide financiële instrumenten	11	0,00	-83.408,53
<i>Subtotaal kortlopende verplichtingen</i>		<i>221.026.325,52</i>	<i>499.628.108,66</i>
Totaal verplichtingen		3.125.810.916,20	3.356.322.997,61
Netto-schuldpositie		2.202.065.331,13	2.494.959.410,78
Wijzigingen in de netto-schuldpositie		-292.894.079,65	

De netto-schuldpositie geeft echter niet altijd een correct economisch beeld van de schuld van de NMBS Groep. Om tot een correct economisch beeld van de financiële schuld van de NMBS Groep te komen worden een aantal elementen toegevoegd aan de netto-schuldpositie. Het betreft hier:

- de niet aangewende voorschotten (cofinancieringen) en investeringssubsidies (FOD) waarvoor de NMBS Groep zich geëngageerd heeft om deze in de nabije toekomst aan te wenden minus de vorderingen (cofinancieringen) in het geval de NMBS Groep reeds meer heeft uitgegeven dan zij als voorschotten heeft ontvangen;
- de courante handelsschulden die de NMBS Groep verplicht is te betalen minus de courante handelsvorderingen die de NMBS Groep denkt te ontvangen;
- de waarborgen betaald of ontvangen door de NMBS Groep in het kader van CSA-overeenkomsten; en
- de netto vorderingen betreffende de exploitatiesubsidies (FOD) waarvoor de Belgische Staat zich geëngageerd heeft maar die de NMBS Groep nog niet ontvangen heeft.

De onderstaande tabel geeft de reconciliatie van de netto-schuldpositie met de economische schuld per 31 december 2018 en 2017 weer:

<i>Economische schuld</i>	31/12/2018	31/12/2017
Netto-schuldpositie	2.202.065.331,13	2.494.959.410,78
Regionale cofinancieringen	-748.403,29	-13.910.301,12
Niet aangewende ontvangen investeringstoelagen FOD	718.848.768,42	542.675.631,30
Netto saldo handelsschulden en -vorderingen	206.027.271,01	217.398.434,80
Netto saldo verworven exploitatiesubsidies FOD	-477.179.122,20	-499.280.003,74
Netto saldo waarborgen (CSA)	-304.167.049,29	-282.839.368,00
Totaal van de economische correcties	142.781.464,65	-35.955.606,76
Economische schuld	2.344.846.795,78	2.459.003.804,02

Reconciliatie van de netto-schuldpositie met de balansposten

De bedragen opgenomen in de berekening van de netto-schuldpositie zijn de nominale bedragen ('hoofdsom') van de financiële instrumenten en dus exclusief reële waarde aanpassingen en gelopen interesten. De onderstaande tabellen laten toe de reconciliatie te maken tussen de verschillende balansrubrieken en de bedragen weerhouden voor de berekening van de netto-schuldpositie.

- Overige financiële activa:

Overige financiële activa		31/12/2018					TOTAAL
		Netto-schuldpositie			Andere		
		Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Fondsen beheerd voor rekening van derden	Andere	
Vaste activa	Toelichting						
Vorderingen		330.504.254,86	1.864.681,08	7.561.173,61	0,00	0,00	339.930.109,55
Back-to-back		266.741.762,27	0,00	780.137,89	0,00	0,00	267.521.900,16
Eigenvermogensinstrumenten	12	0,00	0,00	0,00	0,00	51.266.028,69	51.266.028,69
Subtotaal van de vaste activa		597.246.017,13	1.864.681,08	8.341.311,50	0,00	51.266.028,69	658.718.038,40
Vlottende activa							
Vorderingen		7.355.198,37	0,00	476.741,34	0,00	0,00	7.831.939,71
Back-to-back		0,00	0,00	-6.327,68	0,00	0,00	-6.327,68
Eigenvermogensinstrumenten	12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Subtotaal van de vlottende activa		7.355.198,37	0,00	470.413,66	0,00	0,00	7.825.612,03
Totaal overige financiële activa		604.601.215,50	1.864.681,08	8.811.725,16	0,00	51.266.028,69	666.543.650,43

Overige financiële activa		31/12/2017					TOTAAL
		Netto-schuldpositie			Andere		
		Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Fondsen beheerd voor rekening van derden	Andere	
Vaste activa	Toelichting						
Vorderingen		347.247.999,95	3.552.873,50	8.554.976,42	0,00	0,00	359.355.849,87
Back-to-Back		255.478.292,56	0,00	741.316,47	0,00	0,00	256.219.609,03
Voor verkoop beschikbare activa	12	0,00	0,00	0,00	0,00	51.885.762,55	51.885.762,55
Subtotaal van de vaste activa		602.726.292,51	3.552.873,50	9.296.292,89	0,00	51.885.762,55	667.461.221,45
Vlottende activa							
Vorderingen		9.373.802,23	0,00	363.669,88	0,00	0,00	9.737.472,11
Back-to-Back		0,00	0,00	-6.991,70	0,00	0,00	-6.991,70
Voor verkoop beschikbare activa	12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Subtotaal vlottende activa		9.373.802,23	0,00	356.678,18	0,00	0,00	9.730.480,41
Totaal overige financiële activa		612.100.094,74	3.552.873,50	9.652.971,07	0,00	51.885.762,55	677.191.701,86

De vorderingen, opgenomen in de netto-schuldpositie, omvatten hoofdzakelijk de investeringen verricht door de NMBS Groep in het kader van de transacties van alternatieve financiering. Deze werden aangegaan, hetzij op vraag van de investeerder, hetzij in het kader van het beheer van de financiële kasstromen. Deze activa compenseren, in economische betekenis, de financiële schulden aangegaan in het kader van deze operaties.

De lijn "back-to-back" omvat het uitstaande saldo van de vorderingen op de Staat ontstaan uit de overname van de schuld op 1 januari 2005.

- Geldmiddelen en kasequivalenten:

Geldmiddelen en kasequivalenten		31/12/2018					TOTAAL
		Netto-schuldpositie			Andere		
		Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Fondsen beheerd voor rekening van derden	Andere	
Thesauriebewijzen		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Termijnrekeningen		1.329.212,77	0,00	370,05	121.255.251,51	0,00	122.584.834,33
Zichtrekeningen		166.918.730,87	0,00	0,00	9,08	0,00	166.918.739,95
Contanten en cheques		2.004.142,00	0,00	0,00	0,00	53.703,55	2.057.845,55
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten		170.252.085,64	0,00	370,05	121.255.260,59	53.703,55	291.561.419,83

	31/12/2017					TOTAAL
	Netto-schuldpositie			Andere		
	Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Fondsen beheerd voor rekening derden	Andere	
Thesauriebewijzen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Termijnrekeningen	0,00	0,00	0,00	180.743.277,62	0,00	180.743.277,62
Zichtrekeningen	205.548.636,83	0,00	0,00	9,08	0,00	205.548.645,91
Contanten en cheques	2.452.281,80	0,00	0,00	0,00	64.605,66	2.516.887,46
Totaal	208.000.918,63	0,00	0,00	180.743.286,70	64.605,66	388.808.810,99

De kolom 'Fondsen beheerd voor rekening van derden' omvat de middelen geïnvesteerd in het kader van het GEN Fonds voor rekening van de Belgische Staat. Het GEN Fonds werd opgericht door de Belgische Staat in 2001 met als objectief de financiering van de werken voor de aanleg van het 'Gewestelijk Expresnet' (GEN). In het beheerscontract van de ex-NMBS Holding voor de jaren 2005-2008, heeft de Belgische Staat het beheer van de financiële middelen, beschikbaar in het GEN Fonds, toevertrouwd aan de NMBS. Het geheel van de middelen waarvan het beheer is overgedragen aan de NMBS wordt door de NMBS Groep beschouwd als een schuld ten opzichte van publieke overheden (opgenomen onder de rubriek 'Overige schulden'). In uitvoering van de wet houdende diverse fiscale en financiële bepalingen van 21 december 2013 (artikelen 113 tot en met 121) worden de beschikbare gelden van het GEN Fonds aangehouden op een rekening bij een door de Staat aangewezen instelling, rechtstreeks belegd bij de Schatkist of belegd in financiële instrumenten uitgegeven door de Federale overheid.

Het detail van de afgeleide financiële instrumenten en de financiële schulden wordt gegeven in de toelichtingen 11 en 21.

2.2. Beheer van financiële risico's

Financiële instrumenten zijn overeenkomsten die leiden tot een financieel actief bij één partij en een financiële verplichting bij een andere partij. Hieronder vallen zowel traditionele financiële instrumenten (vorderingen, schulden en effecten) als afgeleide financiële instrumenten opgenomen in de financiële staten maar ook vorderingen en verplichtingen, voornamelijk met betrekking tot alternatieve financieringen, die buiten de balans opgenomen zijn.

Financiële instrumenten brengen in beginsel risico's mee. Bij de NMBS Groep gaat het voornamelijk om het marktrisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico. Het risicobeleid van de NMBS Groep heeft als doel risico's waarmee de Groep zich geconfronteerd ziet in kaart te brengen en te analyseren, passende risicolimieten en -controles te bepalen en de naleving van de limieten te bewaken. De Raad van Bestuur van de NMBS wordt op regelmatige tijdstippen geïnformeerd over de verschillende risico's en ontvangt een overzicht van alle financiële instrumenten. Beleid en systemen voor financieel risicobeheer worden regelmatig geëvalueerd en, waar nodig, aangepast aan de veranderingen in de marktomstandigheden en de activiteiten van de NMBS Groep.

De Raad van Bestuur van de NMBS heeft de principes voor het beheer van de financiële risico's ('financiële politiek') gedefinieerd die van toepassing zijn op de moedermaatschappij en via de "Corporate Governance"-regels op haar dochterondernemingen. Deze principes vallen samengevat uiteen in drie delen: het beheer van de schuldpositie, het beheer van de kasmiddelen en het beheer van de afgeleide financiële instrumenten. De toepassing en

rapportering over deze principes wordt verzekerd door de dienst Thesaurie van de moedermaatschappij, in samenwerking met de verschillende dochterondernemingen, terwijl de controle op de toepassing verzekerd wordt door de Interne Audit van de moedermaatschappij. Dezelfde principes zijn eveneens van toepassing op de middelen die beheerd worden voor rekening van derden (GEN Fonds) en op de instrumenten die buiten de balans opgenomen zijn. Het doorvoeren van verrichtingen met het vooruitzicht ze op korte termijn om te keren met winst is niet toegestaan.

Beheer van de schuldpositie

De schuldpositie omvat het geheel van de financiële schulden en activa, andere dan de afgeleide financiële instrumenten en de kasmiddelen, opgenomen in de netto-schuldpositie van de NMBS Groep. De NMBS Groep doet hierbij beroep op de uitgifte van bankleningen, obligatieleningen en alternatieve financieringen, en de verwerving van termijndeposito's en vastrentende effecten op verschillende termijnen en in verschillende munten.

Het beheer van de schuldpositie, rekening houdende met de impact van de afgeleide financiële instrumenten, vereist dat:

- In de mate van het mogelijke, de netto-schuldaflossingen afgestemd worden op de verwachte evolutie van de toekomstige kasstromen met als doel het zo goed als mogelijk beperken van kassaldi;
- De langlopende netto-schuldpositie van de NMBS Groep voor 75% tot 90% wordt aangegaan met instrumenten aan een vaste rentevoet en voor 10% tot 25% met instrumenten aan een variabele rentevoet. Elke overschrijding van deze maximale drempelwaarden moet goedgekeurd worden door de beheersorganen.
- De gewogen gemiddelde resterende looptijd van de langlopende netto-schuldpositie van de NMBS Groep minimum 5 jaar bedraagt.
- De vervaltermijnen van de netto-schuldpositie worden gespreid in de tijd in functie van het liquiditeits- en interestrisico.
- Elke aangegane schuld of belegging waaraan een wisselkoersrisico verbonden is, onmiddellijk en volledig omgezet wordt naar EUR, om zowel het wisselkoersrisico op de hoofdsom als op de interesten te elimineren.
- De kasstromen van elke aangegane schuld of belegging uitsluitend samengesteld zijn uit betalingen van de hoofdsom en rente op de uitstaande hoofdsom. Beleggingen in risicodragend kapitaal zijn niet toegestaan.
- Plaatsingslimieten worden gerespecteerd voor de aangegane beleggingen.

Beheer van de kasmiddelen

Het beheer van de kasmiddelen omvat het gecentraliseerd thesauriebeheer van de kasstromen op minder dan één jaar van de NMBS Groep.

Voornaamste punten van het beheer van de kasmiddelen:

- Alle structureel overtollige kasmiddelen dienen, in de mate van het mogelijke, aangewend te worden om de netto-schuldpositie te verminderen.
- Het structureel tekort aan kasmiddelen dient gefinancierd te worden door langlopende leningen.
- De kasoverschotten dienen bij voorkeur belegd te worden bij dochterondernemingen met kastekorten.
- Plaatsingslimieten dienen gerespecteerd te worden indien er tijdelijk overtollige kasmiddelen zijn nadat middelen aangewend werden voor leasingtransacties.

- Elke significante kaspositie waaraan een wisselkoersrisico verbonden is moet onmiddellijk en volledig omgezet worden naar EUR om het wisselkoersrisico te elimineren zowel op de hoofdsom als op de interesten.
- Om de resterende kastekorten te financieren, doet de NMBS Groep een beroep op kredietlijnen (geconfirmeerde en niet-geconfirmeerde kredietlijnen) en geeft ze thesauriebewijzen in EUR of soortgelijke instrumenten op korte termijn uit.

Beheer van afgeleide financiële instrumenten

De NMBS Groep gebruikt de volgende afgeleide financiële instrumenten voor het beheer van haar risico's: swaps, opties en wisseltermijncontracten met als onderliggend element interestvoeten, wisselkoersen, inflatie, energieproducten of een krediet.

Voornaamste punten van het beheer van de afgeleide producten:

- Iedere verrichting op afgeleide financiële instrumenten moet op gelijk welk ogenblik kunnen gesteld worden tegenover een bestaande financiële schuld, belegging, commercieel contract of vordering op de Belgische Staat en/of de Gewesten in het kader van een prefinanciering.
- Het kredietrisico op de tegenpartijen moet gespreid en systematisch afgedekt worden door het afsluiten van CSA's ("Credit Support Annex").

Instrumenten die niet beantwoorden aan de definitie van financieel instrument

De analyses in deze toelichting beperken zich tot de instrumenten die beantwoorden aan de definitie van financieel instrument: *"Activa (zoals vooruitbetaalde lasten) waarvan een toekomstig economisch voordeel bestaat uit de ontvangst van goederen of afname van diensten, en niet zozeer het recht om geldmiddelen of een ander financieel actief te ontvangen zijn geen financiële activa"* (IAS 32 – TL 11) *"Verplichtingen of activa die niet uit een contract voortvloeien, zoals winstbelastingen die ontstaan als gevolg van door overheden opgelegde wettelijke vereisten, zijn geen financiële verplichtingen of financiële activa"* (IAS 32 – TL 12). De totalen hernomen per de rubriek in de tabellen komen dus niet noodzakelijk overeen met de totalen van de balansrubrieken.

De onderstaande tabellen geven de reconciliatie tussen de totalen van de verschillende balansrubrieken en de saldi van de instrumenten weerhouden in de verschillende analyses.

	31/12/2018		Totaal
	IFRS 7	Niet IFRS 7	
Financiële activa			
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.814.164.088,91	242.312.102,14	2.056.476.191,05
Afgeleide financiële instrumenten	267.763.041,11	0,00	267.763.041,11
Overige financiële activa	666.543.650,43	0,00	666.543.650,43
Geldmiddelen en kasequivalenten	291.561.419,83	0,00	291.561.419,83
Totaal financiële activa	3.040.032.200,28	242.312.102,14	3.282.344.302,42
Financiële verplichtingen			
Financiële schulden	3.004.365.303,91	0,00	3.004.365.303,91
Afgeleide financiële instrumenten	414.904.079,74	0,00	414.904.079,74
Handelsschulden	378.072.567,15	40.308.036,16	418.380.603,31
Overige schulden	165.763.832,67	160.479.451,85	326.243.284,52
Totaal financiële verplichtingen	3.963.105.783,47	200.787.488,01	4.163.893.271,48

	31/12/2017		Totaal
	IFRS 7	Niet IFRS 7	
Financiële activa			
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.877.576.202,54	330.826.024,08	2.208.402.226,62
Afgeleide financiële instrumenten	254.565.239,76	0,00	254.565.239,76
Overige financiële activa	677.191.701,86	0,00	677.191.701,86
Geldmiddelen en kasequivalenten	388.808.810,99	0,00	388.808.810,99
Totaal financiële activa	3.198.141.955,15	330.826.024,08	3.528.967.979,23
Financiële verplichtingen			
Financiële schulden	3.336.973.981,33	0,00	3.336.973.981,33
Afgeleide financiële instrumenten	406.584.097,73	0,00	406.584.097,73
Handelsschulden	396.340.724,24	31.824.180,02	428.164.904,26
Overige schulden	259.000.003,73	170.408.003,17	429.408.006,90
Totaal financiële verplichtingen	4.398.898.807,03	202.232.183,19	4.601.130.990,22

2.2.1. Marktrisico: wisselkoersrisico's

De wisselkoersrisico's waaraan de NMBS Groep onderhevig is vinden hun oorsprong hoofdzakelijk in de financieringsactiviteiten in deviezen, en meer bepaald in de transacties van alternatieve financiering.

Elke significante schuldtransactie, zelfs op korte termijn, waaraan een wisselkoersrisico verbonden is, moet onmiddellijk en volledig omgezet worden naar EUR (hoofdsom en interesten) door het gebruik van afgeleide financiële producten. De omzetting in EUR is niet verplicht indien de terugbetaling van de kasstromen uit de schuld verzekerd worden door een instroom van kasmiddelen in vreemde deviezen. De afgedekte positie kan gepaard gaan met een vaste of variabele interestvoet. De passiva en activa verbonden aan alternatieve financieringen zijn in een aantal gevallen in USD, maar de NMBS Groep is niet blootgesteld aan de hieraan verbonden wisselkoersrisico's.

Met het oog op het minimaliseren van de wisselkoersrisico's dienen de dochterondernemingen alle significante wisselkoersrisico's af te dekken via de dienst Thesaurie van de moedermaatschappij die deze op haar beurt afdekt op de financiële markten. Behoudens uitzonderingen goedgekeurd door het Directiecomité van de NMBS, is het de dochterondernemingen niet toegestaan financiële producten te onderschrijven.

a. Financiële instrumenten per munteenheid

	31/12/2018				Totaal
	EUR	USD	GBP	Andere	
Financiële activa					
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.814.006.966,58	0,00	153.476,81	3.645,52	1.814.164.088,91
Afgeleide financiële instrumenten	173.509.422,61	94.253.618,50	0,00	0,00	267.763.041,11
Overige financiële activa	457.264.560,34	209.279.090,09	0,00	0,00	666.543.650,43
Geldmiddelen en kasequivalenten	289.710.331,47	214.143,43	1.611.468,54	25.476,39	291.561.419,83
Totaal financiële activa	2.734.491.281,00	303.746.852,02	1.764.945,35	29.121,91	3.040.032.200,28
Financiële verplichtingen					
Financiële schulden	2.691.686.880,39	312.678.423,52	0,00	0,00	3.004.365.303,91
Afgeleide financiële instrumenten	442.327.997,53	-27.423.917,79	0,00	0,00	414.904.079,74
Handels schulden	377.837.731,21	105.547,35	129.288,59	0,00	378.072.567,15
Overige schulden	165.763.832,67	0,00	0,00	0,00	165.763.832,67
Totaal financiële verplichtingen	3.677.616.441,80	285.360.053,08	129.288,59	0,00	3.963.105.783,47
Afdekkingsverschil		18.386.798,94	1.635.656,76	29.121,91	

	31/12/2017			Totaal
	EUR	USD	Andere	
Financiële activa				
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.877.362.929,31	0,00	213.273,23	1.877.576.202,54
Afgeleide financiële instrumenten	142.665.426,34	111.899.813,42	0,00	254.565.239,76
Overige financiële activa	446.673.577,97	230.518.123,89	0,00	677.191.701,86
Geldmiddelen en kasequivalenten	388.613.918,86	142.867,55	52.024,58	388.808.810,99
Totaal financiële activa	2.855.315.852,48	342.560.804,86	265.297,81	3.198.141.955,15
Financiële verplichtingen				
Financiële schulden	3.047.640.451,07	289.333.530,26	0,00	3.336.973.981,33
Afgeleide financiële instrumenten	372.273.517,71	34.310.580,02	0,00	406.584.097,73
Handels schulden	396.087.862,86	22.062,35	230.799,03	396.340.724,24
Overige schulden	259.000.003,73	0,00	0,00	259.000.003,73
Totaal financiële verplichtingen	4.075.001.835,37	323.666.172,63	230.799,03	4.398.898.807,03
Afdekkingsverschil		18.894.632,23	34.498,78	

Het hierboven getoonde detail toont de blootstelling in deviezen van de financiële activa en passiva van de NMBS Groep. Behalve de euro vormt de Amerikaanse Dollar het belangrijkste devies voor de NMBS Groep. De blootstelling in USD vloeit voort uit de alternatieve financieringstransacties. Het hieraan verbonden wisselkoersrisico in USD werd afgedekt met swap-overeenkomsten zoals getoond in punt b hierna. Het getoonde afdekkingsverschil in USD is het gevolg van een verschil in waarderingsmethode van de derivaten (reële waarde) en de ermee afgedekte financiële activa en schulden (geamortiseerde kostprijs).

b. Wisselkoersderivaten

	31/12/2018		31/12/2017	
	Totale marktwaarde	Totale nominale waarde	Totale marktwaarde	Totale nominale waarde
Aangekochte deviezen				
USD	153.158.387,12	122.380.716,94	115.563.816,67	73.102.433,30
Overige	0,00	0,00	0,00	0,00
Aangekochte deviezen - Totaal	153.158.387,12	122.380.716,94	115.563.816,67	73.102.433,30
Verkochte deviezen				
USD	31.480.850,83	30.599.947,60	37.974.583,27	34.568.165,60
Overige	0,00	0,00	0,00	0,00
Verkochte deviezen - Totaal	31.480.850,83	30.599.947,60	37.974.583,27	34.568.165,60
Opties				
USD	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige	0,00	0,00	0,00	0,00
Opties - Totaal	0,00	0,00	0,00	0,00

De wisselkoersderivaten afgesloten door de NMBS Groep zijn swap-overeenkomsten die uitsluitend worden afgesloten in het raam van de schulden en vorderingen die voortvloeien uit alternatieve financieringstransacties. Deze overeenkomsten werden afgesloten met het oog op het beheer van de kasstromen in deviezen. De NMBS Groep heeft evenwel de keuze gemaakt om geen 'hedge accounting' toe te passen in de zin van IFRS 9 en de afgeleide instrumenten worden bijgevolg niet als afdekkingsinstrument erkend. De afgeleide financiële instrumenten worden erkend tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat.

c. Gevoeligheidsanalyse

IFRS 7 vereist een gevoeligheidsanalyse om de impact te illustreren van theoretische variaties in de wisselkoersen op netto-resultaat en het eigen vermogen. De gevoeligheidsanalyse werd uitgevoerd door de NMBS Groep op het einde van de verslagperiode. Voor wat betreft het wisselkoersrisico gaat de gevoeligheidsanalyse de impact op de IFRS jaarrekening na van een wijziging met +/- 10% van de slotkoers voor de wisselkoersen van de USD en de GBP (of andere significante munten) tegenover de EUR.

Variatie wisselkoersen	Impact op het netto-resultaat	Impact op de niet-gerealiseerde resultaten
2018		
USD + 10%	2.042.977,66	0,00
USD - 10%	-1.671.527,18	0,00
GBP + 10%	181.739,64	0,00
GBP - 10%	-148.696,07	0,00
2017		
USD + 10%	2.099.403,58	0,00
USD - 10%	-1.717.693,84	0,00

2.2.2. Marktrisico: interestvoetrisico

a. Interestvoetrisico

De NMBS Groep wordt geconfronteerd met 3 types interestvoetrisico. Een eerste type houdt verband met het effect van wijzigingen in de variabele rentevoeten op de *kasstromen*. Dit risico wordt constant gemonitord voor de netto-schuldpositie waarbij, al dan niet via het gebruik van renteswaps, wordt getracht dit te laten evolueren binnen de goedgekeurde risicolimieten. Het Directiecomité van de NMBS kan voorzien in afwijkingen van deze limieten indien deze verantwoord worden door specifieke (markt)omstandigheden. Een tweede type houdt verband met effect van wijzigingen in de actualisatierentenvoeten op de *reële waarde*. Aangezien de NMBS Groep steeds de intentie heeft om haar vorderingen en schulden af te wikkelen op de voorziene vervaldagen, wordt hier geen specifieke afdekking voor voorzien. De wijzigingen in de actualisatierentenvoeten kunnen een significante impact hebben op de allocatie van het resultaat voor een bepaalde periode maar hebben geen invloed op het resultaat over de volledige duurtijd van de transactie. Een derde type risico is het *herfinancieringsrisico*. Via een spreiding van de vervaldagen van de vastrentende financieringen in de tijd tracht de NMBS Groep haar blootstelling aan plotse wijzigingen in de marktvoorwaarden te beperken.

Per 31 december 2018 was gemiddeld 23,89% (2017: 49,46%) van de rentedragende netto financiële verplichtingen (voor impact van de afgeleide financiële instrumenten) van de NMBS Groep aangegaan tegen variabele interestvoeten en 76,11% (2017: 50,54%) door middel van vaste interestvoeten. De drastische afname van het aandeel tegen variabele rentevoeten wordt veroorzaakt door de totale afwezigheid van uitgegeven "Commercial paper" op 31 december 2018 in tegenstelling tot de voorgaande jaren. Indien rekening wordt gehouden met de afgesloten afgeleide financiële instrumenten wordt de ratio variabel-vast per 31 december 2018 -17,03%/117,03% (2017: 14,63%/85,38%).

	31/12/2018	31/12/2017
	Boekwaarde	Boekwaarde
Vaste interestvoet		
Financiële activa	1.087.167.336,39	1.137.265.305,60
Handelsvorderingen en overige debiteuren	773.174.447,95	801.056.548,47
Overige financiële activa	313.992.888,44	336.208.757,13
Geldmiddelen en kas equivalenten	0,00	0,00
Financiële verplichtingen	-2.176.594.966,41	-2.015.663.924,95
Financiële schulden	-2.176.594.966,41	-2.015.686.807,01
Handels schulden	0,00	0,00
Overige schulden	0,00	22.882,06
Afgeleide financiële instrumenten	-610.342.488,60	-636.545.353,97
Renteswaps	-635.601.375,86	-669.511.782,02
Deviezenswaps	25.258.887,26	32.966.428,05
Totaal vaste interestvoet	-1.699.770.118,62	-1.514.943.973,32
Vlottende interestvoet		
Financiële activa	616.715.136,97	668.621.281,19
Handelsvorderingen en overige debiteuren	313.945.652,68	309.363.000,87
Overige financiële activa	180.184.649,96	178.515.002,70
Geldmiddelen en kas equivalenten	122.584.834,33	180.743.277,62
Financiële verplichtingen	-958.712.604,41	-1.528.412.002,48
Financiële schulden	-827.757.337,50	-1.321.268.314,89
Handels schulden	0,00	0,00
Overige schulden	-130.955.266,91	-207.143.687,59
Afgeleide financiële instrumenten	589.319.792,96	600.274.763,82
Renteswaps	636.550.304,09	648.823.560,29
Deviezenswaps	-47.230.511,13	-48.548.796,47
Totaal variabele interestvoet	247.322.325,52	-259.515.957,47
Totaal	-1.452.447.793,10	-1.774.459.930,79

Ingevolge de overname van de schuld door de Belgische Staat op 1 januari 2005 werden er swapovereenkomsten afgesloten met de Belgische Staat. De gekapitaliseerde interesten en de verworven opbrengsten onder deze swapovereenkomsten worden samen met de "Back-to-Back" vorderingen geboekt in de rubriek 'Overige financiële activa'. Omwille van de consistentie wordt de impact van deze swapovereenkomsten eveneens opgenomen onder de andere swapovereenkomsten in bovenstaande tabel.

De voornaamste blootstellingen aan interestvoeten voor de NMBS Groep zijn het gevolg van financieringen in EUR en USD.

De gevoeligheid aan renterisico's in de punten b. en c. wordt bepaald op basis van een theoretische parallelle verschuiving van de rentecurve met 100 basispunten.

b. Gevoeligheidsanalyse van de kasstromen

Een stijging met 100 basispunten van de variabele interestvoeten (afgeleide financiële instrumenten inbegrepen) zou leiden tot een daling met 1.776.248,28 (2017: stijging met 846.574,93 EUR) van de netto interesten betaald door de NMBS Groep in 2018.

c. Gevoeligheidsanalyse van de reële waarde

De evolutie van de interestvoeten op de markt beïnvloedt zowel de reële waarde van de niet-afgeleide financiële instrumenten, die de NMBS Groep heeft aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het netto-resultaat, als de afgeleide instrumenten. De gevoeligheidsanalyse van het netto-resultaat houdt rekening met deze evolutie.

De gevoeligheidsanalyse van de reële waarde werd door de NMBS Groep uitgevoerd op het einde van de verslagperiode. Een stijging met 100 basispunten leidt tot een positieve verandering met 34.039.648,28 EUR (2017: 44.680.148,09 EUR) van het resultaat op 31 december 2018, waarvan 1.322.771,48 EUR (2017: 0,00 EUR) via de niet-gerealiseerde resultaten. Deze positieve verandering wordt voornamelijk veroorzaakt door het karakter van de rentederivaten afgesloten door de NMBS Groep waarbij een vaste rente betaald wordt, en een vlottende rente ontvangen wordt.

De impact via de niet-gerealiseerde resultaten, vanaf 2018, is het gevolg van de verwerking van de component 'kredietrisico eigen aan de NMBS Groep' in toepassing van IFRS 9.

2.2.3. Marktrisico: prijsrisico's grondstoffen

Op het vlak van grondstoffen is de NMBS Groep voornamelijk blootgesteld aan prijsrisico's op de energieprijzen (elektriciteit, aardgas en gasolie). Binnen de NMBS Groep is elke maatschappij afzonderlijk verantwoordelijk voor de inkoop van energie. Aangezien de voornaamste blootstelling aan prijsrisico's afkomstig is van de inkoop van energie voor tractiedoeleinden, hetgeen de belangrijkste energie post vertegenwoordigt, valt het prijsrisico van de NMBS Groep grotendeels samen met dit van de moedermaatschappij ('NMBS').

De moedermaatschappij maakt in haar aankoopcontracten, waar mogelijk, gebruik van een clicksysteem waarbij de prijs op verschillende tijdstippen wordt vastgelegd. Deze inkoopstrategie laat toe om de prijsrisico's te spreiden in de tijd en in te spelen op marktopportunities. De Raad van Bestuur van de NMBS keurt voor elk contract de limietwaarden van de betreffende strategie goed. Binnen de NMBS wordt de correcte uitvoering van deze goedgekeurde strategieën opgevolgd in regelmatige vergaderingen in aanwezigheid van de CFO. De Raad van Bestuur van de NMBS wordt op regelmatige basis geïnformeerd over de resultaten hiervan.

Voor wat betreft elektriciteit treedt de infrastructuurbeheerder (Infrabel) op als "lead-buyer". De NMBS heeft mandaat gegeven aan Infrabel voor het afsluiten van raamovereenkomsten tot en met 2022 voor het contract 'tractie' (alle elektriciteit afgenomen via tractieonderstations, voornamelijk voor tractie rollend materieel) en tot en met 2020 voor het contract 'distributie' (voor alle elektriciteit niet afgenomen via tractieonderstations). In het contract 'tractie' wordt sinds het leveringsjaar 2018 door de NMBS gewerkt met een clicksysteem (vrije prijsclicks), in combinatie met 'forward' prijzen en de 'spot-' of dagprijs (dagdagelijkse clicks). In het contract

'distributie' wordt om technische redenen enkel gewerkt met een combinatie van gemiddelde prijzen en de dagprijs.

Voor wat betreft aardgas (verwarming) en gasolie (tractie en verwarming) treedt de NMBS op als "lead-buyer" voor een aantal deelnemende vennootschappen binnen het Belgische spoorweglandschap. De prijzen worden hierbij onderhandeld door de NMBS in naam van de deelnemende vennootschappen, maar de facturatie van de ingekochte energie geschiedt rechtstreeks aan de individuele vennootschappen. De NMBS hanteert hierbij volgende strategieën:

- Aardgas: Toepassing van het clicksysteem waarbij, binnen limietwaarden, goedgekeurd door de Raad van Bestuur de prijs op verschillende tijdstippen wordt vastgelegd voor een gedeelte van het volume. De finale prijs is het gemiddelde van de verschillende aankoopmomenten in combinatie met de 'spot-' of dagprijs voor het resterende volume. Op deze manier wordt het risico gespreid, kan zelf bepaald worden wanneer een deel van de prijs wordt vastgelegd, en kan ingespeeld worden op marktopportunities. Om de bevoorrading te verzekeren besliste de Raad van Bestuur van de NMBS om raamovereenkomsten af te sluiten tot en met 2020. De NMBS heeft de mogelijkheid om de raamovereenkomsten éénmalig te hernieuwen, tot en met 2021.
- Gasolie: Het clicksysteem kan hier niet worden toegepast. Daarom combineert de NMBS hier de inkoop van gasolie aan dagprijs met het afsluiten van afgeleide financiële instrumenten (dieselswaps). Het gebruik van de afgeleide financiële instrumenten biedt de mogelijkheid om in te spelen op marktopportunities en de onzekerheid betreffende de toekomstige kasstromen te verminderen. De Raad van Bestuur van de NMBS heeft beslist om voor de periodes 2018-2019 en 2020-2021 een maximaal volume af te dekken gebaseerd op respectievelijk 55% en 60% van het gemiddelde geschatte verbruik voor de betreffende jaren.

De kosten verbonden aan de levering van energie worden opgenomen onder de bedrijfskosten. De wijzigingen in de reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten (dieselswaps) worden opgenomen als financiële opbrengsten en kosten. Het effect van het clicksysteem wordt niet gescheiden van het basiscontract gelet op het nauw verband tussen de economische kenmerken en risico's van het in contract besloten derivaat en de economische kenmerken en risico's van het basiscontract.

2.2.4. Marktrisico: prijsrisico's 'Overige financiële activa'

De rentedragende financiële activa (deposito's en vastrentende effecten) opgenomen in de rubriek 'Overige financiële activa' worden door de NMBS Groep uitsluitend aangehouden met het oog op het innen van de contractuele kasstromen en maken deel uit van de afdekking van de contractuele verplichtingen voortvloeiende uit de 'Financiële schulden' (hoofdzakelijk alternatieve financieringen). Sommige van deze activa worden op vrijwillige basis gewaardeerd aan reële waarde om een inconsistentie in de opname te elimineren. De NMBS Groep besluit dat zij bijgevolg niet onderhevig is aan het marktrisico op deze activa.

2.2.5. Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financieel verlies voor de NMBS Groep indien een handelspartner of tegenpartij van een financieel instrument de aangegane contractuele verplichtingen niet nakomt. De kredietrisico's van de NMBS Groep vloeien voort uit vorderingen op klanten, vastrentende vorderingen en afgeleide financiële instrumenten. De NMBS Groep maakt momenteel geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten om kredietrisico's af te dekken.

Ouderdomsanalyse van de financiële activa

De onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de financiële activa tussen deze die niet- vervallen en deze die vervallen zijn op het einde van de rapportingsperiode met een detail van de ouderdom van deze die vervallen zijn.

	Netto boekwaarde	NIET afgeschreven activa							Afgeschreven activa
		Niet vervallen	Vervallen op datum van afsluiting					sinds 1-2 jaar	
		sinds 0-1 maand	sinds 1-3 maanden	sinds 3-6 maanden	sinds 6-12 maanden				
31 december 2018									
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.814.164.088,91	1.785.846.764,08	18.983.379,98	5.015.377,14	1.319.163,83	2.201.573,46	414.303,71	-102.309,74	485.836,45
Afgeleide financiële instrumenten	267.763.041,11	267.763.041,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige financiële activa	666.543.650,43	666.543.650,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Geldmiddelen en kasequivalenten	291.561.419,83	291.561.419,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	3.040.032.200,28	3.011.714.875,45	18.983.379,98	5.015.377,14	1.319.163,83	2.201.573,46	414.303,71	-102.309,74	485.836,45
31 december 2017									
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.877.576.202,54	1.830.917.336,27	20.625.535,94	7.026.482,00	607.789,36	624.855,14	-131.390,39	3.975.173,27	13.930.420,95
Afgeleide financiële instrumenten	254.565.239,76	254.565.239,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige financiële activa	677.191.701,86	677.191.701,86	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Geldmiddelen en kasequivalenten	388.808.810,99	388.808.810,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	3.198.141.955,15	3.151.483.088,88	20.625.535,94	7.026.482,00	607.789,36	624.855,14	-131.390,39	3.975.173,27	13.930.420,95

Geografische spreiding

De financiële activa aangehouden door de NMBS Groep zijn als volgt verdeeld over de verschillende geografische zones:

	België	Eurozone	Europa - overige	Verenigde Staten	Rest van de wereld	Totaal
31 december 2018						
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.479.839.082,40	329.299.231,62	2.298.159,83	2.704.696,46	22.918,60	1.814.164.088,91
Afgeleide financiële instrumenten	200.876.454,62	13.970.673,32	47.800.935,46	5.114.977,61	0,00	267.763.041,01
Overige financiële activa	286.470.955,43	31.345.144,00	274.106.184,74	74.621.366,26	0,00	666.543.650,43
Geldmiddelen en kasequivalenten	291.561.468,38	0,00	0,00	2.951,45	0,00	291.561.419,83
Totaal	2.258.747.960,83	374.615.048,94	324.205.280,03	82.443.991,78	22.918,60	3.040.035.200,18
31 december 2017						
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.511.392.249,80	357.357.498,35	4.893.550,55	3.916.063,80	16.840,04	1.877.576.202,54
Afgeleide financiële instrumenten	196.364.958,02	10.162.852,67	45.922.844,68	2.114.584,39	0,00	254.565.239,76
Overige financiële activa	275.363.208,14	30.123.146,37	263.584.536,55	75.877.273,85	32.243.536,95	677.191.701,86
Geldmiddelen en kasequivalenten	388.807.776,77	0,00	374,03	660,19	0,00	388.808.810,99
Totaal	2.371.928.192,73	397.643.497,39	314.401.305,81	81.908.582,23	32.260.376,99	3.198.141.955,15

Kredietrisico op de handelsvorderingen en overige debiteuren

De handelsvorderingen en overige debiteuren betreffen in 2018 voor 63,68% (2017: 63,24%) de vorderingen op de Belgische Staat ingevolge de prefinanciering van investeringen, de vorderingen betreffende de kapitaalsubsidies en de netto vorderingen betreffende de exploitatiesubsidies (FOD) en voor 17,30% (2017: 16,47%) de waarborgen betaald aan financiële instellingen in het kader van CSA-overeenkomsten. De overige handelsvorderingen en overige debiteuren (2018: 19,02%; 2017: 20,29%) zijn gespreid over een veelvoud van derden.

Kredietrisico van de ‘Overige financiële activa’ en ‘Geldmiddelen en kasequivalenten’

De ‘Overige financiële activa’ van de NMBS Groep bestaan enerzijds uit eigenvermogensinstrumenten (aandelen) en rentedragende vorderingen (effecten, deposito’s en de “Back-to-Back”-transacties met de Staat).

De NMBS Groep beperkt haar kredietrisico op de rentedragende vorderingen door uitsluitend te investeren in tegenpartijen die voldoen aan de criteria van de financiële politiek. De vorderingen moeten een leningskarakter hebben en mogen niet in risicodragend kapitaal gebeuren. Plaatsingen zijn onderworpen aan strikte voorwaarden aangaande de minimale kredietwaardigheid van de tegenpartijen, in functie van de duurtijd van de investering. De NMBS Groep heeft plaatsingslimieten opgesteld per tegenpartij. Deze limieten gelden niet met betrekking tot investeringen in instrumenten uitgegeven of gewaarborgd door de Belgische Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waals Gewest, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, noch voor US Treasuries of deposito’s aangehouden bij Eurofima. Gezien de kredietwaardigheid van de tegenpartijen verwacht de NMBS Groep dat de tegenpartijen aan de verplichtingen zullen voldoen. De investeringen worden continu opgevolgd en jaarlijks wordt aan de Raad van Bestuur een beslissing gevraagd over het al dan niet vervangen tegenpartijen die niet langer voldoen aan de gestelde criteria.

De NMBS Groep beschouwt de boekwaarde van haar investeringen gewaardeerd tegen reële waarde als een correcte inschatting van de maximale blootstelling aan het kredietrisico. In de onderstaande tabel wordt, voor de investeringen gewaardeerd tegen reële waarde, het onderscheid getoond tussen de contractuele waarde (nominaal en verkregen opbrengsten) en de reële waarde aanpassing.

De eigenvermogensinstrumenten waarin de NMBS Groep geïnvesteerd heeft betreffen operationele deelnemingen in ondernemingen die niet voldoen aan de criteria van dochteronderneming, joint venture of geassocieerde onderneming. Voor een meer gedetailleerde analyse van deze activa wordt verwezen naar toelichting 12.

De ‘Geldmiddelen en kasequivalenten’ betreffen hoofdzakelijk tegoeden aangehouden op zichtrekeningen en termijndeposito’s op minder dan drie maand bij Belgische financiële instellingen of de Belgische schatkist en financiële instrumenten uitgegeven door Belgische federale of regionale overheden.

De aandelen, vastrentende effecten en deposito’s waarin de NMBS Groep heeft geïnvesteerd genieten van de volgende kredietwaardigheid (“Standard & Poor’s”):

Rating	31/12/2018					
	Nominaal		Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten		Totaal
	Vas te activa	Vlottende activa		Vas te activa	Vlottende activa	
Overige financiële activa	690.305.341,06	7.355.198,37	-39.928.614,16	8.341.311,50	470.413,66	666.543.650,43
AA+	96.041.737,72	0,00	1.636.888,05	2.258.879,12	0,00	99.937.504,89
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	96.041.737,72	0,00	1.636.888,05	2.258.879,12	0,00	99.937.504,89
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA	266.741.762,27	0,00	0,00	780.137,89	-6.327,68	267.515.572,48
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	266.741.762,27	0,00	0,00	780.137,89	-6.327,68	267.515.572,48
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA-	112.053.311,67	7.355.198,37	0,00	36.097,66	88.218,52	119.532.826,22
<i>Financiële instellingen</i>	112.053.311,67	7.355.198,37	0,00	36.097,66	88.218,52	119.532.826,22
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A+	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A	103.439.477,32	0,00	248.659,73	5.266.196,83	387.251,32	109.341.585,20
<i>Financiële instellingen</i>	103.439.477,32	0,00	248.659,73	5.266.196,83	387.251,32	109.341.585,20
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NR	112.029.052,08	0,00	-41.814.161,94	0,00	1.271,50	70.216.161,64
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	18.969.728,15	0,00	-20.866,70	0,00	1.271,50	18.950.132,95
<i>Aandelen en deelnemingen</i>	93.059.323,93	0,00	-41.793.295,24	0,00	0,00	51.266.028,69
<i>Andere</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Rating	31/12/2018					
	Nominaal		Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten		Totaal
	Vas te activa	Vlottende activa		Vas te activa	Vlottende activa	
Geldmiddelen en kas equivalenten	0,00	291.561.049,78	0,00	0,00	370,05	291.561.419,83
A-1+	0,00	121.255.251,51	0,00	0,00	0,00	121.255.251,51
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	0,00	121.255.251,51	0,00	0,00	0,00	121.255.251,51
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NR	0,00	170.305.798,27	0,00	0,00	370,05	170.306.168,32
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	1.329.212,77	0,00	0,00	370,05	1.329.582,82
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Zichtrekeningen</i>	0,00	166.918.739,95	0,00	0,00	0,00	166.918.739,95
<i>Contanten en cheques</i>	0,00	2.057.845,55	0,00	0,00	0,00	2.057.845,55

Rating	31/12/2017					
	Nominaal		Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten		Totaal
	Vaste activa	Vlottende activa		Vaste activa	Vlottende activa	
Overige financiële activa	695.785.616,44	9.373.802,23	-37.620.687,88	9.296.292,89	356.678,18	677.191.701,86
AA+	88.309.549,43	5.353.558,30	3.004.695,28	2.058.016,73	6.072,24	98.731.891,98
Financiële instellingen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	88.309.549,43	5.353.558,30	3.004.695,28	2.058.016,73	6.072,24	98.731.891,98
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA	285.973.752,37	0,00	0,00	2.489.393,61	-6.991,70	288.456.154,28
Financiële instellingen	30.495.459,81	0,00	0,00	1.748.077,14	0,00	32.243.536,95
Overheid	255.478.292,56	0,00	0,00	741.316,47	-6.991,70	256.212.617,33
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA-	115.900.894,97	4.020.243,93	0,00	60.973,72	67.478,52	120.049.591,14
Financiële instellingen	115.900.894,97	4.020.243,93	0,00	60.973,72	67.478,52	120.049.591,14
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A+	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Financiële instellingen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A	94.055.532,41	0,00	548.178,22	4.687.908,83	251.075,50	99.542.694,96
Financiële instellingen	94.055.532,41	0,00	548.178,22	4.687.908,83	251.075,50	99.542.694,96
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Financiële instellingen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NR	111.545.887,26	0,00	-41.173.561,38	0,00	39.043,62	70.411.369,50
Financiële instellingen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	18.486.563,33	0,00	0,00	0,00	39.043,62	18.525.606,95
Aandelen en deelnemingen	93.059.323,93	0,00	-41.173.561,38	0,00	0,00	51.885.762,55
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Rating	31/12/2017					
	Nominaal		Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten		Totaal
	Vaste activa	Vlottende activa		Vaste activa	Vlottende activa	
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,00	388.808.810,99	0,00	0,00	0,00	388.808.810,99
A-1+	0,00	180.743.277,62	0,00	0,00	0,00	180.743.277,62
Financiële instellingen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	0,00	180.743.277,62	0,00	0,00	0,00	180.743.277,62
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NR	0,00	208.065.533,37	0,00	0,00	0,00	208.065.533,37
Financiële instellingen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zichtrekeningen	0,00	205.548.645,91	0,00	0,00	0,00	205.548.645,91
Contanten en cheques	0,00	2.516.887,46	0,00	0,00	0,00	2.516.887,46

De bedragen hierboven opgenomen als "Corporate" zonder rating (NR) zijn uitsluitend verbonden aan ondernemingen binnen de invloedssfeer van de NMBS Groep. De zichtrekeningen betreffen voornamelijk zichtrekeningen aangehouden bij financiële instellingen gevestigd in België met A-1 of A-2 als korte termijn rating.

Afdekking van het kredietrisico op afgeleide financiële instrumenten

Het kredietrisico op tegenpartijen waarmee afgeleide financiële instrumenten werden afgesloten dient systematisch verdeeld en afgedekt te worden door het afsluiten van CSA's ("Credit Support Annex"). Bij overeenkomsten van dit type wordt er op regelmatige basis een berekening gemaakt van het netto bedrag dat, hetzij door de NMBS Groep, hetzij door de tegenpartij verschuldigd is, in het geval dat het geheel van de afgeleide financiële instrumenten tussen de verschillende partijen vereffend zou worden. In uitvoering van de afgesloten CSA's heeft de NMBS Groep waarborgen gestort aan en ontvangen van tegenpartijen waarvan de reële waarde van de portefeuille van afgeleide financiële instrumenten de vooraf bepaalde drempelwaarden hebben overschreden. Deze drempelwaarden worden, in functie van de kredietwaardigheid ("rating") van elke tegenpartij afzonderlijk, gedefinieerd in de afgesloten CSA's.

Met tegenpartijen die een negatieve "credit watch" status hebben mogen geen nieuwe overeenkomsten worden afgesloten gedurende de periode van negatieve "credit watch". De betaalde en ontvangen waarborgen in het kader van de CSA's worden opgenomen in respectievelijk de rubrieken 'Handelsvorderingen en overige debiteuren' en 'Overige schulden'.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de blootstellingen aan kredietrisico's op afgeleide financiële instrumenten voor en na toepassing van de gestorte waarborgen. Zoals blijkt uit de onderstaande tabellen heeft de NMBS Groep slechts op een beperkt aantal tegenpartijen een blootstelling.

Afdekking kredietrisico afgeleide financiële instrumenten						31/12/2018
Tegenpartij	Rating	Kredietrisico	Gestorte waarborgen	Ontvangen waarborgen	Netto-positie	
152	A+	4.436.005,26	0,00	-9.700.000,00	-5.263.994,74	
154	A-	-361.854.115,94	311.167.049,29	0,00	-50.687.066,65	
155	A	-357.052,00	0,00	0,00	-357.052,00	
156	A+	-10.343.127,69	0,00	0,00	-10.343.127,69	
158	A+	9.962.349,01	0,00	0,00	9.962.349,01	
159	A+	-2.631.925,43	2.700.000,00	0,00	68.074,57	
160	A-	-1.836.163,50	0,00	0,00	-1.836.163,50	
161	A	-5.997.420,39	0,00	0,00	-5.997.420,39	
162	AA-	1.136.956,67	0,00	0,00	1.136.956,67	
163	A	2.395.665,88	0,00	0,00	2.395.665,88	
166	A	5.320.893,35	0,00	0,00	5.320.893,35	
Met CSA		-359.767.934,78	313.867.049,29	-9.700.000,00	-55.600.885,49	
Belgische Staat	AA	194.703.171,16	0,00	0,00	194.703.171,16	
Eurofima	AA+	17.923.724,99	0,00	0,00	17.923.724,99	
Zonder CSA		212.626.896,15	0,00	0,00	212.626.896,15	
Totaal		-147.141.038,63	313.867.049,29	-9.700.000,00	157.026.010,66	

<i>Afdekking kredietrisico afgeleide financiële instrumenten</i>						31/12/2017
Tegenpartij	Rating	Kredietrisico	Gestorte waarborgen	Ontvangen waarborgen	Netto-positie	
152	A+	19.803.065,23	0,00	-26.400.000,00	-6.596.934,77	
154	A-	-352.758.189,98	305.339.368,00	0,00	-47.418.821,98	
155	A	168.398,12	0,00	0,00	168.398,12	
156	A	-1.950.093,44	0,00	0,00	-1.950.093,44	
158	A	10.001.916,76	0,00	0,00	10.001.916,76	
159	A+	-3.756.619,50	3.900.000,00	0,00	143.380,50	
160	A-	-11.858.965,75	0,00	0,00	-11.858.965,75	
161	A	-13.959.551,48	0,00	0,00	-13.959.551,48	
162	AA-	-3.430.130,29	0,00	0,00	-3.430.130,29	
163	A	-4.675.148,19	0,00	0,00	-4.675.148,19	
Met CSA		-362.415.318,52	309.239.368,00	-26.400.000,00	-79.575.950,52	
Belgische Staat	AA	194.112.661,51	0,00	0,00	194.112.661,51	
Eurofima	AA+	16.283.799,04	0,00	0,00	16.283.799,04	
Zonder CSA		210.396.460,55	0,00	0,00	210.396.460,55	
Totaal		-152.018.857,97	309.239.368,00	-26.400.000,00	130.820.510,03	

2.2.6. Saldering van wederzijdse vorderingen en schulden

De NMBS Groep saldeert, met uitzondering van het hierna vermelde geval, geen wederzijdse vorderingen en schulden op een systematische wijze. Punctuele salderingen zijn mogelijk indien voldaan wordt aan de vereiste criteria (IAS 32.42).

De NMBS Groep maakt, samen met andere Europese spoorwegondernemingen, deel uit van een multilateraal compensatiemechanisme (BCC). Deze organisatie bepaalt periodiek, op basis van de aan haar aangemelde wederzijdse vorderingen en verplichtingen, de bedragen die door elke partij verschuldigd of opeisbaar zijn tot voldoening van alle wederzijdse verplichtingen. Zodra de BCC deze bedragen heeft meegedeeld aan haar leden, beschikken deze over een afdwingbaar juridisch recht om deze bedragen te salderen.

De onderstaande tabel geeft het detail van de bedragen van het erkende saldo alsmede van de vorderingen en verplichtingen met de andere leden van de organisatie die nog niet werden aangemeld op 31 december 2018 en 2017.

	31/12/2018	31/12/2017
	Boekwaarde	Boekwaarde
Gesaldeerde bedragen	256.961,15	230.341,92
Handelsvorderingen en overige debiteuren	345.404,47	1.017.769,80
Overige schulden	-88.443,32	-787.427,88
Bedragen die in aanmerking komen voor saldering	-1.639.239,20	-2.102.373,42
Handelsvorderingen en overige debiteuren	4.353.077,42	3.275.446,87
Overige schulden	-5.992.316,62	-5.377.820,29
Totaal	-1.382.278,05	-1.872.031,50

De NMBS Groep sluit al haar afgeleide financiële instrumenten af onder de “International Swaps and Derivatives Association (ISDA)” kaderovereenkomst. Onder deze overeenkomsten is het mogelijk om alle wederzijdse verplichtingen in een gegeven munt en dag te salderen tot één bedrag verschuldigd door één partij aan de andere partij. Onder bepaalde omstandigheden, bijvoorbeeld wanneer zich een kredietgebeurtenis voordoet zoals een faillissement, worden alle transacties onder de kaderovereenkomst beëindigd en wordt er één te betalen of ontvangen bedrag bepaald tot voldoening van alle wederzijdse verplichtingen.

De ISDA-kaderovereenkomst voldoet niet aan de criteria tot saldering van financiële activa en verplichtingen. Dit omwille van het feit dat de NMBS Groep momenteel niet over een juridisch afdwingbaar recht beschikt om de erkende bedragen te salderen. Dit recht is enkel afdwingbaar nadat een toekomstige gebeurtenis, zoals een faillissement, zich voordoet.

De bruto bedragen van de afgeleide financiële instrumenten per type contract worden getoond in toelichting 11. De netto bedragen per tegenpartij en rekening houdende met de ontvangen en betaalde waarborgen worden getoond onder punt 2.2.5 hierboven.

2.2.7. Liquiditeitsrisico's

Het risico dat de NMBS Groep niet aan haar financiële verplichtingen kan voldoen, is beperkt omdat de NMBS Groep:

- Over voldoende liquide middelen beschikt. De NMBS Groep beschikt eind 2018 over 170.306.159,24 EUR (2017: 208.065.524,29 EUR) die niet beheerd worden voor derden.
- Over voldoende geconfirmeerde (2018: 75 miljoen EUR; 2017: 375 miljoen EUR) en niet-geconfirmeerde kredietlijnen (2018: 35 miljoen EUR; 2017: 35 miljoen EUR) beschikt aangevuld met (niet-geconfirmeerde) Commercial Paper programma's (2018: 4 miljard EUR; 2017: 4 miljard EUR).
- Een kredietlijn (2018: 600 miljoen EUR; 2017: 600 miljoen EUR) heeft afgesloten met de Europese Investeringsbank die haar toelaat langlopende financieringen af te sluiten.
- De mogelijkheid heeft om de Staatswaarborg te vragen voor financieringen uitgegeven door de moedermaatschappij voor een bedrag van 1.138.007.506,22 EUR.
- Een spreiding in de tijd van de aflossing van haar netto-schulden voorziet overeenkomstig haar financiële politiek. Overeenkomstig deze laatste mag maximaal 20% van de schuld geconcentreerd zijn in hetzelfde jaar met een maximum van 10% van de schuld per trimester.

•
Op het einde van 2018 heeft de NMBS Groep 0,00 EUR (2017: 350.057.888,33 EUR) opgenomen onder haar Commercial Paper programma's en heeft zij geen beroep gedaan op de beschikbare kredietlijnen (2017: 0,00 EUR).

De NMBS Groep verwacht de investeringsverplichtingen en de netto-verplichtingen op langere termijn te financieren uit de verwachte kasstromen uit operationele-, investerings- en financieringsactiviteiten. De in het beheerscontract van de NMBS voorziene exploitatie- en kapitaalsubsidies spelen hierbij een belangrijke rol voor de financiering van de operationele- en investeringsactiviteiten van de moedermaatschappij. De NMBS Groep beheert haar kasmiddelen op basis van een periodiek opgebouwde liquiditeitsprognose. Op basis van die prognoses worden voor de ondernemingen binnen de NMBS Groep financieringslimieten gedefinieerd. Deze liquiditeitsprognose stelt de dienst Thesaurie van de moedermaatschappij

in staat de kasstromen optimaal te beheren (beperken van overtollige kasmiddelen of kastekorten).

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de niet-geactualiseerde contractueel overeengekomen terugbetaling van de financiële verplichtingen, inclusief de geschatte rentebetalingen en rekening houdende met de kasstromen uit rentedragende vorderingen, de “Back-to-Back”- vordering, terugbetalingen door de Staat voor specifiek overeengekomen operaties, en afgeleide financiële instrumenten. De bedragen opgenomen in de lijn ‘Geldmiddelen en kasequivalenten’ betreffen de Fondsen beheerd voor derden die aangewend mogen worden voor de verbonden ‘Overige schulden’.

	Boekwaarde	Contractuele kasstromen*	< 6 maanden	6 - 12 maanden	1 - 2 jaar	2 - 5 jaar	> 5 jaar
*interessen inbegrepen							
31 december 2018							
Financiële activa							
Handelsvorderingen en overige debiteuren	511.889.129,56	692.641.000,00	11.891.000,00	30.035.000,00	41.926.000,00	125.778.000,00	483.011.000,00
Afgeleide financiële instrumenten	267.763.041,11	149.036.425,30	-1.658.092,25	56.198.768,94	-14.259.037,52	14.327.360,07	94.427.426,06
Overige financiële activa	596.327.488,79	974.672.593,91	5.101.315,45	8.133.556,62	46.708.530,96	197.747.846,27	716.981.344,61
Geldmiddelen en kasequivalenten	121.255.260,59	121.255.260,59	121.255.260,59	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal financiële activa	1.497.234.920,05	1.937.605.279,80	136.589.483,79	94.367.325,56	74.375.493,44	337.853.206,34	1.294.419.770,67
Financiële verplichtingen							
Financiële schulden	3.004.365.303,91	3.882.928.348,37	579.445.186,00	30.835.536,07	452.141.459,35	1.183.845.742,06	1.636.660.424,89
Afgeleide financiële instrumenten	414.904.079,74	504.371.325,86	4.063.302,41	9.424.422,91	25.309.812,37	71.313.250,25	394.260.537,92
Handelsschulden	378.072.567,15	378.072.567,15	378.067.426,50	0,00	0,00	5.140,65	0,00
Overige schulden	165.763.832,67	165.763.832,67	83.084.876,73	44.985.941,89	33.781.374,79	2.800,00	3.908.839,26
Totaal financiële verplichtingen	3.963.105.783,47	4.931.136.074,05	1.044.660.791,64	85.245.900,87	511.232.646,51	1.255.166.932,96	2.034.829.802,07
Totaal	-2.465.870.863,42	-2.993.530.794,25	-908.071.307,85	9.121.424,69	-436.857.153,07	-917.313.726,62	-740.410.031,40
*interessen inbegrepen							
31 december 2017							
Financiële activa							
Handelsvorderingen en overige debiteuren	548.136.235,70	749.034.174,70	26.358.174,70	30.035.000,00	41.926.000,00	125.778.000,00	524.937.000,00
Afgeleide financiële instrumenten	254.565.239,76	41.541.049,58	-1.033.308,06	-4.848.850,37	-6.112.964,91	74.037.988,13	-20.501.815,21
Overige financiële activa	606.780.332,36	1.032.894.989,71	2.510.844,62	10.419.532,71	13.153.608,26	216.290.392,74	790.520.611,38
Geldmiddelen en kasequivalenten	180.743.286,70	180.743.286,70	180.743.286,70	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal financiële activa	1.590.225.094,52	2.004.213.500,69	208.578.997,96	35.605.682,34	48.966.643,35	416.106.380,87	1.294.955.796,17
Financiële verplichtingen							
Financiële schulden	3.336.973.981,33	3.926.888.511,33	393.645.650,22	141.894.147,84	261.544.979,21	1.240.478.822,60	1.889.324.911,46
Afgeleide financiële instrumenten	406.584.097,73	430.698.018,97	286.528,29	27.347.442,07	-48.979.854,59	138.156.373,75	313.887.529,45
Handelsschulden	396.340.724,24	396.340.724,24	394.493.335,98	176.911,45	920.279,22	750.197,59	0,00
Overige schulden	259.000.003,73	258.836.596,59	108.520.941,46	58.738.985,88	54.488.490,62	34.792.948,22	2.295.230,41
Totaal financiële verplichtingen	4.398.898.807,03	5.012.763.851,13	896.946.455,95	228.157.487,24	267.973.894,46	1.414.178.342,16	2.205.507.671,32
Totaal	-2.808.673.712,51	-3.008.550.350,44	-688.367.457,99	-192.551.804,90	-219.007.251,11	-998.071.961,29	-910.551.875,15

2.2.8. « Fair value » risico

De tabel hieronder verdeelt de financiële instrumenten die opgenomen tegen hun reële waarde volgens de drie niveaus van de waarderingshierarchie. Deze zijn als volgt gedefinieerd:

Niveau 1: noteringen/marktprijzen voor identieke activa of verplichtingen in een actieve markt.

Niveau 2: andere gegevens dan noteringen/marktprijzen opgenomen onder niveau 1, welke rechtstreeks (bijvoorbeeld prijzen) of onrechtstreeks (bijvoorbeeld, informatie afgeleid van een prijs) voor de activa of verplichtingen waarneembaar zijn.

Niveau 3: gegevens over activa en verplichtingen welke niet onderbouwd zijn door waarneembare marktgegevens (niet observeerbare data).

	31/12/2018		
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Activa			
Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat			
Deposito's	0,00	0,00	0,00
Vastrentende effecten	74.621.366,26	31.235.858,65	0,00
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	251.836.830,10	15.926.211,01
Overige vorderingen	0,00	121.199.553,43	0,00
Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-geraliseerde resultaten			
Eigenvermogensinstrumenten	0,00	0,00	51.266.028,69
Overige instrumenten	0,00	0,00	0,00
Totaal	74.621.366,26	404.272.242,18	67.192.239,70
Verplichtingen			
Financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat			
Financiële schulden	0,00	0,00	132.534.157,17
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	416.901.593,72	-1.997.513,98
Overige financiële verplichtingen	0,00	0,00	0,00
Totaal	0,00	416.901.593,72	130.536.643,19

	31/12/2017		
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Activa			
Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat			
Deposito's	0,00	0,00	0,00
Vastrentende effecten	70.517.643,31	30.013.861,02	0,00
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	240.133.837,11	14.431.402,64
Overige vorderingen	0,00	110.705.812,36	0,00
Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-geïndexeerde resultaten			
Eigenvermogensinstrumenten	0,00	0,00	51.885.762,55
Overige instrumenten	0,00	0,00	0,00
Totaal	70.517.643,31	380.853.510,49	66.317.165,19
Verplichtingen			
Financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat			
Financiële schulden	0,00	0,00	127.859.616,34
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	408.436.494,13	-1.852.396,40
Overige financiële verplichtingen	0,00	0,00	0,00
Totaal	0,00	408.436.494,13	126.007.219,94

De vastrentende effecten (en schulden) gewaardeerd aan reële waarde omvatten de investeringen (en financieringen) waarvoor de NMBS Groep op het moment van de initiële boekhoudkundige verwerking beslist heeft deze op vrijwillige basis te classificeren als 'tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat'. De overige vorderingen gewaardeerd aan reële waarde omvatten de gekapitaliseerde en gelopen interesten op swapovereenkomsten met de Belgische Staat als onderdeel van de "Back-to-Back" vorderingen die samen met de afgeleide financiële instrumenten de financiële instrumenten vormen die aangehouden worden voor handelsdoeleinden.

De eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd aan reële waarde omvatten de operationele deelnemingen in ondernemingen die niet voldoen aan de criteria van dochteronderneming, joint venture of geassocieerde onderneming en waarvoor geen rechtstreeks observeerbare bronnen bestaan die een waardering mogelijk maken. Deze financiële activa staan gewaardeerd aan hun historische aanschaffingswaarde. Op het einde van elke verslagperiode worden deze instrumenten onderworpen aan een bijzondere waardeverminderingstest.

Als gevolg van de reorganisatie van 1 januari 2014 beschikt de NMBS Groep niet langer over een representatief aantal genoteerde vastrentende effecten (obligaties). De NMBS Groep beschikt sindsdien niet langer over rechtstreeks waarneembare data op de markten, zoals gedefinieerd in paragraaf 81 en 82 van IFRS 13, om de schulden die op vrijwillige basis geclassificeerd werden als 'tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat' en de afgeleide financiële instrumenten die niet het voorwerp uitmaken van een CSA, te waarderen aan hun reële waarde. De reële waarden van deze instrumenten wordt bijgevolg vanaf 1 januari 2014 ingedeeld als niveau 3 van de waarderingshierarchie

onder IFRS 13. Op basis van periodieke marktbevragingen vormt de NMBS Groep zich een beeld van de kredietmarge die op haar van toepassing is ten opzichte van de financieringskost van de Belgische Staat en die haar toelaten een realistische inschatting te maken van de waarderingscurve voor deze instrumenten.

Wijzigingen in de financiële instrumenten van niveau 3	
	EUR
Activa	
Per 1 januari	66.317.165,19
Overdrachten	0,00
Betalingen	874.434,17
Inlastname via het netto-resultaat	620.374,20
Bijzondere waardeverminderingverliezen via de overige elementen van het resultaat	-619.733,86
Transferten tussen actief en passief	0,00
Overdracht naar een andere rubriek	0,00
Per 31 december	67.192.239,70
Verplichtingen	
Per 1 januari	126.007.219,94
Betalingen	443.620,73
Inlastname via het netto-resultaat	5.845.724,96
Wijzigingen in de reële waarde via de overige elementen van het resultaat (eigen kredietrisico)	-1.759.922,44
Transferten tussen actief en passief	0,00
Per 31 december	130.536.643,19

Een stijging van de kredietmarge van NMBS Groep met 10 basis punten zou op het einde van de huidige verslagperiode geleid hebben tot een positieve verandering van het resultaat met 545.832,08 EUR waarvan 741.263,10 via de niet gerealiseerde resultaten. Het verschil tussen beide bedragen is het resultaat van de variatie in de afgeleide financiële instrumenten die niet het voorwerp uitmaken van een "CSA" en waarvoor de financieringskost van de NMBS Groep wordt gebruikt voor bepaling van de reële waarde.

Toelichting 3 - Significante inschattingen en beoordelingen

Het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met de IFRS-normen houdt in dat de NMBS Groep op een oordeelkundige wijze inschattingen en veronderstellingen moet toepassen die een invloed hebben op de toepassing van de waarderingsregels evenals op de bedragen opgenomen als activa, verplichtingen, baten en lasten en die bij voorbaat een bepaalde mate van onzekerheid met zich meebrengen. Deze inschattingen zijn gebaseerd op ervaringen en veronderstellingen waarbij door de NMBS Groep wordt aangenomen dat ze redelijk zijn in de desbetreffende omstandigheden. Per definitie kunnen en zullen de uiteindelijke resultaten vaak afwijken van de gemaakte inschattingen. Herzieningen van de boekhoudkundige inschattingen worden opgenomen in de verslagperiode waarop de herzieningen betrekking hebben en op alle toekomstige betrokken verslagperiodes. Inschattingen en veronderstellingen hebben voornamelijk betrekking op de volgende domeinen:

a. Bijzondere waardeverminderingen op vaste activa

De realiseerbare waarde van elk actiefbestanddeel of CGU wordt bepaald hetzij als de hoogste waarde van de reële waarde van het actief of CGU minus de verkoopkosten, hetzij als de bedrijfswaarde van een actief of een CGU, indien deze hoger is. Deze berekeningen maken gebruik van inschattingen en veronderstellingen zoals disconteringsvoeten, groeipercentages, toekomstige kapitaalbehoeftes en toekomstige operationele resultaten.

Bepaalde vaste activa van de NMBS Groep, evenals bepaalde vastgoedbeleggingen van de NMBS Groep, werden gewaardeerd aan reële waarde tijdens overgang naar IFRS op 1 januari 2014. De vaste activa worden onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingverliezen indien er een indicatie is dat ze een bijzonder waardeverminderingverlies geleden hebben. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt geboekt indien de boekwaarde hoger is dan de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde van terreinen komt overeen met de reële waarde min de verkoopkosten.

In 2016 zijn er bijzondere waardeverminderingstesten uitgevoerd op de terreinen die tegen reële waarde werden geboekt op 1 januari 2014. Bijzonder waardeverminderingverliezen werden vastgesteld aangezien de boekwaarde hoger was dan de marktwaarde en werden geboekt in het resultaat van 2016 voor een bedrag van 145,9 miljoen euro. Deze geboekte bijzondere waardeverminderingverliezen zijn hoofdzakelijk het resultaat van verduidelijkingen en verfijningen van de toegepaste methodes tijdens de bijzondere waardeverminderingstesten van 1 januari 2014. De test op bijzondere waardeverminderingen is afhankelijk van enkele onzekerheden inherent aan deze testen, zoals het gebruik van een steekproef, de extrapolatie van de resultaten op alle geherwaardeerde terreinen en de schatting van de marktprijzen.

Deze analyse werd voortgezet in 2017 en er werden bijzondere waardeverminderingstesten uitgevoerd op bepaalde terreinen, met inbegrip van terreinen rond stations waarvoor ontwikkelingsprojecten bestaan. Deze laatste zijn geëvalueerd door een externe partij. Hun reële waarde is over het algemeen hoger dan de boekwaarde, met uitzondering van twee projecten waarvoor een bijzondere waardevermindering van 3,5 miljoen euro werd geboekt op 31 december 2017.

In 2018 heeft het directiecomité van de NMBS beslist om, met de hulp van een extern kabinet, de overige grote projecten in 2018 en in 2019 te testen of er wijzigingen moesten gebeuren in de masterplannen. In 2018 gaat het om het groot project Oostende Industrie. Haar boekwaarde

op 31 december 2018 is hoger dan haar reële waarde en een bijzondere waardevermindingsverlies van 0,5 M€ werd geboekt.

Indien de marktwaarde hoger lag dan de boekwaarde werd geen positieve herwaardering geboekt.

b. Reële waarde van afgeleide producten en andere financiële instrumenten

De reële waarde van financiële producten die niet verhandeld worden op een actieve markt (zoals de “over the counter” verhandelde afgeleide producten) is bepaald met behulp van waarderingstechnieken. De NMBS Groep kiest methodes en weerhoudt veronderstellingen die haar het meest aangepast lijken, zich voornamelijk steunend op de bestaande marktomstandigheden bij het einde van elke verslagperiode.

De NMBS Groep waardeert:

- de vastrentende effecten en rentedragende financiële activa die niet verhandeld worden op een actieve markt aan de hand van de methode van de verdisconteerde kasstromen;
- de overige, niet-rentedragende financiële activa aan hun historische kostprijs en onderwerpt deze op het einde van elke verslagperiode aan een bijzondere waardeverminderingstest;
- de afgeleide financiële instrumenten aan de hand van de methode van de verdisconteerde kasstromen, aangevuld met waarderingmodellen voor opties;
- de financiële schulden aan de hand van de methode van de verdisconteerde kasstromen.

De waardering van de individuele afgeleide financiële instrumenten wordt gecorrigeerd voor het, eventuele kredietrisico dat bestaat op het niveau van de tegenpartij, rekening houdende met alle instrumenten afgesloten met deze tegenpartij en met de verstrekte en/of ontvangen waarborgen. Deze correctie wordt berekend rekening houdende met de gemiddelde resterende looptijd van de instrumenten en de kredietwaardigheid van de tegenpartij.

Voor het bepalen van de toekomstige kasstromen baseert de NMBS Groep zich op de termijnkoersen voor interestvoeten afgeleid van de rentecurve (Euribor, Libor, ...) voor de relevante deviezen en termijnen.

Voor de bepaling van de verdisconteringsvoeten wordt gekeken naar het type van het te waarderen instrument, de resterende looptijd en de munt waarin het instrument wordt uitgegeven. De NMBS Groep hanteert de volgende verdisconteringsvoeten;

- de risico-neutrale rentecurve (EONIA, FED Funds, ...) voor het waarderen van de afgeleide financiële instrumenten die het voorwerp uitmaken van een “CSA”;
- de risico-neutrale rentecurve verhoogd met een sector of tegenpartij specifieke kredietmarge voor het waarderen van vastrentende vorderingen die niet verhandeld worden op een actieve markt;
- de OLO rentecurve verhoogd met een kredietmarge eigen aan de NMBS Groep voor het waarderen van de financiële schulden en de afgeleide financiële instrumenten die niet het voorwerp uitmaken van een “CSA”.

Wij verwijzen naar toelichting 2.2.2. voor de sensitiviteitsanalyses van de kasstromen en de reële waarde van de financiële instrumenten aan het interestvoetrisico.

c. Personeelsbeloningen

De schuld voor personeelsbeloningen is op actuariële basis vastgesteld waarbij er gebruik gemaakt wordt van een aantal financiële en demografische veronderstellingen. Elke wijziging van de toegepaste veronderstellingen heeft een impact op deze schuld. Een belangrijke veronderstelling, met een grote impact op de schuld, is de verdisconteringsvoet. Bij elke balansdatum wordt deze verdisconteringsvoet door de NMBS Groep vastgelegd op basis van het marktrendement op balansdatum van hoogwaardige ondernemingsobligaties, dewelke een gelijkaardige looptijd hebben als de verplichtingen. De voornaamste andere veronderstellingen zijn gebaseerd op marktgegevens of geven de best mogelijke inschatting van de NMBS Groep weer.

d. Reële waarde verminderd met de verkoopkosten van vaste activa aangehouden voor verkoop

De vaste activa aangehouden voor verkoop worden gewaardeerd aan de laagste waarde van hun boekwaarde en hun reële waarde verminderd met de verkoopkosten. De reële waarde op 30 juni 2018 en op 31 december 2017 wordt bepaald op basis van de contante waarde van toekomstige kasstromen. Deze berekeningen gebruiken schattingen en veronderstellingen betreffende groeipercentages, verdisconteringsvoeten en toekomstige kasstromen.

e. Gebruiksduur van materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan voornamelijk uit rollend spoorwagematerieel, spoorweginfrastructuur en stations. Afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode vanaf de datum van ingebruikname en dit over de verwachte economische gebruiksduur. De verwachte economische gebruiksduur van een actief wordt door de directie bepaald naargelang de periode gedurende dewelke een actief naar verwachting voor de NMBS Groep beschikbaar is voor gebruik. De verwachte gebruiksduur houdt rekening met het verwachte gebruik van het actief door de NMBS Groep, de verwachte fysieke slijtage die afhangt van operationele factoren zoals het onderhoudsprogramma, de technische of economische veroudering en de juridische of soortgelijke beperkingen (bijvoorbeeld de looptijd van financiële leases). Voor meer informatie aangaande de verwachte gebruiksduur van de materiële vaste activa verwijzen we naar toelichting 1.5. De werkelijke gebruiksduur kan omwille van verschillende factoren afwijken, wat kan leiden tot een kortere of langere gebruiksduur. Indien de geschatte gebruiksduur niet correct lijkt, of indien de omstandigheden op een dusdanige wijze veranderen dat de geschatte gebruiksduur dient herzien te worden, kan er een bijzonder waardeverminderingverlies of een verhoogde of verlaagde afschrijvingskost opgenomen worden in de toekomstige periodes. De gebruiksduur wordt bij elke jaarafsluiting nagekeken en indien nodig toekomstgericht aangepast.

f. Uitgestelde belastingen: recupereerbaarheid van uitgestelde belastingvorderingen

De uitgestelde belastingvorderingen worden slechts opgenomen voor verrekening van de tijdelijke verschillen en de overdraagbare verliezen als het waarschijnlijk is dat belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die kunnen worden aangewend om die verschillen en verliezen te compenseren en als de fiscale verliezen beschikbaar zullen blijven, rekening houdend met

hun oorsprong, de periode waarin ze voorkomen, en hun conformiteit met de wetgeving met betrekking tot hun recupereerbaarheid. De capaciteit van de NMBS Groep om de uitgestelde belastingvorderingen te recupereren wordt beoordeeld aan de hand van een analyse die onder meer gebaseerd is op ondernemingsplannen, op onvoorziene omstandigheden verbonden aan de economische conjunctuur en op onzekerheden van de markten waarop de NMBS Groep actief is. Gezien de verschillende onzekerheden zoals hierboven omschreven, heeft de NMBS Groep zich in haar analyse gebaseerd op een tijdshorizon van drie jaar. De onderliggende veronderstellingen van deze analyse worden jaarlijks herzien. Indien de geschatte netto-resultaten voor de periode van 3 jaar zouden dalen met 10%, met ongewijzigde fiscale parameters, zouden de uitgestelde belastingenvorderingen moeten dalen met 441.909 EUR op 31 december 2018 (593.485 EUR op 31 december 2017).

g. Voorzieningen

De NMBS-groep legt voorzieningen aan wanneer er een wettelijke of feitelijke verplichting jegens een derde partij die zal resulteren in een uitstroom van middelen en die op een betrouwbare basis kan worden geschat. De geboekte bedragen zijn gebaseerd op de best mogelijke schatting van de analyses die worden uitgevoerd bij het afsluiten van de rekeningen.

Voorziening voor bodemsanering

Zijn gedekt door de voorziening voor bodemsanering: de kosten die de NMBS Groep juridisch gezien of met het oog op haar algemeen beleid moet dragen om bodemattesten te leveren of om de saneringsverplichtingen na te komen. Deze voorziening wordt uitgesplit naar aard van uitgaven en per terrein en wordt berekend op basis van technieken die gebruikt worden voor de sanering van het milieu en op basis van de best mogelijke ramingen van de NMBS Groep in termen van verplichte kosten en timing van de realisatie.

Voorziening voor juridische geschillen

De voorziening voor juridische geschillen komt overeen met de contante waarde van de beste schatting van de uitstroom van middelen die economische voordelen met zich meebrengen als gevolg van juridische geschillen aangespannen tegen de NMBS Groep. Ze wordt aangepast op de afsluitingsdatum op basis van een herschatting door de juridische dienst van de NMBS Groep van de risico's gelopen in het kader van lopende geschillen en van de geactualiseerde waarde van de verwachte toekomstige stromen volgens de IRS-curve.

Toelichting 4 - Consolidatiekring van de NMBS Groep

De dochterondernemingen van de NMBS Groep zijn de volgende:

Naam	Quotum van de Groep in het stemrecht in %		Quotum in het stemrecht voor de houders van deelnemingen die geen controle uitoefenen in de stemrechten in %		Netto (geconsolideerd) resultaat toegewezen aan de houders van de deelnemingen die geen controle uitoefenen		Situering van de maatschappelijke zetel	Ondernemings- of BTW-nummer
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017		
Blue Mobility	-	51,83	-	48,17	19.786,59	23.222,93	Antwerpen	BE 0832.369.965
B-Parking	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0899.438.834
De Leeuw e ll	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0476.491.021
Eurogare	75,00	75,00	25,00	25,00	236.513,24	66.478,10	Luik	BE 0451.150.562
Eurostation	-	100,00	-	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0446.601.757
Publifer	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0402.695.993
Railtour	95,44	95,44	4,56	4,56	10.729,02	6.107,40	Brussel	BE 0402.698.765
Schelde-Landschaps park (SLP)	50,00	50,00	50,00	50,00	-8.284,35	2.398,65	Bornem	BE 0824.816.833
SOBRU	-	100,00	-	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0830.459.758
Train World	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0632.739.017
YPTO	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0821.220.410

De volgende gebeurtenissen hebben plaatsgevonden binnen de NMBS Groep in 2018 en hebben betrekking op de dochterondernemingen:

- De NMBS heeft aan B-Parking een aandeel in Publifer doorverkocht (vertegenwoordigt 0,08% van het kapitaal).
- De Raad van Bestuur van de NMBS van 29 juni 2018 heeft haar akkoord gegeven over de fusie door opslorping van haar dochteronderneming Eurostation, inwerkingtreding op het fiscaal- en boekhoudplan op 1 juli 2018. Voorafgaand aan deze fusie :
 - Eurostation heeft haar dochteronderneming SOBRU opgeslorpt met terugwerkende kracht op 1 januari 2018 ;
 - de NMBS heeft van B-Parking het aandeel Eurostation (vertegenwoordigt 0,03 % van het kapitaal), dat ze hem verkocht had begin januari 2018, teruggekocht om de enige aandeelhouder van de dochteronderneming te zijn.
- Op 29/08/2018, heeft B-Parking buiten de Groep haar deelneming van 51,83% in de onderneming Blue Mobility verkocht, geboekt sinds 31 december 2017 onder de Vaste activa aangehouden voor verkoop en de hieraan verbonden schulden. We verwijzen naar toelichting 15. *Vaste activa aangehouden voor verkoop en hieraan verbonden schulden.*

De ondernemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode zijn de volgende:

Naam	Quotum in het stemrecht in %op		Quotum in het stemrecht van de houders van de deelnemingen die geen		Netto (geconsolideerd) resultaat toegewezen aan de houders van de		Situering van de maatschappelijke zetel	Ondernemings- of BTW-nummer
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017		
Belgian Mobility Card	(*) 25,00	25,00	(*) 0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0822.658.483
BeNe Rail International	50,00	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0479.863.354
Eurofima Joint-Stock Cie (Zwitsers recht)	9,80	9,80	0,00	0,00	0,00	0,00	Bazel	-
Groep Lineas	31,12	31,12	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0822.966.806
Hasselt stationsomgeving	50,00	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Hasselt	BE 0862.570.223
K. EUR Development	50,00	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Antwerpen	BE 0651.617.195
Optimobil Belgium	24,01	24,01	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0471.868.277
Railteam (Nederlands recht)	10,00	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Amsterdam	NL 818547182B01
Terminal Athus	(**) 25,42	25,42	(**) 0,00	0,00	0,00	0,00	Athus	BE 0419.149.074
Thalys International	30,00	28,00	0,05	0,00	69,81	0,00	Brussel	BE 0455.370.557
THI Factory	40,00	40,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0541.696.005
HR Rail	(***) 20,00	20,00	(***) 0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0541.691.352

(*) 18,60% van het kapitaal aangehouden, maar 25% stemrechten (unanieme stemming). De vermogensmutatiemethode houdt rekening met het deelnemingspercentage van 18,60%

(**) Onderneming geclassificeerd als vaste activa aangehouden voor verkoop en de hieraan verbonden schulden op 31 december 2017

(***) 49% van het kapitaal aangehouden maar 20% van de stemrechten door een aandeelhouders overeenkomst. De vermogensmutatiemethode houdt rekening met het deelnemingspercentage van 49%

De volgende gebeurtenissen hebben plaatsgevonden binnen de NMBS Groep in 2018 en hebben betrekking op de volgende ondernemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode:

- Sinds 12 december is Deutsche Bahn (DB) geen aandeelhouder meer van Thalys International en heeft haar 10 aandelen (vertegenwoordigt 10% van het kapitaal) verkocht waarvan 1 aandeel aan de NMBS en 1 aandeel aan Railtour waardoor het zeggenschapspercentage van de NMBS Groep in Thalys International gewijzigd is van 28% naar 30%.
- Rekening houdend met de onzekerheden over een eventuele verkoop van de deelneming in Terminal Athus, werd ze overgeboekt van Vaste activa aangehouden voor verkoop naar de Deelnemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode. We verwijzen naar toelichting 15. *Vaste activa aangehouden voor verkoop en hieraan verbonden schulden.*
- Zonder impact op de consolidatiekring 2018, hebben de volgende wijzigingen plaatsgevonden binnen de Lineas Groep, opgenomen volgens vermogensmutatiemethode op geconsolideerde basis :
 - de onderneming opgenomen volgens vermogensmutatiemethode COBRA voor 49% aangehouden door de Lineas Groep werd vereffend.
 - de juridische en operationele reorganisatie van de Lineas Groep : Lineas Groep voor 31,12% aangehouden door de NMBS zal als een Holdingmaatschappij opereren. Alle operationele activiteiten worden overgedragen naar Lineas S.A. Vanaf 1 juli 2018 verandert IFB haar naam en wordt Lineas Assets 2.

Opmerking:

Eurofima, aangehouden voor 9,80% door de NMBS, wordt opgenomen volgens vermogensmutatiemethode in de geconsolideerde rekeningen van de NMBS Groep daar de NMBS er een aanzienlijke invloed op uitoefent krachtens standaard IAS 28 §6. Namelijk:

- de NMBS is aanwezig op de Raad van Bestuur van Eurofima in dezelfde verhouding als de overige aandeelhouders (belangrijker of minder belangrijk in aantal aandelen) aangezien de statuten stipuleren dat de bestuurders worden aangeduid door de

Algemene Vergadering voor 2 bestuurders per aandeelhouder dat minimum 2% van de aandelenkapitaal bezit.

- er bestaan significante transacties tussen de NMBS en Eurofima. De « lease » - contracten tussen de 2 ondernemingen bedragen 1.342,0 M€ op 31 december 2018 ofwel 46% van de totale schuld op lange termijn, hierbij inbegrepen de schulden die vervallen binnen het jaar, hierbij niet inbegrepen de tussenkomsten Eurofima in de alternatieve financieringsoperaties en de verschillende swapcontracten waarvoor Eurofima tussenpersoon is.

Toelichting 5 - Immateriële activa

5.1. Immateriële activa

EUR	31/12/2018	31/12/2017
Goodwill	840.896,43	847.198,82
Immateriële activa - overige - intern gegenereerd	215.535.898,60	216.535.116,68
Immateriële activa - overige - verworven van derden	997.929,49	1.439.466,05
Netto boekwaarde op	217.374.724,52	218.821.781,55

Soit :

EUR	31/12/2018	31/12/2017
NMBS	216.989.412,85	218.195.323,74
Dochterondernemingen	385.311,67	626.457,81
Netto boekwaarde	217.374.724,52	218.821.781,55

5.1.1. Immateriële activa – goodwill

	Goodwill - integrale consolidatie	Goodwill - overige	Totaal
Netto boekwaarde per 1 januari 2017	0,00	0,00	0,00
Individuele aanschaffingen	6.302,39		6.302,39
Aanschaffingen - bedrijfscombinaties	840.896,43		840.896,43
Netto boekwaarde per 31 december 2017	847.198,82	0,00	847.198,82
Netto boekwaarde per 1 januari 2018	847.198,82	0,00	847.198,82
Uit de consolidatiekring - Aanschaffingswaarde	-6.302,39		-6.302,39
Netto boekwaarde per 31 december 2018	840.896,43	0,00	840.896,43

	Goodwill - integrale consolidatie	Goodwill - overige	Totaal
Per 31 december 2017			
Aanschaffingswaarde	50.301.604,29		50.301.604,29
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen	-49.454.405,47		-49.454.405,47
Netto boekwaarde per 31 december 2017	847.198,82	0,00	847.198,82
Per 31 december 2018			
Aanschaffingswaarde	2.094.213,53		2.094.213,53
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen	-1.253.317,10		-1.253.317,10
Netto boekwaarde per 31 december 2018	840.896,43	0,00	840.896,43

Tijdens de terugkoopoperatie van 50% van de aandelen aangehouden in Publifer door de andere aandeelhouder, heeft de NMBS een goodwill van 840.896,43 M€ gegenereerd. Volgens de standaard IAS 36 dient er minstens jaarlijks een test op bijzondere waardeverminderingverliezen uitgevoerd te worden. Een test werd uitgevoerd op 30

september 2018 op basis van de forecast 2018 en het budget 2019 met bepaalde parameters : WACC van 6,72%, actualisatievoet van 5%, wijziging van de BBK met -3,7% van de wijziging van de opbrengsten. De waarde van Publifer verkregen als gevolg van deze waarderingsoefening is veel hoger dan haar boekwaarde op 31 december 2018 en bijgevolg werd er geen waardeverminderingverlies geboekt.

5.1.2. Immateriële activa – overige

EUR	Intern gegenereerd			Verworven van derden		
	Software	Overige	Totaal	Software	Overige	Totaal
Netto boekwaarde per 1 januari 2017	256.544.163,62	0,00	256.544.163,62	1.006.891,95	36.172,70	1.043.064,65
Individuele aanschaffingen	6.563.040,42		6.563.040,42	223.224,28		223.224,28
Aanschaffingen - bedrijfscombinaties			0,00		979.540,82	979.540,82
Zelf geproduceerde activa	24.836.357,88		24.836.357,88			0,00
Overdrachten			0,00		-16.813,85	-16.813,85
Overboekingen naar:						
activa aangehouden voor verkoop		0,00	0,00	-229.820,27		-229.820,27
andere categorie binnen deze rubriek			0,00	25.209,96	-25.209,96	0,00
naar/van immateriële en materiële vaste activa			0,00	199.915,00		199.915,00
overige overboekingen			0,00		15.133,58	15.133,58
Bijzondere waardeverminderingverliezen	-19.085.194,70		-19.085.194,70			0,00
Af schrijvingen tijdens het boekjaar	-52.323.250,54		-52.323.250,54	-598.963,11	-175.815,05	-774.778,16
Netto boekwaarde per 31 december 2017	216.535.116,68	0,00	216.535.116,68	626.457,81	813.008,24	1.439.466,05
Netto boekwaarde per 1 januari 2018	216.535.116,68	0,00	216.535.116,68	626.457,81	813.008,24	1.439.466,05
Individuele aanschaffingen	15.416.653,64		15.416.653,64	232.650,28		232.650,28
Zelf geproduceerde activa	39.064.528,24		39.064.528,24			0,00
Overdrachten			0,00	-6.398,61	-14.864,00	-21.262,61
Overboekingen naar:						
andere categorie binnen deze rubriek	104.317,86		104.317,86	-104.317,86		-104.317,86
naar/van immateriële en materiële vaste activa	-7.935,37		-7.935,37	135.375,00		135.375,00
overige overboekingen			0,00		15.405,03	15.405,03
Bijzondere waardeverminderingverliezen	-1.217.022,17		-1.217.022,17			0,00
Af schrijvingen tijdens het boekjaar	-54.359.760,28		-54.359.760,28	-498.454,95	-200.931,45	-699.386,40
Netto boekwaarde per 31 december 2018	215.535.898,60	0,00	215.535.898,60	385.311,67	612.617,82	997.929,49

	Intern gegenereerd			Verworven van derden		
	Software	Overige	Totaal	Software	Overige	Totaal
Per 31 december 2017						
Aanschaffingswaarde	531.225.879,63	0,00	531.225.879,63	7.945.803,46	1.805.630,26	9.751.433,72
Geaccumuleerde afschrijvingen	-291.924.558,68	0,00	-291.924.558,68	-7.319.345,65	-992.622,02	-8.311.967,67
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen	-22.766.204,27		-22.766.204,27	0,00		0,00
Netto boekwaarde per 31 december 2017	216.535.116,68	0,00	216.535.116,68	626.457,81	813.008,24	1.439.466,05
Per 31 december 2018						
Aanschaffingswaarde	585.851.760,31		585.851.760,31	6.564.121,26	1.806.171,29	8.370.292,55
Geaccumuleerde afschrijvingen	-346.332.635,27		-346.332.635,27	-6.178.809,59	-1.193.553,47	-7.372.363,06
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen	-23.983.226,44		-23.983.226,44			0,00
Netto boekwaarde per 31 december 2018	215.535.898,60	0,00	215.535.898,60	385.311,67	612.617,82	997.929,49

De overige overdrachten van immateriële activa per 31 december 2018 (15.405,03 EUR) hebben betrekking op groenestroomcertificaten verkregen door de NMBS in ruil voor de installatie van zonnepanelen. In 2018 werden 205 groenestroomcertificaten met een boekhoudwaarde van 14.864,00 EUR verkocht voor een totaalbedrag van 16.250 EUR.

De bijzondere waardeverminderingverliezen geboekt in 2017 op intern ontwikkelde software voor 19.085.194,70 EUR omvatten een bedrag van 19.041.826,44 EUR waarvan 12.800.153,95 EUR voor het project NDS en 6.241.672,49 EUR voor het project Dice als gevolg van de (gedeeltelijke) stopzetten van deze twee investeringsprojecten die hoofdzakelijk in ontwikkeling waren.

De NMBS Groep heeft geen immateriële activa met onbepaalde gebruiksduur.

5.1.3. Immateriële activa – financiële leases

	Software	Totaal in financiële lease
Per 31 december 2017		
Aanschaffingswaarde	1.059.956,16	1.059.956,16
Geaccumuleerde afschrijvingen	-847.964,92	-847.964,92
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderv verliezen		0,00
Netto boekwaarde per 31 december 2017	211.991,24	211.991,24
Per 31 december 2018		
Aanschaffingswaarde	1.059.956,16	1.059.956,16
Geaccumuleerde afschrijvingen	-1.059.956,16	-1.059.956,16
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderv verliezen		0,00
Netto boekwaarde per 31 december 2018	0,00	0,00

De software aangehouden als financiële leases op 31 december 2018 en op 31 december 2017 betreft de dochteronderneming YPTO.

5.1.4. Bijkomende informatie aangaande immateriële activa

Boekwaarde van immateriële activa	31/12/2018	31/12/2017
Verworven dankzij subsidies		
Software - intern gegenereerd	205.313.258,20	207.013.061,21
Totaal	205.313.258,20	207.013.061,21

Op 31 december 2018 is 94,4 % van de immateriële activa van de NMBS Groep gesubsidieerd en betreft uitsluitend de NMBS.

De waarde van de immateriële activa die nog niet klaar zijn voor hun beoogde gebruik, bedraagt 76.698.103,65 EUR (waarvan 73.184.092,44 EUR gesubsidieerd) per 31 december 2018 en 64.489.594,12 EUR (waarvan 59.918.592,00 EUR gesubsidieerd) per 31 december 2017.

Toelichting 6 - Materiële vaste activa

6.1. Materiële vaste activa

EUR	Terreinen	Gebouwen	Spoorweg- infrastructuur	Rollend spoorweg- materiaal	Installaties en diverse ultrusting	Vaste activa in aanbouw	Totaal
Netto boekwaarde per 1 januari 2017	784.275.098,96	928.028.822,92	54.610.386,65	3.883.368.532,07	202.909.401,71	1.074.800.513,02	6.927.992.755,33
Individuele aanschaffingen		1.199.580,77			561.915,06	283.330.045,36	285.091.541,19
Aanschaffingen - bedrijfscombinaties					6.741.322,53		6.741.322,53
Aanschaffingen - financial lease					5.276.567,00		5.276.567,00
Zelf geproduceerde activa					281.395,83	195.875.227,20	196.156.623,03
Financieringskosten						134.935,18	134.935,18
Overdrachten					-46.378,79	-6.100,00	-52.478,79
Overboekingen naar:							
activa aangehouden voor verkoop	-742.410,14	-962.377,95		-265.163,57	-519.943,83	-16.141,15	-2.506.036,64
andere categorie binnen deze rubriek	959.533,20	107.730.676,57	12.909.662,98	126.454.347,66	50.778.609,58	-298.832.829,99	0,00
van/naar immateriële vaste activa en vastgoedbeleggingen	34.667,64	-31.938.961,10			-93.625,00	-3.098.791,21	-35.096.709,67
overige overboekingen				1.875.708,14	27.375,00	306.098,88	2.209.182,02
Bijzondere w waardeverminderingverliezen	-3.488.854,60	-974.757,03	-117.636,98	-18.782.664,46	-1.854.154,13		-25.218.067,20
Terugname bijzondere w waardeverminderingverliezen	671.871,72						671.871,72
Af schrijvingen		-47.621.454,73	-3.013.968,46	-246.847.294,77	-28.644.412,91		-326.127.130,87
Overschot		94.848,65			78.138,71		172.987,36
Netto boekwaarde per 31 december 2017	781.709.906,78	955.556.378,10	64.388.444,19	3.745.803.465,07	235.496.210,76	1.252.492.957,29	7.035.447.362,19
Netto boekwaarde per 1 januari 2018	781.709.906,78	955.556.378,10	64.388.444,19	3.745.803.465,07	235.496.210,76	1.252.492.957,29	7.035.447.362,19
Individuele aanschaffingen					1.546.823,33	198.247.955,47	199.794.778,80
Zelf geproduceerde activa						178.750.753,47	178.750.753,47
Financieringskosten						201.701,52	201.701,52
Overdrachten					-46.873,82		-46.873,82
Overboekingen naar:							
activa aangehouden voor verkoop	-2.997.681,65	-513.292,22	-757,69	-389.058,33	-674.676,51	-324.330,63	-4.899.797,03
andere categorie binnen deze rubriek	1.339.819,84	194.316.783,04	11.594.965,21	126.389.439,06	96.617.227,27	-430.258.234,42	0,00
van/naar immateriële vaste activa en vastgoedbeleggingen	-3.747.674,59	-9.308.834,66	8.132,48			-2.925.629,73	-15.974.006,50
naar/van Handelsvorderingen en overige debiteuren	3.805.056,91	7.233.945,77			14.734,44	-1.292.173,64	9.761.563,48
overige overboekingen	-139.784,64				527,63		-139.257,01
Bijzondere w waardeverminderingverliezen	-649.898,71	-1.916.495,01	-92.439,66	-8.202.398,76	-852.947,96		-11.714.180,10
Af schrijvingen		-52.182.906,05	-4.014.190,56	-254.231.170,20	-35.341.711,47		-345.769.978,28
Overschot	904.470,04	1.150,00			18.908,09		924.528,13
Netto boekwaarde per 31 december 2018	780.224.213,98	1.093.186.728,97	71.884.153,97	3.609.370.276,84	296.778.221,76	1.194.892.999,33	7.046.336.594,85

Op 31 december 2018 hebben de **individuele aanschaffingen (geproduceerde vaste activa inbegrepen)** van 378.545.532,27 EUR hoofdzakelijk betrekking op de NMBS (373.764.116,09 EUR) en omvatten, met name, de investeringen in rollend materieel voor 167.019.012,29 EUR, de investeringen in het onthaal (stations en parkings) voor 112.556.084,11 EUR en de investeringen in de werkplaatsen voor 88.952.096,99 EUR. In 2017 hebben de aanschaffingen door bedrijfscombinaties van 6.741.322,53 EUR betrekking op Publifer als gevolg van een bedrijfscombinatie gerealiseerd in verschillende stappen.

De **overboekingen** tijdens het jaar 2018 van vaste activa (Gebouwen) naar vastgoedbeleggingen van 9.308.834,66 EUR hebben hoofdzakelijk betrekking op de NMBS en zijn het gevolg van een wijziging van het percentage van bezetting van gebouwen door derden (op basis van een analyse van de bezettingsgraad 2018). Terreinen voor een waarde van 3.747.674,59 EUR werden eveneens overgeboekt van Vaste activa naar Vastgoedbeleggingen waarvan hoofdzakelijk 3.789.612,59 EUR van de NMBS met betrekking tot een perceel met commerciële bestemming.

De **overboekingen van Handelsvorderingen en overige debiteuren** omvatten een bedrag van 11.039.002,68 EUR geherclassificeerd van Handelsvorderingen en overige debiteuren

van Eurostation (onderhanden projecten in opdracht van derden in 2017) naar materiële vaste activa.

De **bijzondere waardeverminderingverliezen** omvatten de buitendienststelling van rollend materieel, ofwel een bedrag van 6.912.647 EUR voor de NMBS op 31 december 2018.

In 2016 werden de terreinen (die onderwerp uitmaakten van een herwaardering aan reële waarde in het kader van IFRS 1 op 1 januari 2014) en de hierbij horende gebouwen onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingverliezen. In 2017 had de test op bijzondere waardeverminderingverliezen, gerealiseerd met de hulp van een externe expert, betrekking op de industriële terreinen evenals 6 grote projecten en het groot project Brussel-Zuid. In 2018 heeft het directiecomité van de NMBS beslist om, met de hulp van een extern kabinet, de overige grote projecten in 2018 en in 2019 te testen of er wijzigingen moesten gebeuren in de masterplans. In 2018 gaat het om het groot project Oostende Industrie. Haar boekwaarde bedraagt 2,3 M€ op 31 december 2018 ten opzichte van een geschatte reële waarde van 1,8 M€. Een bijzonder waardeverminderingverlies van 0,5 M€ werd bijgevolg geboekt.

	Terreinen	Gebouwen	Spoorweg- infrastructuur	Rollend spoorweg- materiaal	Installaties en diverse uitrustingen	Vaste activa in aanbouw	Totaal
Per 31 december 2017							
Aanschaffingswaarde	868.361.649,77	1.739.919.977,93	168.317.838,12	6.617.646.490,05	622.745.139,27	1.252.492.957,29	11.269.484.052,43
Geaccumuleerde afschrijvingen	-774.347.447,28	-87.643.470,84	-2.861.296.992,54	-379.060.131,86	-8.188.796,65		-4.102.348.042,52
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen	-86.651.742,99	-10.016.152,55	-16.285.923,09	-10.546.032,44			-131.688.647,72
Netto boekwaarde per 31 december 2017	781.709.906,78	955.556.378,10	64.388.444,19	3.745.803.465,07	235.496.210,76	1.252.492.957,29	7.035.447.362,19
Per 31 december 2018							
Aanschaffingswaarde	866.392.085,71	1.912.375.006,30	179.066.404,17	6.721.655.919,88	701.853.275,75	1.194.892.999,33	11.576.235.691,14
Geaccumuleerde afschrijvingen	-809.618.966,83	-90.896.327,11	-3.097.928.735,61	-397.412.357,87	-7.662.696,12		-4.395.856.387,42
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen	-86.167.871,73	-9.569.310,50	-16.285.923,09	-14.356.907,43			-134.042.708,87
Netto boekwaarde per 31 december 2018	780.224.213,98	1.093.186.728,97	71.884.153,97	3.609.370.276,84	296.778.221,76	1.194.892.999,33	7.046.336.594,85

waarvan:

	31/12/2018	31/12/2017
NMBS	7.024.094.037,07	7.010.363.444,71
Dochterondernemingen	22.242.557,78	25.083.917,48
Netto boekwaarde	7.046.336.594,85	7.035.447.362,19

Op 31 december 2018 vertegenwoordigt de NMBS 99,7% van de totale materiële vaste activa van de NMBS Groep.

Het activeringspercentage dat is toegepast bij het bepalen van het bedrag van de financieringskosten dat voor activering als materiële vaste activa in aanmerking komt, bedraagt 2,11% in het jaar 2018 en in het jaar 2017

6.2. Financiële leaseovereenkomsten

De NMBS Groep heeft de volgende materiële vaste activa, opgenomen in het totaal van de materiële vaste activa, in het kader van financiële leaseovereenkomsten:

	Gebouwen	Installaties en diverse uitrustingen
Per 31 december 2017		
Aanschaffingswaarde	15.502.546,24	5.558.753,63
Geaccumuleerde afschrijvingen	-2.079.371,27	-633.957,76
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen	-5.959.691,46	
Netto boekwaarde per 31 december 2017	7.463.483,51	4.924.795,87
Per 31 december 2018		
Aanschaffingswaarde	15.502.546,24	5.558.753,63
Geaccumuleerde afschrijvingen	-2.316.940,84	-1.161.614,46
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen	-5.959.691,46	
Netto boekwaarde per 31 december 2018	7.225.913,94	4.397.139,17

6.3 Bijkomende informatie aangaande materiële vaste activa

Boekwaarde materiële vaste activa	31/12/2018	31/12/2017
Waarvan de eigendom als zakelijk onderpand werd gegeven voor schulden	1.972.668.151,50	2.030.737.782,30
Totaal	1.972.668.151,50	2.030.737.782,30

De materiële vaste activa gegeven als zakelijk onderpand voor schulden worden aangehouden door de NMBS. Ze omvatten hoofdzakelijk rollend materieel (1.923.422.430,25 EUR in 2018 en 1.980.010.534,61 EUR in 2017) en in mindere mate de administratieve gebouwen (49.245.721,25 EUR in 2018 en 50.727.247,69 EUR in 2017).

Boekwaarde materiële vaste activa	31/12/2018	31/12/2017
Verworven via overheids subsidies		
Terreinen	42.812.426,24	41.480.434,62
Gebouwen	1.017.896.699,12	883.020.299,38
Spoorweginfrastructuur	62.309.099,24	53.985.941,82
Rollend spoorwegmateriaal	3.313.901.898,59	3.421.817.705,46
Installaties en diverse uitrustingen	252.370.030,79	188.822.940,04
Vaste activa in aanbouw	1.175.733.949,17	1.231.456.331,01
Totaal	5.865.024.103,15	5.820.583.652,33

Op 31 december 2018 zijn 83,2 % (82,7 % in 2017) van de materiële vaste activa gesubsidieerd en betreffen uitsluitend de NMBS.

Toelichting 7 - Vastgoedbeleggingen

7.1. Vastgoedbeleggingen

EUR	Terreinen	Gebouwen	Totaal
Netto boekwaarde per 1 januari 2017	325.608.369,33	80.427.365,29	406.035.734,62
Aanschaffingen		1.279.109,61	1.279.109,61
Zelf geproduceerde activa		237,29	237,29
Overdrachten	-212.505,89		-212.505,89
Overboekingen naar:			
activa aangehouden voor verkoop	-1.722.266,31	-107.646,43	-1.829.912,74
materiële en immateriële vaste activa	501.411,27	34.395.383,40	34.896.794,67
overige overboekingen	236,87		236,87
Bijzondere waardervermindingsverliezen	-2.610.435,88	-3.578,70	-2.614.014,58
Terugname bijzondere waardevermindingsverliezen	1.800.568,71		1.800.568,71
Afschrijvingen tijdens de periode		-7.884.518,49	-7.884.518,49
Netto boekwaarde per 31 december 2017	323.365.378,10	108.106.351,97	431.471.730,07
Netto boekwaarde per 1 januari 2018	323.365.378,10	108.106.351,97	431.471.730,07
Aanschaffingen		1.480.679,37	1.480.679,37
Zelf geproduceerde activa		5.289,00	5.289,00
Overdrachten	-34.043,84		-34.043,84
Overboekingen :			
activa aangehouden voor verkoop	-917.890,05	-536.954,53	-1.454.844,58
materiële en immateriële vaste activa	3.820.224,59	12.026.342,28	15.846.566,87
van handelsvorderingen en overige debiteuren	12.004.052,51	18.970.351,18	30.974.403,69
Bijzondere waardervermindingsverliezen	-3.533.829,94		-3.533.829,94
Afschrijvingen tijdens de periode		-10.449.890,65	-10.449.890,65
Overschot	323.857,22		323.857,22
Netto boekwaarde per 31 december 2018	335.027.748,59	129.602.168,62	464.629.917,21

In 2018 hebben de overboekingen van 15.846.566,87 EUR afkomstig van materiële vaste activa bijna uitsluitend betrekking op de NMBS en zijn het gevolg van een analyse op basis van de bezettingsgraad voor het gebruik van eigen gebouwen op 31 december 2018 (zie Toelichting 6.1 Materiële vaste activa).

De overboekingen van Handelsvorderingen en overige debiteuren van 30.974.403,69 EUR omvatten een bedrag van 29.718.359,32 EUR dat de activa van Eurostation vertegenwoordigen die geboekt waren onder Handelsvorderingen en overige debiteuren (onderhanden projecten voor derden) in 2017 en die overgeboekt zijn naar vastgoedbeleggingen.

EUR	Terreinen	Gebouwen	Totaal
Per 31 december 2017			
Aanschaffingswaarde	378.358.612,95	235.941.659,54	614.300.272,49
Geaccumuleerde afschrijvingen		-127.078.669,87	-127.078.669,87
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderv verliezen	-54.993.234,85	-756.637,70	-55.749.872,55
Netto boekwaarde per 31 december 2017	323.365.378,10	108.106.351,97	431.471.730,07
Per 31 december 2018			
Aanschaffingswaarde	389.057.785,89	285.556.963,00	674.614.748,89
Geaccumuleerde afschrijvingen		-154.754.949,01	-154.754.949,01
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderv verliezen	-54.030.037,30	-1.199.845,37	-55.229.882,67
Netto boekwaarde per 31 december 2018	335.027.748,59	129.602.168,62	464.629.917,21

Op 31 december 2018 worden 99,9 % van de vastgoedbeleggingen aangehouden door de NMBS (464.245.909,10 EUR op een totaal van 464.629.917,21 EUR).

7.2. Bijkomende informatie aangaande vastgoedbeleggingen

Er zijn geen vastgoedbeleggingen waarvan het eigendom als zakelijk onderpand voor de schulden gegeven worden.

Boekhoudwaarde van de vastgoedbeleggingen	31/12/2018	31/12/2017
Verworven via overheids subsidies		
Terreinen	1.104.928,38	544.262,94
Gebouwen	94.813.608,11	92.384.804,44
Totaal	95.918.536,49	92.929.067,38

Op 31 december 2018 zijn 20,6 % van de vastgoedbeleggingen gesubsidieerd en betreffen uitsluitend de NMBS.

De huurinkomsten en operationele kosten geboekt in het resultaat van de NMBS Groep zijn de volgende:

Opgenomen in het resultaat van de verslagperiode	31/12/2018	31/12/2017
Huurinkomsten	21.022.152,74	22.389.289,32
Direct toewijsbare operationele kosten aan:	14.192.462,66	10.676.289,48

De vastgoedbeleggingen van de NMBS Groep bevatten terreinen en gebouwen die volledig of gedeeltelijk verhuurd zijn in het raam van operationele leaseovereenkomsten:

	31/12/2018			31/12/2017		
	Terreinen	Gebouwen en uitrustingen van terreinen	Totaal	Terreinen	Gebouwen en uitrustingen van terreinen	Totaal
Aanschaffingskosten	208.099.388,62	220.025.571,15	428.124.959,77	211.387.907,73	215.299.453,69	426.687.361,42
Geaccumuleerde afschrijvingen per 1 januari	-22.069.308,72	-114.971.612,24	-137.040.920,96	-22.782.679,24	-109.287.446,42	-132.070.125,66
Afschrijvingen tijdens het boekjaar		-7.637.729,84	-7.637.729,84	-2.680,14	-6.994.082,40	-6.996.762,54
Netto boekwaarde per 31 december	186.030.079,90	97.416.229,07	283.446.308,97	188.602.548,35	99.017.924,87	287.620.473,22

Juste valeur des immeubles de placement

De reële waarde van de terreinen werd bepaald volgens twee belangrijke methoden. De terreinen rondom de stations en waarvoor er ontwikkelingsprojecten bestaan werden gewaardeerd ofwel op basis van een vergelijkbare marktwaarden ofwel op basis van de toekomstige geschatte verdisconteerde kasstromen, rekening houdend met het meest voordelige gebruik van de terreinen en rekening houdend met realistische en voorzichtige hypothesen wat betreft hun mogelijke bestemming. De overige terreinen werden gewaardeerd op basis van vergelijkbare marktwaarden, met andere woorden op basis van recente gerealiseerde transacties met derden. Indien de aard van de terreinen dit rechtvaardigde, werden aanpassingen uitgevoerd om het specifiek karakter van de terreinen, gebruikt voor spoorwegactiviteiten, te vatten. Met dit specifiek karakter werd niet noodzakelijk rekening gehouden in de marktprijzen afgeleid van meer algemene transacties. De uitgevoerde waarderingen zijn waarderingen van niveau 2 (gebaseerd op waarneembare marktgegevens met betrekking tot het actief) of niveau 3 (gebaseerd op niet waarneembare gegevens met betrekking tot het actief).

De reële waarde van het vastgoed wordt bepaald op basis van de jaarlijkse netto huurinkomsten [op dewelke een interestvoet van toepassing is] voor wat betreft de bezette (verhuurde) gebouwen, en op basis van het gemiddelde van de verkoopprijzen minus verkoopkosten van de afgelopen 5 jaren voor wat betreft de niet bezette (verhuurde) gebouwen.

EUR	Terreinen	Gebouwen	Totaal
Reële waarde per 31 december 2017	323.365.378,10	613.438.766,77	936.804.144,87
Reële waarde per 31 december 2018	335.027.748,59	626.628.921,41	961.656.670,00

Toelichting 8 - Investerings opgenomen volgens vermogensmutatiemethode

8.1. Investerings opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode

EUR		31/12/2018	31/12/2017	
	Toelichting			
	Investerings in joint ventures	8.2	5.848.055,52	5.614.940,36
	Investerings in geassocieerde ondernemingen	8.3	403.154.848,94	374.861.403,78
	Netto boekwaarde	409.002.904,46	380.476.344,14	

8.2. Investerings in joint-ventures

De investeringen in joint ventures op 31 december 2018 zijn als volgt:

Naam	Quotum in het stemrecht in %		Situering van de maatschappelijke zetel	Ondernemings- of BTW-nummer	Activiteit
	31.12.2018	31.12.2017			
Belgian Mobility Card (*)	25,00	25,00	Brussel	BE 0822.658.483	Beheerder van vervoersbewijzen
BeNe Rail International	50,00	50,00	Brussel	BE 0479.863.354	ICT (distributeur internationale vervoersbewijzen)
K. EUR Development	50,00	50,00	Antwerpen	BE 0651.617.195	Projecten/studies onroerende goederen
Thalys International	30,00	28,00	Brussel	BE 0455.370.557	Internationaal transport

(*) 18,60% van het kapitaal aangehouden, maar 25% stemrechten (unanieme stemming). De vermogensmutatiemethode houdt rekening met het deelnemingspercentage van 18,60%

De tabel hieronder detailleert de bewegingen in de investeringen in joint ventures:

EUR	31/12/2018	31/12/2017
Netto boekwaarde aan het begin van de periode	5.614.940,36	7.654.800,43
Bedrijfscombinaties		-973.266,02
Wijzigingen van de consolidatiekring:		
toegetreten tot de consolidatiekring	62.419,18	
uit de consolidatiekring		-1.167.376,61
Aandeel in het netto-resultaat van ondernemingen verworven volgens vermogensmutatiemethode	170.696,01	406.230,38
Overige wijzigingen:		
overgeboekt naar vaste activa aangehouden voor verkoop		-305.447,82
afrondingen	-0,03	
Netto boekwaarde aan het einde van de periode	5.848.055,52	5.614.940,36

In 2018 is de toetreding tot de consolidatiekring van 62.419,18 EUR het gevolg van de stijging in het controlepercentage van de NMBS Groep in Thalys International (aankoop door de NMBS en door Railtour van ieder een aandeel in deze onderneming).

In 2017 heeft de bedrijfscombinatie van -973.266,02 EUR hoofdzakelijk betrekking op de deelneming in Publifer als gevolg van de bedrijfscombinatie gerealiseerd in verschillende stappen.

Het aandeel van de NMBS Groep in de balans en in het resultaat van de joint ventures op 31 december 2018 is:

	31/12/2018				Total
	BeNe RI	K.EUR Development	Belgian Mobility Card	Thalys International	
Balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode					
Vlottende activa	12.463.631,21	153.896.382,48	2.131.760,92	6.530.438,34	175.022.212,95
Vaste activa	3.826.405,95	0,00	284.281,74	192.661,70	4.303.349,39
Kortlopende verplichtingen	-7.844.238,50	-153.420.053,46	-239.841,44	-3.449.039,13	-164.953.172,53
Netto actief	8.445.798,66	476.329,02	2.176.201,22	3.274.060,91	14.372.389,81
Aandeel in de balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	4.222.899,33	238.164,51	404.773,43	982.218,27	5.848.055,52

WAARVAN:

Aanvullende informatie (IFRS 12)

Geldmiddelen en kasequivalenten	6.542.654,30	3.899.543,52	1.944.958,51	4.900.931,53	17.288.087,86
kortlopende financiële verplichtingen					0,00
Langlopende financiële verplichtingen					0,00

Resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode

Opbrengsten	26.076.612,80	0,00	1.638.175,18	14.166.984,66	41.881.772,64
Kosten	-25.997.159,19	-6.091,99	-1.399.671,71	-13.868.139,47	-41.271.062,36
Netto-resultaat	79.453,61	-6.091,99	238.503,47	298.845,19	610.710,28
Aandeel in het resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	39.726,80	-3.046,00	44.361,65	89.653,56	170.696,01

Niet-gerealiseerd resultaat

					0,00
--	--	--	--	--	------

WAARVAN:

Aanvullende informatie (IFRS 12)

Toevoegingen aan afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	2.220.775,73		103.047,20	12.791,61	2.336.614,54
Financiële opbrengsten	152,09			95,38	247,47
Financiële kosten	9.114,56	270,84	180,21	12.274,18	21.839,79
Belastingen op het netto-resultaat			103.504,83	238.926,28	342.431,11

Het aandeel van de NMBS Groep in de balans en in het resultaat van de joint ventures op 31 december 2017 is:

	31/12/2017				Total
	BeNe RI	K.EUR Development	Belgian Mobility Card	Thalys International	
Balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode					
Vlottende activa	9.766.715,02	95.014.922,24	1.973.160,16	7.397.536,56	114.152.333,98
Vaste activa	5.096.362,30		321.328,94	497.246,05	5.914.937,29
Kortlopende verplichtingen	-6.496.732,27	-94.532.501,23	-356.791,35	-4.907.802,12	-106.293.826,97
Langlopende verplichtingen				-22.175,00	-22.175,00
Netto actief	8.366.345,05	482.421,01	1.937.697,75	2.964.805,49	13.751.269,30
Aandeel in de balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	4.183.172,53	241.210,51	360.411,78	830.145,54	5.614.940,36

WAARVAN:

Aanvullende informatie (IFRS 12)

Geldmiddelen en kas equivalenten

kortlopende financiële verplichtingen

Langlopende financiële verplichtingen

2.471.246,44	1.673.322,18	1.714.408,96	4.333.298,03	10.192.275,61
				0,00
				0,00

Resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode

Opbrengsten

Kosten

Netto-resultaat

Aandeel in het resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode

25.200.560,16		1.380.679,30	14.667.002,63	41.248.242,09
-25.234.178,10	-11.861,55	-1.163.038,30	-14.370.427,34	-40.779.505,29
-33.617,94	-11.861,55	217.641,00	296.575,29	468.736,80
-16.808,97	-5.930,78	40.481,23	83.041,08	100.782,56

Niet-gerealiseerd resultaat

				0,00
--	--	--	--	------

WAARVAN:

Aanvullende informatie (IFRS 12)

Toevoegingen aan afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen

Financiële opbrengsten

Financiële kosten

Belastingen op het netto-resultaat

2.559.254,90		95.239,76	432.986,42	3.087.481,08
316,56			1.351,60	1.668,16
17.028,00	3.390,55	323,15	12.369,50	33.111,20
		111.888,76	283.640,27	395.529,03

8.3. Investerings in geassocieerde ondernemingen

Naam	Quotum in het stemrecht in % oop		Situering van de maatschappelijke zetel	Ondernemings- of BTW-nummer	Activiteit
	31.12.2018	31.12.2017			
Eurofima Joint-Stock Cie (Zwitsers recht)	9,80	9,80	Bâle	-	Financieringen van rollend materieel
Hasselt stationsomgeving	50,00	50,00	Hasselt	BE 0862.570.223	Projecten/studies rond station Hasselt
HR Rail	(*) 20,00	20,00	Brussel	BE 0541.691.352	Beheer van personeel
Lineas Group	31,12	31,12	Brussel	BE0822.966.806	Fret
Optimobil Belgium	24,01	24,01	Brussel	BE 0471.868.277	Autoverhuur
Railteam (Nederlands recht)	10,00	10,00	Amsterdam	NL 818547182B01	Alliantie van Europese hogesnelheidsoperatoren
Terminal A thus	(**) 25,42	25,42	A thus	BE 0419.149.074	Logistieke activiteiten
THI Factory	40,00	40,00	Brussel	BE 0541.696.005	Internationaal transport

(* HR Rail: 49% aangehouden van het kapitaal maar door aandeelhouders overeenkomst 20% van de stemrechten. De vermogensmutatiemethode houdt rekening met het deelnemingspercentage van 49%.

(**) Onderneming geassocieerd als vaste activa aangehouden voor verkoop en de hieraan verbonden schulden op 31 december 2017

De tabel hieronder detailleert de bewegingen van de deelnemingen in de geassocieerde ondernemingen:

EUR	31/12/2018	31/12/2017
Netto boekwaarde aan het begin van de periode	374.861.403,78	349.844.419,12
Uit de consolidatiekring		-718.457,25
Betaalde dividenden	-788.716,94	-300.000,00
Aandeel in het netto-resultaat van ondernemingen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	26.614.764,42	26.732.501,12
Aandeel in de niet-gerealiseerde resultaten van ondernemingen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	-37.700,32	-33.711,21
Overige wijzigingen:		
'overgeboekt naar vaste activa aangehouden voor verkoop	2.687.107,99	-663.303,00
overige wijzigingen	-182.010,00	-45,00
afrondingen	0,01	
Netto boekwaarde aan het einde van de periode	403.154.848,94	374.861.403,78

In 2018 werd 788.716,94 EUR aan dividenden betaald door THI Factory. De overboeking van 2.687.107,99 EUR afkomstig van de vaste activa aangehouden voor verkoop heeft betrekking op de deelneming in Terminal Athus. Rekening houdend met de onzekerheden over een eventuele verkoop van de deelneming in Terminal Athus, maakt ze opnieuw deel uit van de rubriek geassocieerde deelnemingen. Het bedrag van -182.010 EUR betreft de impact van de eerste toepassing van IFRS 9 Financiële instrumenten op het eigen vermogen op 1 januari 2018 van Eurofima (toepassing van een nieuw model van bijzondere waardevermindering van de Financiële activa).

Het aandeel van de NMBS Groep in de balans en het resultaat van de geassocieerde ondernemingen op 31 december 2018 is:

	31/12/2018					
	Lineas Group (ex B Logistics)	HR Rail	THI Factory	Eurofima	Andere geassocieerde ondernemingen	Totaal
Balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode						
Vlottende activa	159.670.972,91	369.055.288,44	172.236.867,69	1.953.395.549,04	16.398.005,19	2.670.756.683,27
Vaste activa	329.614.848,51	31.268.721,16	609.761.705,04	13.911.159.712,19	2.295.741,85	14.884.100.728,75
Kortlopende verplichtingen	-153.692.387,66	-329.349.930,79	-120.472.285,13	-114.016.738,45	-3.668.930,01	-721.200.272,04
Langlopende verplichtingen	-118.910.909,94	-46.320.786,76	-4.842.206,50	-14.571.211.759,29	-700.474,56	-14.741.986.137,05
Netto actief	(*) 216.682.523,82	24.653.292,05	656.684.081,10	1.179.326.763,49	14.324.342,47	2.091.671.002,93
Aandeel in de balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	67.441.431,74	12.080.113,10	262.673.632,44	107.919.101,10	3.938.921,53	454.053.199,91

(*) De Groep B-Logistics werd geëvalueerd aan reële waarde op 7 oktober 2015, datum van het verlies van de controle. Het aandeel in het netto-activa van de Groep B-Logistics is dus niet representatief.

WAARVAN:

Aanvullende informatie (IFRS 12)

Geldmiddelen en kasequivalenten	22.243.815,02	130.470.195,34	82.622.827,96	1.941.889.787,32	8.328.489,32	2.185.555.114,96
Financiële verplichtingen kortlopend	7.918.460,97	63.888.364,77			76.813,08	71.883.638,82
Financiële verplichtingen langlopend	105.608.523,16			13.945.239.642,55	477.280,78	14.051.325.446,49

Resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode

Opbrengsten	527.285.478,23	1.999.938.225,07	518.395.646,44	559.960.621,97	26.620.626,26	3.632.200.597,97
Kosten	-518.755.127,30	-1.999.153.316,55	-463.891.742,57	-548.184.813,71	-24.129.760,44	-3.554.114.760,57
Netto-resultaat	8.530.350,93	784.908,52	54.503.903,87	11.775.808,26	2.490.865,82	78.085.837,40
Aandeel in het resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	2.654.645,21	384.605,17	21.801.561,55	1.154.029,16	619.923,33	26.614.764,42
Niet-gerealiseerd resultaat		105.848,89		-1.233.685,20		-1.127.836,31

WAARVAN:

Aanvullende informatie (IFRS 12)

Toevoegingen aan afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	38.247.536,14	8.845.923,02	36.064.479,17	216.436,00	794.093,41	84.168.467,74
Financiële opbrengsten	108.567,55	7.529.173,67	68.894,46	550.269.483,63	61.756,58	558.037.875,89
Financiële kosten	4.714.725,09	703.653,22	368.041,07	536.995.030,88	14.762,99	542.796.213,25
Belastingen op het netto-resultaat	-179.181,18	839.947,87	26.107.564,85		884.823,56	27.653.155,10

Het aandeel van de NMBS Groep in de balans en het resultaat van de geassocieerde ondernemingen op 31 december 2017 is:

31/12/2017						
	Lineas Group (ex B Logistics)	HR Rail	THI Factory	Eurofima	Autres Entrepris associées	Total
Balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode						
Vlottende activa	146.771.470,82	486.918.275,71	121.962.665,80	1.552.521.291,15	1.920.564,75	2.310.094.268,23
Vaste activa	310.992.838,17	40.530.401,96	613.011.220,85	15.452.601.833,71	141.920,75	16.417.278.215,44
Kortlopende verplichtingen	-127.467.255,97	-451.108.965,44	-121.195.151,56	-22.048.908,96	-439.473,33	-722.259.755,26
Langlopende verplichtingen	-122.113.292,13	-52.577.177,59	-9.626.765,51	-15.855.454.214,72		-16.039.771.449,95
Netto actief	208.183.760,89	23.762.534,64	604.151.969,58	1.127.620.001,18	1.623.012,17	1.965.341.278,46
Aandeel in de balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	64.786.786,52	11.643.641,97	241.660.787,83	107.036.648,22	631.890,22	425.759.754,76

(*) De Groep B-Logistics werd geëvalueerd aan reële waarde op 7 oktober 2015, datum van het verlies van de controle. Het aandeel in het netto-activa van de Groep B-Logistics is dus niet representatief.

WAARVAN:

Aanvullende informatie (IFRS 12)

Geldmiddelen en kas equivalenten	22.303.590,35	185.621.145,25	27.765.645,56	1.545.593.563,10	1.414.218,69	1.782.698.162,95
Financiële verplichtingen kortlopend		88.568.242,35				88.568.242,35
Financiële verplichtingen langlopend				15.075.269.537,76		15.075.269.537,76

Resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode

Opbrengsten	542.972.051,61	1.993.038.685,65	503.417.513,48	562.559.726,57	1.686.298,87	3.603.674.276,18
Kosten	-510.748.880,01	-1.992.120.977,02	-467.409.809,96	-550.621.310,48	-1.531.515,19	-3.522.432.492,66
Netto-resultaat	32.223.171,60	917.708,63	36.007.703,52	11.938.416,09	154.783,68	81.241.783,52
Aandeel in het resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	10.027.851,00	449.677,23	14.403.081,41	1.169.965,24	38.067,01	26.088.641,89

Niet-gerealiseerd resultaat

		-73.087,42		654.196,77		581.109,35
--	--	------------	--	------------	--	------------

WAARVAN:

Aanvullende informatie (IFRS 12)

Toevoegingen aan afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	35.030.307,52	9.011.407,00	32.176.196,49	583.107,98	2.323,53	76.803.342,52
Financiële opbrengsten	85.432,98	7.625.279,52	3.447,32	551.170.223,86	44.065,84	558.928.449,52
Financiële kosten	5.158.514,67	742.794,42	203.749,10	535.992.318,98	3.817,22	542.101.194,39
Belastingen op het netto-resultaat	-175.220,16	1.035.552,23	16.197.518,60		56.572,54	17.114.423,21

Toelichting 9 - Handelsvorderingen en overige debiteuren

9.1. Handelsvorderingen en overige debiteuren

Toelichting	31/12/2018			31/12/2017		
	Bruto waarde	Waardeverminderingen	Netto waarde	Bruto waarde	Waardeverminderingen	Netto waarde
Op lange termijn						
Handelsvorderingen	702.390,97	0,00	702.390,97	8.316.781,92	0,00	8.316.781,92
Vorderingen op de overheid 35			0,00	1.404.781,92		1.404.781,92
Overige handelsvorderingen	702.390,97		702.390,97	6.912.000,00		6.912.000,00
Overige vorderingen	718.418.111,72	-36.123,52	718.381.988,20	749.120.648,67	0,00	749.120.648,67
Vorderingen op de overheid 35	615.498.757,69		615.498.757,69	648.156.525,62		648.156.525,62
Over te dragen kosten	4.580,83		4.580,83	5.040,83		5.040,83
Verkrege opbrengsten	-118.742,62		-118.742,62	1,32		1,32
Vorderingen uit financiële leaseovereenkomsten 9.3	94.700.679,16	-36.123,52	94.664.555,64	100.353.579,50	0,00	100.353.579,50
Overige vorderingen	8.332.836,66		8.332.836,66	605.501,40		605.501,40
Totaal gedeelte op lange termijn	719.120.502,69	-36.123,52	719.084.379,17	757.437.430,59	0,00	757.437.430,59
Op korte termijn						
Handelsvorderingen	669.174.499,14	-12.374.354,90	656.800.144,24	779.657.290,57	-8.193.021,47	771.464.269,10
Vorderingen uit onderhanden projecten in opdracht van derden 10	3.371.481,90		3.371.481,90	82.832.054,33		82.832.054,33
Vorderingen op de overheid 35	478.850.084,09		478.850.084,09	505.924.318,84	-28.376,71	505.895.942,13
Overige handelsvorderingen	186.952.933,15	-12.374.354,90	174.578.578,25	190.900.917,40	-8.164.644,76	182.736.272,64
Overige vorderingen	683.614.990,77	-3.023.323,13	680.591.667,64	679.814.068,72	-313.541,79	679.500.526,93
Vorderingen op de overheid 35	106.433.796,89		106.433.796,89	67.464.824,75		67.464.824,75
Over te dragen kosten	125.471.921,21		125.471.921,21	129.005.534,23		129.005.534,23
Verkrege opbrengsten	16.473.138,98		16.473.138,98	22.714.648,59		22.714.648,59
Vorderingen uit financiële leaseovereenkomsten 9.3	5.103.207,46		5.103.207,46	4.977.883,19		4.977.883,19
Overige vorderingen	430.132.926,23	-3.023.323,13	427.109.603,10	455.651.177,96	-313.541,79	455.337.636,17
Totaal gedeelte op korte termijn	1.352.789.489,91	-15.397.678,03	1.337.391.811,88	1.459.471.359,29	-8.506.563,26	1.450.964.796,03

dont:

	31/12/2018	31/12/2017
Op lange termijn		
NMBS	719.076.659,59	749.093.164,66
Eurostation Groep	0,00	8.339.921,35
Andere dochterondernemingen	7.719,58	4.344,58
Netto boekwaarde	719.084.379,17	757.437.430,59
Op korte termijn		
NMBS	1.323.282.205,61	1.342.955.235,23
Eurostation Groep	0,00	87.989.019,19
Andere dochterondernemingen	14.109.606,27	20.020.541,61
Netto boekwaarde	1.337.391.811,88	1.450.964.796,03

De rubriek handelsvorderingen en overige debiteuren omvat op 31 december 2018 hoofdzakelijk de vorderingen op de publieke overheden voor 1.200.782.638,67 EUR (2017: 1.222.922.074,42 EUR) waarvan 1.200.387.618,67 EUR (2017: 1.217.947.957,25 EUR) betrekking heeft op de NMBS. Bij NMBS, gaat het hoofdzakelijk om vorderingen op de Staat en de Gewesten betreffende de te ontvangen subsidies in het kader van:

- het beheerscontract: 478.455.064,09 EUR vorderingen voor exploitatiesubsidies en 36.488.000,00 EUR als vorderingen voor investeringsubsidies.

- de bijzondere financieringscontracten van investeringen voor 618.324.115,77 EUR waaronder RER materiaal : 376.576.842,23 EUR ; HLR 18: 106.434.986,21 EUR ; Desiro : 86.399.795,32 EUR ; Te Kort TGV : 48.912.492,01 EUR.
- de prioritaire gewestelijke projecten: station van Bergen: 21.915.305,31 EUR en SPV LLN : 27.662.863,91 EUR. Gezien het feit dat het bestuursorgaan oordeelt dat de subsidies in het kader van de contracten van SPV LLN een vrijwel zeker karakter hebben, boekt de NMBS Groep de vorderingen alsook de kapitaalsubsidies hieraan verbonden op de balans.
- Andere publieke interventies andere dan van de staat: 15.476.912,25 EUR.

Deze rubriek omvat eveneens de andere kortlopende vorderingen van de NMBS voor een bedrag van 313.867.049,29 EUR (2017 : 309.239.368,00 EUR) met betrekking tot de waarborgen betaald in contanten in het kader van de Credit Support Annex (CSA) met financiële instellingen.

9.2. Waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren

De nominale waarde van de handelsvorderingen en overige debiteuren die het voorwerp zijn van waardeverminderingen, bedraagt 15.433.801,55 EUR (8.506.563,26 EUR) per 31 december 2018 (2017). De tabel hierna geeft de bewegingen van de waardeverminderingen op deze vorderingen weer.

		31/12/2018	31/12/2017
	<u>Notes</u>		
Waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren op lange termijn			
Per 1 januari		0,00	-1.291.065,97
Impact op 01/01/2018 van de eerste toepassing IFRS 9		-18.467,18	
Toevoegingen aan waardeverminderingen	27	-17.656,34	0,00
Terugname van waardeverminderingen	27		1.291.065,97
Per 31 december		-36.123,52	0,00

EUR		31/12/2018	31/12/2017
Waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren op korte termijn			
Per 1 januari		-8.506.563,26	-17.194.261,38
Impact op 01/01/2018 van de eerste toepassing IFRS 9		-4.473.506,83	
Toevoegingen aan waardeverminderingen	27	-11.795.559,72	-15.544.807,77
Besteding van niet recupereerbare afgeboekte waardeverminderingen op vorderingen		1.350.629,76	7.551.886,77
Terugname van waardeverminderingen	27	7.521.099,93	16.099.711,38
Andere bewegingen		506.222,09	580.907,74
Per 31 december		-15.397.678,03	-8.506.563,26

Overeenkomstig IFRS 9, werd een nieuw model van bijzondere waardevermindering gebaseerd op de inschatting van de verwachte kredietverliezen toegepast op de Handelsvorderingen en overige debiteuren. De impact hiervan op het eigen vermogen van de NMBS Groep op 1 januari 2018 bedraagt -4.491.974,01 EUR.

De overige bewegingen van 2018 hebben de overboeking van de waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren 2018 van Blue Mobility naar de vaste activa aangehouden voor verkoop voor haar effectieve verkoop eind augustus 2018.

De blootstelling van de NMBS Groep aan het kredietrisico en het wisselkoersrisico m.b.t. de handelsvorderingen en overige debiteuren, met uitzondering van de onderhanden projecten in opdracht van derden en de over te dragen kosten, is beschreven in toelichting 2.

9.3. Leasevorderingen

	Op minder dan één jaar	Op meer dan één jaar en minder dan vijf jaar	Meer dan vijf jaar	Totaal
Netto investeringen per 31/12/2018				
Toekomstige minimum betalingen	8.473.835,85	33.895.343,42	104.942.987,91	147.312.167,18
Niet verkregen financiële opbrengsten	-3.370.628,39	-12.592.870,75	-31.580.904,94	-47.544.404,08
Totaal	5.103.207,46	21.302.472,67	73.362.082,97	99.767.763,10
Netto investeringen per 31/12/2017				
Toekomstige minimum betalingen	8.557.694,27	34.230.777,10	113.525.689,71	156.314.161,08
Niet verkregen financiële opbrengsten	-3.579.811,08	-13.481.294,75	-33.921.592,56	-50.982.698,39
Totaal	4.977.883,19	20.749.482,35	79.604.097,15	105.331.462,69

De leasevorderingen van 99.767.763,10 EUR op 31 december 2018 hebben betrekking op NMBS en omvatten de contracten met Lineas Group, evenals de erfpachtovereenkomsten van 99 jaar met derden m.b.t. terreinen en gebouwen. De niet-gegarandeerde restwaarden die aan de NMBS zijn toe te schrijven onder de noemer financiële leases bedroegen per 31 december 2018 (2017) 4.615.407,76 EUR (4.957.137,53 EUR).

Toelichting 10 – Activa en passiva voortvloeiende uit contracten met klanten

EUR		31/12/2018	31/12/2017
	<u>Toelichting</u>		
	Brutobedrag verschuldigd door opdrachtgevers voor onderhanden projecten in opdracht van derden	9 3.371.481,90	82.832.054,33
	Ontvangen vooruitbetalingen voor onderhanden projecten in opdracht van derden	23 35.229.191,23	26.325.031,36

De opbrengsten en kosten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden dienen respectievelijk te worden opgenomen als opbrengsten en kosten naar rato van het stadium van voltooiing. In het geval van een negatieve marge, dient een last opgenomen te worden ten belope van de totale verwachte verliezen. De mate waarin prestaties zijn verricht wordt bepaald op basis van de tot dat moment in het kader van de verrichte prestaties gemaakte kosten in verhouding tot de totale geschatte kosten van het project.

Het totale bedrag van de onderhanden projecten in opdracht van derden waarvan de opgelopen kosten, verhoogd met de erkende winsten en/of verlaagd met de erkende verliezen, de tussentijdse facturatie overschrijdt, is in de financiële staten aan actiefzijde opgenomen onder de kortlopende handelsvorderingen:

		31/12/2018	31/12/2017
	<u>Toelichting</u>		
Cumul van: Opgelopen kosten		79.175.520,95	193.600.099,39
Opgenomen winsten / verliezen		361.449,48	1.137.258,39
Geboekte waardeverminderingen / bijzondere waardeverminderingen		-0,01	-11.454.377,72
Cumul van: Tussentijdse facturatie		-76.165.488,52	-100.450.925,73
Brutobedrag verschuldigd door opdrachtgevers voor onderhanden projecten in opdracht van derden		3.371.481,90	82.832.054,33
	Langlopende	9.1 0,00	0,00
	Kortlopende	9.1 3.371.481,90	82.832.054,33

Het totale bedrag van de onderhanden projecten in opdracht van derden waarvan de tussentijdse facturatie de totale opgelopen kosten, verhoogd met de erkende winsten en/of verlaagd met de erkende verliezen, overschrijdt, is in de financiële staten aan passiefzijde opgenomen onder de kortlopende handelsschulden:

		31/12/2018	31/12/2017
	<u>Toelichting</u>		
Cumul van: Opgelopen kosten		35.094.723,05	1.402.549,31
Opgenomen winsten / verliezen		399.628,79	689.012,85
Geboekte waardeverminderingen / bijzondere waardeverminderingen		-962.757,44	0,00
Cumul van: Tussentijdse facturatie		-36.890.724,83	-8.076.711,18
Vervallen bruto bedrag voor onderhanden projecten in opdracht van derden	23	2.359.130,43	5.985.149,02

Het bedrag van de ontvangen vooruitbetalingen, opgenomen onder de langlopende handelsschulden op het passief, is als volgt verdeeld:

		31/12/2018	31/12/2017
	<u>Toelichting</u>		
Ontvangen vooruitbetalingen		141.395.910,78	119.650.000,00
Gekapitaliseerde interesten		2.090.420,93	2.090.420,93
Cumul van: opgelopen kosten		-110.616.270,91	-101.400.538,09
Ontvangen vooruitbetalingen voor onderhanden projecten in opdracht van derden	23	32.870.060,80	20.339.882,84

Het bedrag van de opbrengsten van de contracten geboekt in het resultaat 2018 (op het niveau van de omzet) bedraagt 9.246.678,58 EUR (4.224.676 EUR in 2017).

De activa die geboekt waren binnen deze rubriek bij Eurostation in 2017 werden geherclassificeerd: 11.039.002,68 EUR in Materiële vaste activa, 29.718.359,32 EUR in Vastgoedbeleggingen en 31.870.634,55 EUR in Vaste activa aangehouden voor verkoop.

De tabel hieronder geeft de niet uitgevoerde prestatieverplichtingen weer voortvloeiend uit contracten met klanten:

EUR	31/12/2018	31/12/2017
Cumulatief bedrag van de transactieprijs toegewezen aan prestatieverplichtingen gedeeltelijk of geheel niet uitgevoerd op	118.852.748,11	109.875.637,00

Deze bedragen hebben hoofdzakelijk betrekking op de opbrengsten met betrekking tot het verkeer.

De NMBS Groep verwacht dat de transactieprijs toegewezen aan niet uitgevoerde verplichtingen per 31 december 2018 geboekt zullen worden in de opbrengsten tijdens het boekjaar 2019.

Toelichting 11 - Afgeleide financiële instrumenten

11.1 Afgeleide financiële instrumenten per categorie

De reële waarde van de swaps binnen de NMBS Groep wordt opgesplitst in drie delen:

- Het nominaal: verschil tussen de nominale waarde van het ontvangende been en het betalende been, omgerekend tegen de slotkoers.
- De reële waarde aanpassing.
- De verkregen opbrengsten en de toe te rekenen kosten.

De reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten, opgedeeld in langlopend en kortlopend en per type, wordt weergegeven in de tabel hierna:

Afgeleide financiële instrumenten				31/12/2018
Activa	Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Totaal
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	148.892.283,93	118.726.614,43	0,00	267.618.898,36
Renteswaps	149.122.834,75	100.976.717,18	0,00	250.099.551,93
Deviezenswaps	-230.550,82	17.749.897,25	0,00	17.519.346,43
Petroleumswaps	0,00	0,00	0,00	0,00
Inflatieswaps	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal gedeelte vaste activa	148.892.283,93	118.726.614,43	0,00	267.618.898,36
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	0,00	122.703,95	21.438,80	144.142,75
Renteswaps	0,00	0,00	0,00	0,00
Deviezenswaps	0,00	0,00	0,00	0,00
Petroleumswaps	0,00	122.703,95	21.438,80	144.142,75
Inflatieswaps	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal gedeelte vlottende activa	0,00	122.703,95	21.438,80	144.142,75
Verplichtingen	Nominaal	Reële waarde aanpassing	Toe te rekenen kosten	Totaal
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	-186.947.345,83	-215.563.922,05	511.033,53	-402.000.234,35
Renteswaps	-159.197.739,75	-197.827.505,33	-751.972,97	-357.777.218,05
Deviezenswaps	-27.749.606,08	-13.618.804,65	1.263.006,50	-40.105.404,23
Petroleumswaps	0,00	0,00	0,00	0,00
Inflatieswaps	0,00	-4.117.612,07	0,00	-4.117.612,07
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal gedeelte langlopende verplichtingen	-186.947.345,83	-215.563.922,05	511.033,53	-402.000.234,35
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	0,00	-2.791.352,11	-10.112.493,28	-12.903.845,39
Renteswaps	0,00	-2.307.729,07	-10.245.639,03	-12.553.368,10
Deviezenswaps	0,00	0,00	601.760,07	601.760,07
Petroleumswaps	0,00	-483.623,04	-3.019,20	-486.642,24
Inflatieswaps	0,00	0,00	-465.595,12	-465.595,12
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal gedeelte kortlopende verplichtingen	0,00	-2.791.352,11	-10.112.493,28	-12.903.845,39

Afgeleide financiële instrumenten				31/12/2017	Totaal
Activa	Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten		
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	41.262.573,46	213.042.036,80	0,00	254.304.610,26	
Renteswaps	43.584.201,02	195.303.723,68	0,00	238.887.924,70	
Deviezenswaps	-2.321.627,56	17.593.120,91	0,00	15.271.493,35	
Petroleumswaps	0,00	145.192,21	0,00	145.192,21	
Inflatieswaps	0,00	0,00	0,00	0,00	
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00	
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal gedeelte vaste activa	41.262.573,46	213.042.036,80	0,00	254.304.610,26	
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	0,00	234.206,17	26.423,33	260.629,50	
Renteswaps	0,00	0,00	0,00	0,00	
Deviezenswaps	0,00	0,00	-8.996,70	-8.996,70	
Petroleumswaps	0,00	234.206,17	35.420,03	269.626,20	
Inflatieswaps	0,00	0,00	0,00	0,00	
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00	
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal gedeelte vlottende activa	0,00	234.206,17	26.423,33	260.629,50	
Verplichtingen	Nominaal	Reële waarde aanpassing	Toe te rekenen kosten	Totaal	
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	-84.353.249,20	-311.889.468,34	84.349,47	-396.158.368,07	
Renteswaps	-55.138.641,90	-303.728.303,78	-714.574,12	-359.581.519,80	
Deviezenswaps	-29.214.607,30	-3.031.818,15	798.923,59	-31.447.501,86	
Petroleumswaps	0,00	-16.831,36	0,00	-16.831,36	
Inflatieswaps	0,00	-5.112.515,05	0,00	-5.112.515,05	
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00	
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal gedeelte langlopende verplichtingen	-84.353.249,20	-311.889.468,34	84.349,47	-396.158.368,07	
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	83.408,53	-142.022,55	-10.367.115,64	-10.425.729,66	
Renteswaps	0,00	0,00	-10.586.939,03	-10.586.939,03	
Deviezenswaps	83.408,53	-141.999,11	661.227,37	602.636,79	
Petroleumswaps	0,00	-23,44	0,00	-23,44	
Inflatieswaps	0,00	0,00	-441.403,98	-441.403,98	
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00	
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal gedeelte kortlopende verplichtingen	83.408,53	-142.022,55	-10.367.115,64	-10.425.729,66	

In gevolge de overname van de schuld door de Belgische Staat op 1 januari 2005 werden er swapovereenkomsten afgesloten met de Belgische Staat. De gekapitaliseerde interesten en de verworven opbrengsten onder deze overeenkomsten werden samen met de Back-to-Back vorderingen geboekt in de overige financiële activa. Op 31 december 2018 betreft het een bedrag van 121.120.950,04 EUR (2017: 110.585.179,48 EUR).

Voor meer informatie, de blootstelling van de NMBS Groep aan financiële risico's wordt voorgesteld in toelichting 2.

11.2. Mutatietabel afgeleide financiële instrumenten

De onderstaande tabel geeft een exhaustief overzicht van de wijzigingen in de afgeleide financiële instrumenten:

	Wijzigingen in de afgeleide financiële instrumenten								31/12/2018
	31/12/2017	Netto betalingen nominiaal bedrag	Netto interest betalingen	Overige netto betalingen	Netto interestlasten	Andere netto lasten	Impact wisselkoersen	Aanpassingen aan de reële waarde	
Renteswaps	-131.280.534,13	1.479.535,88	31.129.987,32	0,00	-30.826.086,17	0,00	0,00	9.266.062,88	-120.231.034,22
Deviezenswaps	-15.582.368,42	942.214,42	-374.849,70	0,00	788.462,01	0,00	2.530.455,01	-10.288.211,05	-21.984.297,73
Petroleumswaps	397.963,61	0,00	0,00	-645.896,30	0,00	628.895,87	0,00	-723.462,67	-342.499,49
Inflatieswaps	-5.553.919,03	0,00	0,00	716.820,91	0,00	-741.012,05	0,00	994.902,98	-4.583.207,19
Totaal	-152.018.857,97	2.421.750,30	30.755.137,62	70.924,61	-30.037.624,16	-112.116,18	2.530.455,01	-750.707,86	-147.141.038,63

De coupons betaald en/of ontvangen onder de petroleum- en inflatieswaps worden niet beschouwd als interesten.

Toelichting 12 - Overige financiële activa

12.1. Algemeenheden

De overige financiële activa omvatten investeringen in eigenvermogensinstrumenten van ondernemingen waarover de NMBS Groep noch zeggenschap, noch een invloed van betekenis uitoefent en vastrentende vorderingen (effecten, deposito's en de "Back-to-Back" transacties met de Staat. Het detail van de verschillende categorieën, opgedeeld in kortlopend en langlopend, evenals van een beschrijving van de verschillende risico's kan teruggevonden worden in toelichting 2.

12.2. Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten

De tabel hieronder geeft de bewegingen van de jaren 2018 en 2017 weer van de financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten, uitgesplitst in de eigenvermogensinstrumenten en overige. Op 31 december 2018 en 2017, zijn de betrokken activa slechts eigenvermogensinstrumenten:

EUR	2018		2017	
	Eigenvermogens-instrument	Totaal	Eigenvermogens-instrument	Totaal
Per 1 januari	51.885.762,55	51.885.762,55	51.274.180,31	51.274.180,31
Wijziging in de consolidatiekring	0,00	0,00	-8.151,62	-8.151,62
Dividenden	585.991,75	585.991,75	9.523,20	9.523,20
Verw orven dividenden	-585.991,75	-585.991,75	-9.523,20	-9.523,20
Bijzondere waardevermindervingsverliezen via de niet-gerealiseerde resultaten	-619.733,86	-619.733,86	0,00	0,00
Overdracht naar/van een andere rubriek	0,00	0,00	619.733,86	619.733,86
Per 31 december	51.266.028,69	51.266.028,69	51.885.762,55	51.885.762,55
Waarvan				
op lange termijn	51.266.028,69	51.266.028,69	51.885.762,55	51.885.762,55
op korte termijn	0,00	0,00	0,00	0,00

De NMBS Groep heeft de volgende eigenvermogensinstrumenten opgenomen in deze rubriek:

Naam	2018	2017	Situering van de maatschappelijke zetel
	Quotum in het stemrecht in %		
ICRRL (*)	14,99%	14,99%	Birmingham (UK)
Bureau Central de Clearing	4,76%	4,76%	Brussel
Eurostar International Ltd.	5,00%	5,00%	London (UK)
Hit Rail	8,00%	8,00%	Tiel (NL)
Transurb	10,00%	10,00%	Brussel

(*) Slapende onderneming

De NMBS Groep heeft de niet-herroepbare keuze gemaakt de door haar aangehouden eigenvermogensinstrumenten, opgenomen in de rubriek 'overige financiële activa' te waarderen aan de reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten.

In 2018 heeft de NMBS Group een bijzondere waardevermindering geboekt op haar resterende deelneming van 10% in Transurb (-619.733,86 EUR). NMBS heeft een optie om deze 10% te verkopen aan de meerderheidsaandeelhouder. In 2018, op basis van de EBIT 2017, van de forecast EBIT van 2018 en van een gebudgetteerd budget voor 2019, heeft de optie geen waarde meer voor NMBS.

De NMBS Groep heeft geen bijkomende nieuwe informatie ontvangen die de bestaande waardering van haar overige deelnemingen in eigenvermogensinstrumenten in vraag stelt.

12.3. Financiële vaste activa in pand gegeven

De tabel hieronder geeft aan welk deel van de erkende vorderingen als onderpand werden verstrekt in het kader van transacties van alternatieve financiering:

	31/12/2018				31/12/2017			
	Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	TOTAAL	Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	TOTAAL
Toelichting								
Vaste activa								
In pand gegeven	184.153.058,68	1.636.888,05	920.828,86	186.710.775,59	182.596.364,03	3.004.695,28	878.452,69	186.479.512,00
Niet in pand gegeven	127.381.468,03	248.659,73	6.640.344,75	134.270.472,51	115.669.612,78	548.178,22	5.928.446,59	122.146.237,59
Niet deeltmakend van alternatieve financiering	18.969.728,15	-20.866,70	0,00	18.948.861,45	48.982.023,14	0,00	1.748.077,14	50.730.100,28
Totaal vaste activa	330.504.254,86	1.864.681,08	7.561.173,61	339.930.109,55	347.247.999,95	3.552.873,50	8.554.976,42	359.355.849,87
Vlottende activa								
In pand gegeven	7.355.198,37	0,00	88.218,52	7.443.416,89	9.373.802,23	0,00	73.550,76	9.447.352,99
Niet in pand gegeven	0,00	0,00	387.251,32	387.251,32	0,00	0,00	251.075,50	251.075,50
Niet deeltmakend van alternatieve financiering	0,00	0,00	1.271,50	1.271,50	0,00	0,00	39.043,62	39.043,62
Totaal vlottende activa	7.355.198,37	0,00	476.441,34	7.831.939,71	9.373.802,23	0,00	363.669,88	9.737.472,11
Totaal vorderingen	337.859.453,23	1.864.681,08	8.037.914,95	347.762.049,26	356.621.802,18	3.552.873,50	8.918.646,30	369.093.321,98
Waarvan								
deeltmakend van alternatieve financiering	33	318.889.725,08	1.885.547,78	8.036.643,45	307.639.779,04	3.552.873,50	7.131.525,54	318.324.178,08
niet deeltmakend van alternatieve financiering		18.969.728,15	-20.866,70	1.271,50	48.982.023,14	0,00	1.787.120,76	50.789.143,90

Toelichting 13 - Voorraden

13.1. Voorraden

EUR	31/12/2018	31/12/2017
Handelsgoederen, hulpstoffen en stukken i.v.m. rollend materiaal	212.647.754,16	206.295.318,34
Grondstoffen	2.528.898,09	3.130.411,74
Goederen in bewerking	2.528.412,78	1.989.114,08
Gereed product		
Netto boekwaarde	217.705.065,03	211.414.844,16
Waarvan		
Netto boekwaarde realiseerbaar op minder dan 12 maanden	109.723.130,00	81.049.698,53
Netto boekwaarde realiseerbaar op méér dan 12 maanden	107.981.935,03	130.365.145,63

Voorraden zijn vrijwel uitsluitend de voorraden van de NMBS (217.622.394,52 EUR). Er zijn geen voorraden geboekt tegen reële waarde verminderd met de verkoopkosten.

13.2. Waardeverminderingen op voorraden – impact op het netto-resultaat

		31/12/2018	31/12/2017
	Toelichting		
Begin van de periode		-136.288.880,74	-128.464.487,73
Toevoegingen aan waardeverminderingen	27	-11.951.988,81	-11.417.062,38
Geannuleerde waardeverminderingen wegens oninvorderbaar		9.590.156,32	789.322,44
Terugname van waardeverminderingen	27	90.366,70	
Voorraden overgeboekt naar vaste activa			2.791.706,59
Overige wijzigingen			11.640,34
Op het einde van de periode		-138.560.346,53	-136.288.880,74

In 2018 (2017) werd een waardevermindering op voorraden van 11.861.622,11 EUR (11.417.062,39 EUR) geboekt in het netto-resultaat van de NMBS. Voor delen met betrekking tot rollend materieel zijn de geboekte waardeverminderingen gebaseerd op de afschrijvingspercentages van het rollend materieel waarop zij betrekking hebben. Een waardevermindering van verbruiksgoederen wordt geboekt indien de rotatie van de voorraad niet plaats gevonden heeft gedurende minstens een maand. Het percentage van de waardevermindering is gebaseerd op basis van de gekende voorraadrotatie.

13.3. Voorraden geboekt in het netto-resultaat

	31/12/2018	31/12/2017
Aanschaffingen	-130.821.680,61	-120.045.955,08
Wijzingen in	22.493.009,61	19.036.007,56
<i>Handelsgoederen en hulpstoffen</i>	22.559.066,32	19.502.431,84
<i>Grondstoffen</i>	-601.966,31	-342.583,06
<i>Goederen in bewerking</i>	535.909,60	-123.841,22
Impact op het netto-resultaat	-108.328.671,00	-101.009.947,52
<i>waarvan inbegrepen in de omzet</i>	535.909,60	-123.841,22

Toelichting 14 - Geldmiddelen en kasequivalenten

14.1. Geldmiddelen en kasequivalenten

	31/12/2018	31/12/2017
<u>Toelichting</u>		
Geldmiddelen en cash equivalenten		
Termijnbeleggingen en schatkistcertificaten	122.584.464,28	180.743.277,62
Bankrekeningen	166.919.110,00	205.548.645,91
Contanten en cheques	2.057.845,55	2.516.887,46
Totaal	291.561.419,83	388.808.810,99
Geldmiddelen en cash equivalenten uit kasstroomtabel		
Bankvoorschotten in rekening-courant aangewend voor kapitaalbehoeften	21	0,00
	291.561.419,83	388.808.810,99

Of:

	31/12/2018	31/12/2017
NMBS	289.765.580,14	387.871.842,90
Andere dochterondernemingen	1.795.839,69	936.968,09
Netto boekwaarde	291.561.419,83	388.808.810,99

Het saldo van de geldmiddelen en kasequivalenten die niet beschikbaar zijn voor de NMBS Groep bedraagt 121.255.260,59 EUR (180.743.286,70 EUR) op 31 december 2018 (2017) en omvat de middelen geïnvesteerd in het kader van het GEN Fonds voor rekening van de Belgische Staat ("beheerde fondsen voor rekening van derden"). Zoals beschreven in de nota 2 Beheer van de middelen, werd het GEN Fonds opgericht door de Belgische Staat in 2001 met als objectief de financiering van de werken voor de aanleg van het 'Gewestelijk Expresnet' (GEN). In het beheerscontract van de ex-NMBS Holding voor de jaren 2005-2008, heeft de Belgische Staat het beheer van de financiële middelen, beschikbaar in het GEN Fonds, toevertrouwd aan de NMBS. Het geheel van de middelen waarvan het beheer is overgedragen aan de NMBS wordt door de NMBS Groep beschouwd als een schuld ten opzichte van publieke overheden (opgenomen onder de rubriek 'Overige schulden').

De blootstelling van de NMBS Groep aan financiële risico's wordt voorgesteld in toelichting 2.

Toelichting 15 - Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

15.1. (Vaste) activa aangehouden voor verkoop en eraan verbonden verplichtingen

Vaste activa aangehouden voor verkoop en eraan verbonden verplichtingen	31/12/2018	31/12/2017
Activa	47.908.292,79	29.818.367,45
Verplichtingen	0,00	371.353,34

De vaste activa aangehouden voor verkoop en hieraan verbonden schulden per **31 december 2018** zijn als volgt:

	31/12/2018
Immateriële vaste activa	120.000,00
Materiële vaste activa	44.712.440,47
Vastgoedbeleggingen	3.075.852,32
	47.908.292,79

De vaste activa aangehouden voor verkoop en hieraan verbonden schulden per **31 december 2017** zijn als volgt:

	31/12/2017
Immateriële vaste activa	120.000,00
Materiële vaste activa	22.154.699,76
Vastgoedbeleggingen	3.867.836,76
Blue Mobility	617.369,61
Waarde volgens vermogensmutatiemethode van Terminal A thus	2.687.107,98
	29.447.014,11

De vermogensmutatiewaarde van Terminal A thus (2.687.107,98 EUR) is geclassificeerd als vaste activa aangehouden voor verkoop op 31 december 2017. Rekening houdend met de onzekerheden over een eventuele verkoop van deze deelneming, maakt ze terug deel uit van de rubriek deelnemingen in geassocieerde ondernemingen op 31 december 2018.

De onderneming Blue Mobility, waarin B-Parking 51,83% van het kapitaal bezit, wordt geclassificeerd als een vast actief aangehouden voor verkoop op 31 december 2017 en tot het verkoop buiten de groep op eind august 2018. Vaste activa aangehouden voor verkoop worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de boekwaarde en de reële waarde minus de verkoopkosten. De reële waarde van Blue Mobility is 250.000 EUR en komt overeen met de verkoopprijs. Deze reële waarde is lager dan het aandeel van de Groep NMSBS in het netto

vermogen van Blue Mobility en een bijzondere waardevermindering van 87.988,05 EUR werd geboekt om de boekwaarde te verlagen tot de reële waarde voor de verkoop.

De bewegingen van de activa aangehouden voor verkoop (buiten Blue Mobility en Terminal Athus opgenomen volgens vermogensmutatiemethoden) worden als volgt gepresenteerd op 31 december 2018:

	Immateriële vas te activa	Materiële vas te activa	Vastgoed- beleggingen	Totaal
Netto boekwaarde per 1 januari 2017	120.000,00	27.590.840,32	4.127.154,58	31.837.994,90
Overschot			413.892,00	413.892,00
Overboekingen tijdens het boekjaar				
Aanschaffingswaarde		49.453.643,73	2.174.775,78	51.628.419,51
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen		-12.033.547,69	-64.215,27	-12.097.762,96
Geaccumuleerde afschrijvingen		-35.736.371,78	-280.647,77	-36.017.019,55
Overdrachten tijdens het boekjaar				
Aanschaffingswaarde		-37.749.673,01	-2.865.803,25	-40.615.476,26
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen		12.208.429,91	43.992,99	12.252.422,90
Geaccumuleerde afschrijvingen		21.434.572,54	368.156,18	21.802.728,72
Overboekingen tijdens het boekjaar (-)		49.468,48	-49.468,48	0,00
Overboeking - overige		624,13		624,13
Bijzondere waardeverminderingverliezen na overboekingen naar de rubriek				
Toevoegingen		-3.063.286,87		-3.063.286,87
Netto boekwaarde op 31 december 2017	120.000,00	22.154.699,76	3.867.836,76	26.142.536,52
Netto boekwaarde per 1 januari 2018	120.000,00	22.154.699,76	3.867.836,76	26.142.536,52
Overschot		30.890,87	398,97	31.289,84
Overboekingen tijdens het boekjaar				
Aanschaffingswaarde		48.828.363,88	1.310.818,37	50.139.182,25
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen		-3.972.135,05	-1.314.240,49	-5.286.375,54
Geaccumuleerde meerwaarden		1.992.050,50	2.969.370,79	4.961.421,29
Geaccumuleerde afschrijvingen		-11.049.875,34	-208.139,38	-11.258.014,72
Overdrachten tijdens het boekjaar				
Aanschaffingswaarde		-79.883.517,17	-1.951.625,55	-81.835.142,72
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen		28.046.629,69	1.397.076,01	29.443.705,70
Geaccumuleerde meerwaarden		-6.123.626,29	-3.349.682,28	-9.473.308,57
Geaccumuleerde afschrijvingen		45.506.955,66	405.950,26	45.912.905,92
Bijzondere waardeverminderingverliezen na overboekingen naar de rubriek				
Toevoegingen		-817.996,04	-51.911,14	-869.907,18
Netto boekwaarde op 31 december 2018	120.000,00	44.712.440,47	3.075.852,32	47.908.292,79

De overboekingen van 2018 naar de vaste activa aangehouden voor verkoop betreffen uitsluitend de NMBS en hebben betrekking op investeringsterreinen, gebouwen en rollend materieel die naar deze rubriek werden overgeboekt als gevolg van de beslissing om te verkopen. Ze omvatten eveneens een bedrag van 31.870.634,55 EUR dat overeenkomt met de vaste activa van Eurostation die overgeboekt werden van Handelsvorderingen en overige debiteuren (onderhanden projecten in opdracht van derden) naar deze rubriek.

In 2018 heeft NMBS in het bijzonder het terrein en de gebouwen gelegen op de site Courgette in Namur verkocht evenals de activa gelegen te Gent Fabiolalaan.

	Immateriële vaste activa	Materiële vaste activa	Vastgoed- beleggingen	Totaal
Per 31 december 2017				
Aanschaffingswaarde	750.000,00	149.536.753,12	4.327.545,96	154.614.299,08
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen		-20.970.662,56	-82.174,18	-21.052.836,74
Geaccumuleerde afschrijvingen	-630.000,00	-87.639.495,72	-246.944,78	-88.516.440,50
Bijzondere waardeverminderingverliezen na overboekingen		-18.771.895,08	-130.590,24	-18.902.485,32
Netto boekwaarde per 31 december 2017	120.000,00	22.154.699,76	3.867.836,76	26.142.536,52
Per 31 december 2018				
Aanschaffingswaarde	750.000,00	117.128.159,95	3.306.826,26	121.184.986,21
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen		-3.279.511,62	-36,00	-3.279.547,62
Geaccumuleerde afschrijvingen	-630.000,00	-55.929.660,44	-49.133,90	-56.608.794,34
Bijzondere waardeverminderingverliezen na overboekingen		-13.206.547,42	-181.804,04	-13.388.351,46
Netto boekwaarde per 31 december 2018	120.000,00	44.712.440,47	3.075.852,32	47.908.292,79

15.2. Winsten en verliezen met betrekking tot vaste activa aangehouden voor verkoop die geen beëindigde bedrijfsactiviteiten zijn

	31/12/2018	31/12/2017
Toevoegen aan de bijzondere waardeverminderingen	-957.895,23	3.063.286,87
Minderwaarden op overdrachten	-1.463.930,86	-1.351.504,06
Meerwaarden op overdrachten	14.047.667,73	8.108.372,69

De toevoegingen en terugnames van bijzondere waardeverminderingen worden in het resultaat geboekt onder de rubriek "andere bedrijfskosten". De winst en het verlies van de periode wordt in het resultaat geboekt onder de rubrieken "andere bedrijfskosten" en "andere bedrijfsopbrengsten". Zij omvatten de meer- en minderwaarden gerealiseerd als gevolg van de verkoop van rollend materieel van de NMBS en meerbepaald als gevolg van de verkoop van terreinen en gebouwen van de NMBS.

Toelichting 16 - Bedrijfscombinaties

In 2018 is er geen bedrijfscombinatie binnen de NMBS Groep.

Toelichting 17 - Kapitaal

De mutatie van het kapitaal is als volgt:

	Gewone aandelen	Winst aandelen	Totaal
Per 31 december 2018			
KAPITAAL			
Geplaatst kapitaal (EUR)	249.022.345,57	0,00	249.022.345,57
Aantal aandelen	1.053.611.251	20.000.000	1.073.611.251
Per 31 december 2017			
KAPITAAL			
Geplaatst kapitaal (EUR)	249.022.345,57	0,00	249.022.345,57
Aantal aandelen	1.053.611.251	20.000.000	1.073.611.251

Het kapitaal van de NMBS bestaat uit:

- 333.754.509 gewone aandelen met een nominale waarde van 2,47893525 EUR per stuk, toegewezen aan de Belgische Staat;
- 719.856.742 gewone aandelen met een nominale waarde van 3,09866906 EUR per stuk, toegewezen aan de Belgische Staat;
- 20.000.000 winstaandelen waarvan 16.615.153 aangehouden door de Belgische Staat en 3.384.847 aangehouden door privé personen. In navolging van de wet op de dematerialisatie van effecten aan toonder, zijn sinds 2016 effecten aan toonder, waarvan de houders zicht niet hebben bekendgemaakt, gedeponereerd bij de Deposito- en Consignatiekas. Op 1 januari 2026 worden niet-opgeëiste titels toegeschreven aan de Staat.

Elk aandeel uitgegeven door de Vennootschap geeft recht op een stem op de algemene vergadering. De Belgische Staat bezit rechtstreeks en onrechtstreeks 99,97% van de stemrechten van de Vennootschap.

Toelichting 18 - Geconsolideerde reserves

	Waardeveranderingen via de niet- gerealiseerde resultaten	Omrekenings- verschillen	Overgedragen resultaten	Totaal geconsolideerde reserves
Per 1 januari 2017	-2.919.807,82	37.883,77	-606.754.922,50	-609.636.846,55
Netto-resultaat 31-12-2017	0,00	0,00	95.892.311,92	95.892.311,92
<i>Aandeel geconsolideerde vennootschappen</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>68.752.022,52</i>	<i>68.752.022,52</i>
<i>Aandeel investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>27.140.289,40</i>	<i>27.140.289,40</i>
Niet gerealiseerde resultaten 2017	64.816,80	-62.009,69	5.733.526,33	5.736.333,44
<i>Aandeel geconsolideerde vennootschappen</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>5.770.044,65</i>	<i>5.770.044,65</i>
<i>Aandeel investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode</i>	<i>64.816,80</i>	<i>-62.009,69</i>	<i>-36.518,32</i>	<i>-33.711,21</i>
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten 2017	64.816,80	-62.009,69	101.625.838,25	101.628.645,36
<i>Anderse bewegingen van het eigen vermogen</i>			<i>-300.000,00</i>	<i>-300.000,00</i>
<i>Afrondingen</i>			<i>1,10</i>	<i>1,10</i>
Per 31 december 2017	-2.854.991,02	-24.125,92	-505.429.083,15	-508.308.200,09
Per 1 januari 2018	-2.854.991,02	-24.125,92	-505.429.083,15	-508.308.200,09
<i>Impact van wijziging in de waarderingsregels (IFRS 9)</i>			<i>-4.438.168,94</i>	<i>-4.438.168,94</i>
Aangepaste geconsolideerde reserves op 01/01/2018	-2.854.991,02	-24.125,92	-509.867.252,09	-512.746.369,03
Netto-resultaat 2018	0,00	0,00	14.308.245,54	14.308.245,54
<i>Aandeel geconsolideerde vennootschappen</i>			<i>-12.477.145,08</i>	<i>-12.477.145,08</i>
<i>Aandeel investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode</i>			<i>26.785.390,62</i>	<i>26.785.390,62</i>
Niet gerealiseerde resultaten 2018	-181.648,02	31.334,44	7.887.226,78	7.736.913,20
<i>Aandeel geconsolideerde vennootschappen</i>			<i>7.774.613,52</i>	<i>7.774.613,52</i>
<i>Aandeel investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode</i>	<i>-181.648,02</i>	<i>31.334,44</i>	<i>112.613,26</i>	<i>-37.700,32</i>
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten 2018	-181.648,02	31.334,44	22.195.472,32	22.045.158,74
<i>Wijziging in de consolidatie kring</i>			<i>-122.204,27</i>	<i>-122.204,27</i>
<i>Afrondingen</i>			<i>0,16</i>	<i>0,16</i>
Per 31 december 2018	-3.036.639,04	7.208,52	-487.793.983,88	-490.823.414,40

Het bedrag van -4.438.168,94 EUR vertegenwoordigt de impact van de eerste toepassing van de standaard IFRS 9 *Financiële instrumenten* op het eigen vermogen van de NMBS Groep op 1 januari 2018.

De veranderingen van de reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten en de omrekeningsverschillen hebben betrekking op Eurofima, onderneming opgenomen volgens vermogensmutatiemethode in de geconsolideerde financiële staten van 2018 en 2017.

Toelichting 19 - Personeelsbeloningen

19.1 Overzicht van schulden verbonden aan personeelsbeloningen

De volgende verplichtingen voor personeelsbeloningen werden opgenomen in de balans:

	31/12/2018	31/12/2017
Op de balans opgenomen schulden uit:		
Vergoeding na uitdiensttreding	297.108.794,49	299.435.527,38
Overige langetermijnpersoneelsbeloningen	94.861.265,15	88.682.316,69
Ontslagvergoedingen	17.782.113,29	19.726.307,21
Korte termijn voordelen (enkel vakantiedagen)	41.233.185,55	41.674.885,51
Totaal van de op de balans opgenomen schulden:	450.985.358,48	449.519.036,79
- waarvan kortlopend	121.604.864,42	123.444.735,57
- waarvan langlopend	329.380.494,06	326.074.301,22

De schulden verbonden aan personeelsbeloningen op 31 december 2018 hebben alleen betrekking op de NMBS. Op 31 december 2017 omvatten ze ook een schuld verbonden aan personeelsbeloningen van Eurostation betreffende ontslagvergoedingen (42.393,63 EUR).

19.2 Omschrijving van de personeelsbeloningen

19.2.1 Vergoedingen na uitdiensttreding

De verschillende vergoedingen na uitdiensttreding aan het personeel zijn:

1. Patronale bijdragen aan de Kas van de Sociale Solidariteit

De gepensioneerde statutairen evenals hun rechthebbenden (kinderen en echtgenoot/echtgenote) en de rechthebbenden van overleden personeelsleden worden gedekt door de Kas van de Sociale Solidariteit. Deze Kas wordt gedeeltelijk gefinancierd door de NMBS Groep die als bijdrage een percentage van de ontvangen pensioenen stort.

2. Hospitalisatieverzekering

In het kader van het sociaal akkoord 2008-2010 is overeengekomen dat de Belgische Spoorwegen de financiering zal verderzetten van de premies voor een collectieve verzekering die de kosten van een hospitalisatie in een tweepersoonskamer dekt. Deze verzekering is van toepassing voor zowel de actieve als de gepensioneerde statutaire personeelsleden en hun rechthebbenden (kinderen en echtgenoot/echtgenote), voor zover deze zijn aangesloten bij het Fonds van de Sociale Werken.

3. Vergoedingen als gevolg van een werkongeval

Aangezien de statutaire personeelsleden niet kunnen genieten van de wettelijke bescherming in geval van een arbeidsongeval, werd een systeem eigen aan de Belgische Spoorwegen ingevoerd. Hierdoor hebben de personeelsleden en hun rechthebbenden recht op een vergoeding in geval van arbeidsongevallen, zowel bij ongevallen op de plaats van het werk als op weg naar de plaats van het werk, evenals voor beroepsziektes. De vergoedingen omvatten de terugbetaling van medische verzorging, lijfrenten, die afhankelijk zijn van de graad van

arbeidsongeschiktheid, en renten en vergoedingen aan de rechthebbenden in geval van overlijden als gevolg van een arbeidsongeval.

4. Patronale bijdragen aan het syndicaal fonds

In het kader van het syndicaal akkoord 2006-2019 werd er met de erkende vakbondsorganisaties overeengekomen dat de Belgische Spoorwegen een jaarlijkse bijdrage van 10 EUR betalen per aangesloten gepensioneerd personeelslid.

5. Pensioenplannen

Sinds 1 januari 2007 heeft de Staat de voordien door de Belgische Spoorwegen ten laste genomen pensioenverplichtingen voor de statutaire personeelsleden overgenomen. De verplichting van de Belgische Spoorwegen is voortaan beperkt tot de storting van de werkgeversbijdragen aan de Staat. Wat betreft de contractuele personeelsleden is er voor een zeer beperkt aantal personeelsleden een pensioenplan van het type “toegezegde-bijdragenregeling” van toepassing.

In dochterondernemingen zijn overigens meerdere pensioenplannen van het type “toegezegd-pensioenregeling” van toepassing.

Met uitzondering van de hospitalisatieverzekering, die gewaarborgd is door een verzekeringsmaatschappij, worden de vergoedingen na uitdiensttreding niet in een extern financieringsfonds geprefinancierd en zijn ze dus niet door een onderliggend actief onderbouwd, noch zijn er terugbetalingsrechten.

19.2.2 Andere langetermijnsbeloningen

De verschillende andere langetermijnbeloningen die aan het personeel worden toegekend zijn:

1. Anciënniteitvergoeding

Burgerlijke eretekens worden aan het personeel toegekend na een bepaald aantal dienstjaren.

2. Bijkomende vakantiedagen in functie van de leeftijd

Bijkomende verlofdagen worden aan het statutair personeel toegekend op de leeftijd van 45 en 50 jaar. Een overeenkomstige schuld wordt enkel erkend voor de personeelsleden die recht hebben op deze bijkomende verlofdagen.

3. Beschikbaarheidsverlof

Onder bepaalde omstandigheden kan er beschikbaarheidsverlof toegekend worden voor een periode van één tot drie jaar. Een vergoeding zal aan de betrokken personeelsleden uitbetaald worden.

4. Kredietdagen

De aan het personeel toegekende kredietdagen mogen tot 12 maanden na afsluiting van het boekjaar overgedragen worden. Conform aan IAS 19 herzien, worden deze als andere langetermijnsbeloningen aanzien.

5. Getrouwheidspremies voor treinbestuurders

Sinds 2018 wordt een getrouwheidstoelage toegekend aan de medewerkers in dienst binnen het besturingspersoneel wanneer een dienstanciënniteit van 18 jaar bereikt wordt. Voor dit nieuwe voordeel heeft de NMBS Groep een kost van verstreken diensttijd geboekt.

Er zijn geen onderliggende activa voor deze voordelen opgenomen.

19.2.3 Ontslagvergoedingen

De volgende ontslagvergoedingen worden aan het personeel toegestaan:

1. Gedeeltelijke deeltijdse loopbaanonderbreking

De statutaire personeelsleden kunnen een beroep doen op verschillende regelingen van deeltijds “verlof ter voorbereiding van de opruststelling”. Deze regelingen zijn van toepassing op bepaalde personeelscategorieën en voorzien, voor personeelsleden die een bepaalde minimumleeftijd bereikt hebben, in aanvullende toelagen die het werktijdverlies gedeeltelijk compenseren. Enkel vergoedingen toegekend aan personen die tot regelingen van loopbaanonderbreking zijn toegetreden tot 2006 (datum van aanpassing van deze regelingen) worden beschouwd als ontslagvergoedingen.

2. Deeltijds werken

Voor bepaalde personeelscategorieën die geen verlof ter voorbereiding van de opruststelling kunnen genieten, bestaan er compenserende regelingen van deeltijds werk. Het gaat om regelingen van deeltijds werk op vrijwillige basis, waarbij er een aanvullende toelage voorzien is welke het werktijdverlies gedeeltelijk compenseert. Enkel vergoedingen toegekend aan personen die tot regelingen van deeltijds werken zijn toegetreden tot 2006 (datum van aanpassing van deze regelingen) worden beschouwd als ontslagvergoedingen.

Er zijn geen onderliggende activa voor deze voordelen opgenomen, noch terugbetalingsrechten.

19.3 Schulden verbonden aan personeelsbeloningen (behalve korte termijn)

De in de balans opgenomen bedragen voor het geheel van de personeelsbeloningen zijn de volgende:

	31/12/2018			Totaal	31/12/2017			Totaal
	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag		Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	
Toestand van het plan [tekort / (overschot)]								
Cortante waarde van de verplichting op de berekeningsdatum (+)	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93	299.435.527,38	88.682.316,69	19.726.307,21	407.844.151,28
Reële waarde van de fondsbeleggingen op de berekeningsdatum (-)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93	299.435.527,38	88.682.316,69	19.726.307,21	407.844.151,28
<i>Waarvan: Opgenomen netto passiva</i>	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93	299.435.527,38	88.682.316,69	19.726.307,21	407.844.151,28
<i>Waarvan: Niet gefinancierde plannen</i>	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93	299.435.527,38	88.682.316,69	19.726.307,21	407.844.151,28

De bedragen voor de toegezegd-pensioenregelingen opgenomen in het overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, kunnen als volgt uitgesplitst worden:

	Toelichting	31/12/2018			Totaal	31/12/2017			Totaal
		Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag		Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	
Kost opgenomen bij de gerealiseerde resultaat									
Opgenomen pensioenkosten		9.698.425,42	46.721.454,06	684.786,07	57.104.665,55	8.856.290,46	46.083.775,24	79.215,86	55.019.281,56
Interestkost (*)		5.179.717,56	292.792,92	132.125,88	5.604.636,36	5.123.107,68	281.717,76	142.499,04	5.547.324,48
Actuariële verschillen (langetermijnpersoneelsbeloningen en ontslagvergoedingen)		-	-925.660,39	-1.116.401,97	-2.042.062,36	-	-245.048,09	-1.408.125,48	-1.653.173,57
Overdrachten		-16.425,50	-1.719,80	310.135,35	291.990,05	329.983,26	-252.844,07	-68.977,45	8.161,74
Pensioenkosten van de verstrekten tijd		0,00	15.740.042,78	0,00	15.740.042,78	0,00	302.305,04	0,00	302.305,04
Totale kost opgenomen bij de gerealiseerde resultaat		14.861.717,48	61.826.909,57	10.645,33	76.699.272,38	14.309.381,40	46.169.905,88	-1.255.388,03	59.223.899,25
<i>Waarvan</i>									
<i>Opgenomen bij de personeelskosten</i>	28	9.681.999,92	61.534.116,65	-121.480,55	71.094.636,02	9.186.273,72	45.888.188,12	-1.397.887,07	53.676.574,77
<i>Opgenomen bij de financieringskosten</i>	29	5.179.717,56	292.792,92	132.125,88	5.604.636,36	5.123.107,68	281.717,76	142.499,04	5.547.324,48
Opgenomen bij de niet-gerealiseerde resultaten		-4.926.363,26	-	-	-4.926.363,26	-4.346.032,77	-	-	-4.346.032,77

(*) Waarvan: verwaacht rendement fondsbeleggingen = 0

Conform aan herziene IAS 19 norm, zijn actuariële verschillen gerelateerd aan de vergoedingen na uitdiensttreding opgenomen als onderdeel van de niet-gerealiseerde resultaten. De actuariële verschillen als gevolg van andere langetermijnpersoneelsbeloningen en ontslagvergoedingen worden opgenomen in het netto-resultaat.

Het totale bedrag van de door de NMBS Groep uitbetaalde premies in 2018 voor de “toegezegde-bijdragenregelingen” bedraagt 2.277.518,95 EUR.

De bewegingen van de contante waarde van de verplichting en de reële waarde van de onderliggende activa tijdens de verslagperiode kunnen als volgt samengevat worden:

	31/12/2018				31/12/2017			
	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal
Contante waarde van de verplichting								
Per 1 januari	299.435.527,38	88.682.316,69	19.726.307,21	407.844.151,28	301.140.491,23	92.118.625,55	26.424.094,98	419.683.211,76
Opgenomen pensioenkosten	9.698.425,42	46.721.454,06	684.786,07	57.104.665,55	8.856.290,46	46.083.775,24	79.215,86	55.019.281,56
Kost van verstreken diensttijd (wijzigingen of terugnames van het fonds)	0,00	15.740.042,78	0,00	15.740.042,78	0,00	302.305,04	0,00	302.305,04
Interestkost	5.179.717,56	292.792,92	132.125,88	5.604.636,36	5.123.107,68	281.717,76	142.499,04	5.547.324,48
Actuariële verschillen van het boekjaar	-4.926.363,26	-925.660,39	-1.116.401,97	-6.968.425,62	-4.346.032,77	-245.048,09	-1.408.125,48	-5.999.206,34
Uitbetaalde vergoedingen	-12.262.087,11	-55.647.961,11	-1.912.445,62	-69.822.493,84	-11.658.411,52	-49.606.214,74	-5.442.399,74	-66.707.026,00
Overdrachten	-16.425,50	-1.719,80	310.135,35	291.990,05	329.983,26	-252.844,07	-68.977,45	8.161,74
Overboeking naar vaste activa aangehouden voor verkoop	0,00	0,00	0,00	0,00	-9.900,96	0,00	0,00	-9.900,96
Overige	0,00	0,00	-42.393,63	-42.393,63	0,00	0,00	0,00	0,00
Contante waarde van de verplichting op het einde van de periode	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93	299.435.527,38	88.682.316,69	19.726.307,21	407.844.151,28

In 2018 heeft de kost van verstreken diensttijd van 15.740.042,78 EUR betrekking op de getrouwheidstoelage toegekend aan medewerkers in dienst binnen het treinbesturingspersoneel wanneer een dienstanciënniteit van 18 jaar bereikt wordt. Het betreft:

- enerzijds een eenmalige premie voor het besturingspersoneel die, op 1 juli 2018, meer dan 18 dienstjaren telt en,
- anderzijds de getrouwheidspremie voor treinbesturingspersoneel dat 18 dienstjaren zal bereiken vanaf 1 januari 2019. Elk jaar, vanaf een anciënniteit van 12 jaar, zal er een jaarlijks bedrag voorzien worden totdat de medewerker 18 jaar anciënniteit bereikt.

De verdeling van de contante waarde van de verplichting met uitsplitsing voor de actieve populatie en inactieve populatie (gepensioneerden en zij die daar recht op hebben) is als volgt:

	31/12/2018				31/12/2017			
	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal
Contante waarde van de verplichting op het einde van de periode								
Verplichting betreffende actieven	80.853.138,43	94.861.265,15	17.782.113,29	193.496.516,87	86.367.113,05	88.682.316,69	19.726.307,21	194.775.736,95
Verplichting betreffende gepensioneerden of inactieven (rechterhebbenden, ...)	216.255.656,06	0,00	0,00	216.255.656,06	213.068.414,33	0,00	0,00	213.068.414,33
Totale verplichting op het einde van de periode	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93	299.435.527,38	88.682.316,69	19.726.307,21	407.844.151,28

De reconciliatie met de balans is als volgt:

	31/12/2018				31/12/2017			
	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal
Toestand van het fonds								
Contante waarde van de verplichting per 1 januari	299.435.527,38	88.682.316,69	19.726.307,21	407.844.151,28	301.140.491,23	92.118.625,55	26.424.094,98	419.683.211,76
Reële waarde van de fondsbeleggingen per 1 januari	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	299.435.527,38	88.682.316,69	19.726.307,21	407.844.151,28	301.140.491,23	92.118.625,55	26.424.094,98	419.683.211,76
Niet opgenomen bedrag volgens de limiet voor een actief	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto Passiva /(Activa) in de balans								
Per 1 januari	299.435.527,38	88.682.316,69	19.726.307,21	407.844.151,28	301.140.491,23	92.118.625,55	26.424.094,98	419.683.211,76
Totaal opgenomen kosten in de winst- en verliesrekening	14.861.717,48	61.826.909,57	10.645,33	76.699.272,38	14.309.381,40	46.169.905,88	-1.255.388,03	59.223.899,25
Actuariële verschillen opgenomen bij de niet-gerealiseerde resultaten	-4.926.363,26	-	-	-4.926.363,26	-4.346.032,77	-	-	-4.346.032,77
Betaalde bijdragen en uitbetalingen gedaan door de werkgever	-12.262.087,11	-55.647.961,11	-1.912.445,62	-69.822.493,84	-11.658.411,52	-49.606.214,74	-5.442.399,74	-66.707.026,00
Overboeking naar vaste activa aangehouden voor verkoop	0,00	0,00	0,00	0,00	-9.900,96	0,00	0,00	-9.900,96
Overige			-42.393,63	-42.393,63				0,00
Op het einde van de periode	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93	299.435.527,38	88.682.316,69	19.726.307,21	407.844.151,28

Voor 2019 verwacht de NMBS Groep dat de rechtstreeks gestorte bijdragen en uitbetalingen 12,0 MEUR zullen bedragen voor de vergoedingen na uitdiensttreding, 48,4 miljoen EUR (met inbegrip van de kredietdagen) voor de langetermijnbeloningen en 1,8 miljoen EUR voor de ontslagvergoedingen.

19.4 Uitsplitsing van de actuariële verschillen

De actuariële verschillen zijn als volgt verdeeld:

	31/12/2018				31/12/2017			
	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal
Actuariële verschillen van het boekjaar								
Versillen als gevolg van wijzigingen in de aangenomen veronderstellingen	-4.631.072,80	-436.936,38	-332.998,64	-5.401.007,82	-1.421.153,12	23.681,47	-78.367,63	-1.475.839,28
Versillen als gevolg van wijzigingen in de demografische veronderstellingen	-651.715,44	0,00	0,00	-651.715,44	-719.939,37	0,00	0,00	-719.939,37
Ervaringsaanpassingen	356.424,98	-488.724,01	-783.403,33	-915.702,36	-2.204.940,28	-268.729,56	-1.329.757,85	-3.803.427,69
Totaal actuariële verschillen	-4.926.363,26	-925.660,39	-1.116.401,97	-6.968.425,62	-4.346.032,77	-245.048,09	-1.408.125,48	-5.999.206,34

19.5 Actuariële veronderstellingen en sensitiviteitsanalyse

Actuariële veronderstellingen

De schulden voor de personeelsbeloningen worden op een actuariële basis berekend, met behulp van de geprojecteerde kredieteenheden methode. De voornaamste onderliggende parameters (financiële en demografische veronderstellingen) die gebruikt werden bij de berekening van de schuld kunnen als volgt samengevat worden:

	31/12/2018	31/12/2017
Verdisconteringsvoet		
Vergoedingen na uitdiens ttreeding	1,84%	1,74%
Overige langetermijners oneels beloningen	0% - 1,42%	0% - 1,24%
Onts lagvergoedingen	0% - 0,94%	0% - 0,71%
Verw acht rendement van de fonds beleggingen	0,00%	0,00%
Inflatie	2,00%	2,00%
Evolutie van de medische kosten	2,00%	2,00%
Sterftecijfers	MR et MR-1 (indien geboren na 1950)/FR	MR et MR-1 (indien geboren na 1950)/FR

Op 31 december werd de verdisconteringsvoet voor het actualiseren van de verplichtingen vastgesteld door middel van het marktrendement op de balansdatum van ondernemingsobligaties van eerste categorie met een vergelijkbare looptijd als die van de verbintenissen (bron: Bloomberg).

De veronderstelde toename van de medische kosten (inclusief inflatie) werd bepaald op basis van het huidige contract. Alle veronderstellingen weerspiegelen de best mogelijk inschatting van de NMBS Groep.

Gewogen gemiddelde looptijden

	31/12/2018	31/12/2017
Vergoedingen na uitdiens ttreeding	15,74	16,06
Overige langetermijners oneels beloningen (*)	10,90	10,96
Onts lagvergoedingen	8,13	8,00
Totale gewogen gemiddelde looptijd	14,65	15,26

(*) zonder rekening te houden met de verplichting betreffende kredietdagen

De veronderstellingen met betrekking tot de sterftecijfers zijn gebaseerd op officiële Belgische sterftecijfers en op basis van waargenomen gegevens binnen de Belgische Spoorwegen.

	Actief personeel (levensverwachting bij pensioen)	Inactieven
Mannen	20,27	15,25
Vrouwen	23,45	10,38

Sensitiviteitsanalyses

	Invloed op de contante waarde van de verplichting op 31/12/2018	
	Verhoging	Vermindering
Verdisconteringsvoet (w i j z i g i n g m e t 0,5%)		
Vergoedingen na uitdiens ttreeding	-22.043.144,90	23.941.527,67
Overige langetermijners oneels beloningen	-1.166.202,23	1.237.043,82
Onts lagvergoedingen	-700.441,76	732.885,34
Evolutie van de medische kosten (w i j z i g i n g m e t 1%)	9.632.783,35	-7.596.840,25
Sterfte (w i j z i g i n g v a n d e l e v e n s v e r w a c h t i n g m e t 1 j a a r)	19.540.126,40	-

Toelichting 20 - Voorzieningen

De wijzigingen tijdens het jaar 2018 en 2017 kunnen als volgt samengevat worden:

EUR	Juridische geschillen	Bodemsanering	Overige voorzieningen	Totaal
Per 1 januari 2017	116.772.678,52	124.052.490,15	41.772.498,59	282.597.667,26
<u>Waarvan:</u>				
Op lange termijn	85.358.448,23	82.960.513,79	24.804.021,06	193.122.983,08
Op korte termijn	31.414.230,29	41.091.976,36	16.968.477,53	89.474.684,18
Opgenomen in de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten				
Toevoegingen tijdens de periode	6.975.913,66	4.856.941,79	5.886.882,38	17.719.737,83
Aanwendingen tijdens de periode	-7.439.601,61	-1.483.897,39	-13.344.251,81	-22.267.750,81
Teruggenomen tijdens de periode (niet-gebruikt)	-8.600.693,14	-6.579.518,22	-601.848,57	-15.782.059,93
Aanpassing rentevoet	-32.740,75	-2.620.520,81		-2.653.261,56
Verstrijken van de tijd	85.138,68	118.138,72		203.277,40
Overboeking naar de vaste activa aangehouden voor verkoop			-1.634.762,65	-1.634.762,65
Overdrachten				0,00
Andere bewegingen				0,00
Per 31 december 2017	107.760.695,36	118.343.634,24	32.078.517,94	258.182.847,54
<u>Waarvan:</u>				
Op lange termijn	81.719.520,29	66.381.930,55	14.998.614,92	163.100.065,76
Op korte termijn	26.041.175,07	51.961.703,69	17.079.903,02	95.082.781,78

EUR	Litiges juridiques	Assainissement du sol	Autres provisions	Total
Per 1 januari 2018	107.760.695,36	118.343.634,24	32.078.517,94	258.182.847,54
<u>Waarvan:</u>				
Op lange termijn	81.719.520,29	66.381.930,55	14.998.614,92	163.100.065,76
Op korte termijn	26.041.175,07	51.961.703,69	17.079.903,02	95.082.781,78
Opgenomen in de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten				
Toevoegingen tijdens de periode	8.472.453,45	9.645.090,50	1.311.861,41	19.429.405,36
Aanwendingen tijdens de periode	-3.013.602,18	-600.655,67	-12.414.843,53	-16.029.101,38
Teruggenomen tijdens de periode (niet-gebruikt)	-831.522,99	-4.451.600,05	-1.208.449,58	-6.491.572,62
Aanpassing rentevoet	19.014,65	-1.835.115,67	0,00	-1.816.101,02
Verstrijken van de tijd	11.403,31	162.125,10	0,00	173.528,41
Overdrachten - overige			-3.626.401,03	-3.626.401,03
Per 31 december 2018	112.418.441,60	121.263.478,45	16.140.685,21	249.822.605,26
<u>Waarvan:</u>				
Op lange termijn	82.147.828,27	77.850.580,74	7.881.934,70	167.880.343,71
Op korte termijn	30.270.613,33	43.412.897,71	8.258.750,51	81.942.261,55

De voorziening voor juridische geschillen komt overeen met de contante waarde van de beste schatting van de uitstroom van middelen die economische voordelen met zich meebrengen als gevolg van juridische geschillen aangespannen tegen de NMBS Groep. Ze wordt aangepast op de afsluitingsdatum op basis van een herschatting door de juridische dienst van de NMBS Groep van de risico's gelopen in het kader van lopende geschillen en van de geactualiseerde waarde van de verwachte toekomstige stromen volgens de IRS-curve. De voorziening voor juridische geschillen bedraagt 112.418.441,60 EUR op 31 december 2018 en betreft volledig voor de NMBS. Overeenkomstig de standaard IAS 37 wordt er geen detail gegeven met betrekking tot deze geschillen, rekening houdend met de noodzaak om de eigen belangen van de NMBS te beschermen.

De voorziening voor bodemsanering vertegenwoordigt de contante waarde van de geschatte kost van de uit te voeren werken over een periode van 20 jaar betreffende de gekende wettelijke en feitelijke verplichtingen tot sanering van de terreinen. Deze voorziening werd geboekt om het hoofd te bieden aan de lange termijn verontreiniging op basis van geschatte kosten door de technische diensten en de timing van de uitvoering van de werken alsook van de rentecurve. Ze heeft alleen betrekking op de NMBS en bedraagt 121.263.478,45 EUR op 31 december 2018. De terugname van de voorziening voor bodemsanering van 2018 (-4.451.600,05 EUR) is hoofdzakelijk het gevolg van de verkoop van terreinen en de overdracht van saneringsverplichtingen naar de koper evenals een verlaging saneringseisen van een terrein dat zich bevindt op de tractiewerkplaats van Hasselt.

In het kader van het reddingsplan van de activiteit Cargo van de NMBS heeft de Staat, in december 2009, bij de Europese Commissie een dossier ingediend ter goedkeuring van de operationele, de organisatorische en financiële maatregelen voorgesteld door de NMBS Groep.

De Europese Commissie heeft met de beslissing van 26/05/2010 de steunmaatregelen goedgekeurd voor de reorganisatie van de vrachtactiviteiten voor een bedrag van 145 miljoen EUR, of:

1. 30 miljoen EUR door kapitaalsverhoging van de NMBS Holding in de NMBS, de verhoging werd in januari 2011 doorgevoerd (7,5 miljoen EUR op 26/01/2011 en 22,5 miljoen EUR op 30/01/2011);
2. 30 miljoen EUR ten einde de vergoedingen van het statutair personeel gedetacheerd bij B-Logistics in overeenstemming te brengen met de marktvoorwaarden;
3. 85 miljoen EUR ten einde de prestatiekosten van de « Station » en « Besturing » in overeenstemming te brengen met de marktvoorwaarden.

Op 31 december 2018 bedraagt de voorziening Fret opgenomen in de andere voorzieningen 5.364.372,03 EUR.

In EUR	
Akkoord E.U.	145.000.000,00
Aanwendungen 02/2011 tot 31/12/2018	-139.635.627,97
Saldo hulp E.U.	5.364.372,03

Toelichting 21 - Financiële schulden

21.1 Financiële schulden

De onderhavige toelichting geeft informatie over de contractuele voorwaarden van de door de NMBS Groep aangegane rentedragende schulden. Voor meer informatie over de blootstelling aan en het beheer van de risico's door de NMBS Groep betreffende de financiële schulden verwijzen we naar toelichting 2.

Een detail van de financiële schulden, per type en opgedeeld in langlopend en kortlopend, wordt weergegeven in de onderstaande tabel:

Financiële schulden		31/12/2018				TOTAAL
		Netto-schuldpositie		Andere		
		Nominaal	Reële waarde aanpassingen	Toe te rekenen kosten	Andere	
Langlopende financiële verplichtingen	<u>Toelichting</u>					
Leningen aangegaan bij financiële instellingen		1.713.835.626,89	0,00	3.415.035,13	0,00	1.717.250.662,02
Obligatieleningen		604.419.539,42	0,00	4.538.160,01	0,00	608.957.699,43
Schulden uit financiële leases	21.2	12.643.862,22	0,00	0,00	0,00	12.643.862,22
Overige financiële schulden		386.938.216,32	33.566.845,48	11.109.270,62	0,00	431.614.332,42
Totaal		2.717.837.244,85	33.566.845,48	19.062.465,76	0,00	2.770.466.556,09
Kortlopende financiële verplichtingen						
Bankvoorschotten in rekening-courant	14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Leningen aangegaan bij financiële instellingen		171.651.633,88	0,00	3.412.569,24	0,00	175.064.203,12
Obligatieleningen		39.900.440,38	0,00	8.252.933,28	0,00	48.153.373,66
Schulden uit financiële leases	21.2	1.981.052,89	0,00	59.339,54	0,00	2.040.392,43
Thesauriebewijzen		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige financiële schulden		7.493.198,37	0,00	1.147.580,24	0,00	8.640.778,61
Totaal		221.026.325,52	0,00	12.872.422,30	0,00	233.898.747,82
Totaal financiële schulden		2.938.863.570,37	33.566.845,48	31.934.888,06	0,00	3.004.365.303,91

Financiële schulden		31/12/2017				TOTAAL
	Toelichting	Netto-schuldpositie			Andere	
		Nominaal	Reële waarde aanpassingen	Toe te rekenen kosten	Andere	
Langlopende financiële verplichtingen						
Leningen aangegaan bij financiële instellingen		1.761.948.202,37	0,00	3.093.125,82	0,00	1.765.041.328,19
Obligatieleningen		638.709.981,86	0,00	4.385.898,99	0,00	643.095.880,85
Schulden uit financiële leases	21.2	14.624.915,11	0,00	0,00	0,00	14.624.915,11
Overige financiële schulden		357.058.540,41	37.688.412,40	7.084.265,99	0,00	401.831.218,80
Totaal		2.772.341.639,75	37.688.412,40	14.563.290,80	0,00	2.824.593.342,95
Kortlopende financiële verplichtingen						
Bankvoorschotten in rekening-courant	14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Leningen aangegaan bij financiële instellingen		121.001.230,64	0,00	3.388.605,33	0,00	124.389.835,97
Obligatieleningen		0,00	0,00	8.178.662,09	0,00	8.178.662,09
Schulden uit financiële leases	21.2	1.982.158,34	0,00	59.479,21	0,00	2.041.637,55
Thesauriebewijzen		350.057.888,33	0,00	0,00	0,00	350.057.888,33
Overige financiële schulden		26.670.239,88	0,00	1.042.374,56	0,00	27.712.614,44
Totaal		499.711.517,19	0,00	12.669.121,19	0,00	512.380.638,38
Totaal financiële schulden		3.272.053.156,94	37.688.412,40	27.232.411,99	0,00	3.336.973.981,33

	31/12/2018	31/12/2017
Langlopende financiële verplichtingen		
NMBS	2.769.005.817,09	2.821.800.603,95
Dochterondernemingen	1.460.739,00	2.792.739,00
Boekwaarde	2.770.466.556,09	2.824.593.342,95
Kortlopende financiële verplichtingen		
NMBS	232.566.747,82	510.928.206,56
Dochterondernemingen	1.332.000,00	1.452.431,82
Boekwaarde	233.898.747,82	512.380.638,38

Mutatietabel van de financiële schulden

De onderstaande tabel geeft een exhaustief overzicht van de wijzingen in de financiële schulden:

	Wijzingen in de financiële schuld								31/12/2018
	31/12/2017	Nieuwe transacties	Betalingen	Interestlasten	Diverse opbrengsten	Impact wisselkoersen	Aanpassingen aan de reële waarde	Overige	
Bankvoorschotten in rekening-courant	0,00	0,00	-598.630,69	598.630,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Leningen aangegaan bij financiële instellingen	1.889.431.164,16	5.871.486,57	-30.810.570,86	24.505.213,44	0,00	3.317.571,83	0,00	0,00	1.892.314.865,14
Obligatieleningen	651.274.542,94	5.609.997,94	-18.441.699,78	18.668.231,99	0,00	0,00	0,00	0,00	657.111.073,09
Schulden uit financiële leases	16.666.552,66	0,00	-3.190.904,18	1.208.606,17	0,00	0,00	0,00	0,00	14.684.254,65
Thesauriebewijzen	350.057.888,33	0,00	-350.000.000,00	0,00	-57.888,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige financiële schulden	429.543.833,24	28.642.678,15	-44.181.354,45	21.784.494,83	-5.169,95	8.592.196,13	0,00	-4.121.566,92	440.255.111,03
Totaal	3.336.973.981,33	40.124.162,66	-447.223.159,96	66.765.177,12	-63.058,28	11.909.767,96	0,00	-4.121.566,92	3.004.365.303,91

De nieuwe transacties afgesloten door de NMBS Groep omvatten, buiten de kapitalisatie van interesten:

- een financiering van 15 miljoen EUR in meerdere schijven aan vaste rentevoet en met een looptijd van 6 tot 9 jaar;
- korte-termijntransacties met verbonden ondernemingen buiten de consolidatiekring.

Naast de hierboven vermelde nieuwe operaties heeft de NMBS Groep nog 1 contractueel voorziene herfinanciering afgesloten met Eurofima voor een bedrag van 114,35 miljoen EUR waarbij de bestaande financiering aan vlottende rentevoet vervangen werd door een nieuwe financiering aan vaste rentevoet met een looptijd van 5 jaar.

Het totaal van de betalingen kan opgedeeld worden in de terugbetaling van het nominaal van bestaande financieringen (385.165.628,86 EUR) en de betaling van interesten (62.057.531,10 EUR).

De reële waarde van de financiële schulden is opgenomen in toelichting 32.

Kenmerken van de financiële schulden

De onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de verschillende schulden naar munt van uitgifte, type rentevoet en resterende looptijd.

Karakteristieken van de financiële schulden		31/12/2018			
	Munt	Coupon	Finale vervaldag	Nominaal (Munt)	Boekwaarde (EUR)
Bankvoorschotten in rekening-courant	EUR	N/A	< 1jaar	0,00	0,00
	<i>Totaal EUR</i>			<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Totaal bankvoorschotten in rekening courant					0,00
Leningen bij financiële instellingen	EUR	Vlottend	< 1jaar	163.000.000,00	163.031.385,14
			2 - 5 jaar	225.000.000,00	225.076.488,90
			> 5 jaar	325.478.671,61	330.435.849,75
		0% - 2%	1 - 2 jaar	200.000.000,00	200.677.222,22
			2 - 5 jaar	200.000.000,00	200.615.000,00
			> 5 jaar	286.001.300,00	286.096.060,18
		2% - 4%	2 - 5 jaar	415.000.000,00	409.139.307,43
	<i>Totaal EUR</i>			<i>1.814.479.971,61</i>	<i>1.815.071.313,62</i>
	USD	4% - 6%	2 - 5 jaar	5.409.738,40	4.998.617,85
			> 5 jaar	33.269.000,05	30.748.892,15
		6% - 8%	> 5 jaar	46.084.404,77	41.496.041,52
	<i>Totaal USD</i>			<i>84.763.143,22</i>	<i>77.243.551,52</i>
Totaal leningen bij financiële instellingen					1.892.314.865,14
Obligatieleningen	EUR	Vlottend	1 - 2 jaar	109.000.000,00	109.088.613,71
		Zero coupon	> 5 jaar	213.000.000,00	112.515.589,52
		0% - 2%	> 5 jaar	190.000.000,00	189.631.948,32
		2% - 4%	1 - 2 jaar	25.000.000,00	25.742.914,44
			> 5 jaar	100.000.000,00	102.234.933,20
		4% - 6%	< 1jaar	40.000.000,00	41.172.947,39
			1 - 2 jaar	20.000.000,00	20.588.556,31
			> 5 jaar	55.000.000,00	56.135.570,20
	<i>Totaal EUR</i>			<i>752.000.000,00</i>	<i>657.111.073,09</i>
Totaal obligatieleningen					657.111.073,09
Schulden uit financiële leases	EUR	0% - 2%	1 - 2 jaar	2.792.739,00	2.792.739,00
		2% - 4%	> 5 jaar	7.346.183,72	7.405.523,26
		> 10%	2 - 5 jaar	4.485.992,39	4.485.992,39
	<i>Totaal EUR</i>			<i>14.624.915,11</i>	<i>14.684.254,65</i>
Totaal schulden uit financiële leases					14.684.254,65
Thesauriebewijzen	EUR	Vlottend	< 1jaar	0,00	0,00
	<i>Totaal EUR</i>			<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Totaal thesauriebewijzen					0,00
Overige financiële schulden	EUR	Vlottend	< 1jaar	138.000,00	138.000,00
		0% - 2%	> 5 jaar	15.000.000,00	15.007.469,00
		4% - 6%	1 - 2 jaar	45.176.844,51	45.269.355,71
			2 - 5 jaar	144.308.190,14	144.405.414,32
	<i>Totaal EUR</i>			<i>204.623.034,65</i>	<i>204.820.239,03</i>
	USD	4% - 6%	2 - 5 jaar	72.267.684,10	82.054.396,95
			> 5 jaar	26.851.596,64	24.794.988,28
		6% - 8%	2 - 5 jaar	7.012.059,28	8.501.348,53
			> 5 jaar	111.218.235,94	120.084.138,24
	<i>Totaal USD</i>			<i>217.349.575,96</i>	<i>235.434.872,00</i>
Totaal overige financiële schulden					440.255.111,03
Totaal financiële schulden					3.004.365.303,91

Karakteristieken van de financiële schulden		31/12/2017			
	Munt	Coupon	Finale vervaldag	Nominaal (Munt)	Boekwaarde (EUR)
Bankvoorschotten in rekening-courant	EUR	N/A	< 1jaar	0,00	0,00
	<i>Totaal EUR</i>			<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Totaal bankvoorschotten in rekening courant					0,00
Leningen bij financiële instellingen	EUR	Vlottend	< 1jaar	114.350.000,00	114.345.889,75
			1 - 2 jaar	163.000.000,00	163.029.832,11
			2 - 5 jaar	100.000.000,00	100.035.927,78
			> 5 jaar	457.129.902,25	462.120.306,03
		0% - 2%	2 - 5 jaar	200.000.000,00	200.677.222,22
			> 5 jaar	371.651.300,00	372.355.342,68
		2% - 4%	2 - 5 jaar	400.000.000,00	392.182.631,48
			> 5 jaar	15.000.000,00	15.123.073,81
	<i>Totaal EUR</i>			<i>1.821.131.202,25</i>	<i>1.819.870.225,86</i>
	USD	4% - 6%	> 5 jaar	36.576.254,50	32.273.947,70
		6% - 8%	> 5 jaar	43.373.580,68	37.286.990,60
	<i>Totaal USD</i>			<i>79.949.835,18</i>	<i>69.560.938,30</i>
Totaal leningen bij financiële instellingen					1.889.431.164,16
Obligatieleningen	EUR	Vlottend	2 - 5 jaar	109.000.000,00	109.053.470,89
		Zero coupon	> 5 jaar	213.000.000,00	106.990.500,66
		0% - 2%	> 5 jaar	190.000.000,00	189.571.850,51
		2% - 4%	2 - 5 jaar	25.000.000,00	25.736.050,58
			> 5 jaar	100.000.000,00	102.222.777,14
		4% - 6%	1 - 2 jaar	40.000.000,00	41.074.598,96
			2 - 5 jaar	20.000.000,00	20.575.929,81
			> 5 jaar	55.000.000,00	56.049.364,39
	<i>Totaal EUR</i>			<i>752.000.000,00</i>	<i>651.274.542,94</i>
Totaal obligatieleningen					651.274.542,94
Schulden uit financiële leases	EUR	0% - 2%	< 1jaar	114.295,30	114.295,30
			2 - 5 jaar	4.124.739,00	4.124.739,00
		2% - 4%	> 5 jaar	7.363.474,97	7.422.954,18
		> 10%	> 5 jaar	5.004.564,18	5.004.564,18
	<i>Totaal EUR</i>			<i>16.607.073,45</i>	<i>16.666.552,66</i>
Totaal schulden uit financiële leases					16.666.552,66
Thesauriebewijzen	EUR	Vlottend	< 1jaar	350.000.000,00	350.057.888,33
	<i>Totaal EUR</i>			<i>350.000.000,00</i>	<i>350.057.888,33</i>
Totaal thesauriebewijzen					350.057.888,33
Overige financiële schulden	EUR	Vlottend	< 1jaar	22.643.859,43	22.643.859,43
		0% - 2%	< 1jaar	6.136,52	6.136,52
		4% - 6%	2 - 5 jaar	186.930.294,00	187.121.245,33
	<i>Totaal EUR</i>			<i>209.580.289,95</i>	<i>209.771.241,28</i>
	USD	4% - 6%	2 - 5 jaar	51.720.512,81	55.649.864,82
			> 5 jaar	45.704.015,13	45.138.049,70
		6% - 8%	> 5 jaar	111.449.171,40	118.984.677,44
	<i>Totaal USD</i>			<i>208.873.699,34</i>	<i>219.772.591,96</i>
Totaal overige financiële schulden					429.543.833,24
Totaal financiële schulden					3.336.973.981,33

21.2 Financiële schulden m.b.t. de financiële leaseovereenkomsten

De vervalttermijnen van de schulden m.b.t. de financiële leaseovereenkomsten zijn de volgende:

	Op minder dan één jaar	Tussen één en vijf jaar	Op meer dan vijf jaar	Totaal
Contante waarde van de toekomstige minimale leasebetalingen - 31/12/2018				
Toekomstige minimale leasebetalingen	3.076.153,36	8.065.064,10	19.890.000,00	31.031.217,46
Interesten / Toekomstige interestlasten op overeenkomsten	-1.035.760,93	-2.672.067,88	-12.639.134,00	-16.346.962,81
Totaal	2.040.392,43	5.392.996,22	7.250.866,00	14.684.254,65
Contante waarde van de toekomstige minimale leasebetalingen - 31/12/2017				
Toekomstige minimale leasebetalingen	3.190.904,18	9.769.352,44	21.261.865,02	34.222.121,64
Interesten / Toekomstige interestlasten op overeenkomsten	-1.149.266,63	-3.428.759,94	-12.977.542,41	-17.555.568,98
Totaal	2.041.637,55	6.340.592,50	8.284.322,61	16.666.552,66

De voorwaardelijke huurbetalingen met betrekking tot financiële leaseovereenkomsten, die geboekt zijn in het resultaat, bedragen 127.907,92 EUR (2017: 90.414,40 EUR).

De verbintenissen inzake toekomstige minimum huurbetalingen, opeisbaar krachtens niet-opzegbare operationele leaseovereenkomsten, zijn opgenomen in toelichting 34.

De financiële leaseovereenkomsten afgesloten door de NMBS Groep bestaan uit :

- Erfpachtovereenkomsten voor gebouwen met een oorspronkelijke looptijd van 30 tot 93 jaar zonder aankoopoptie; en
- Overeenkomst betreffende publiciteitspanelen met een oorspronkelijke looptijd van 3 jaar met aankoopoptie.

Toelichting 22 - Uitgestelde belastingvorderingen / schulden

EUR	31/12/2018	31/12/2017
Actuele belastingen		
Actuele belastingvorderingen	0	0,00
Actuele belastingsschulden	3.744.193,71	361.377,59
Netto actuele belastingen	3.744.193,71	361.377,59
Uitgestelde belastingen		
Uitgestelde belastingvorderingen	13.106.475,11	20.942.917,37
Uitgestelde belastingsschulden	1.841.312,10	1.858.544,34
Netto situatie uitgestelde belastingen	11.265.163,01	19.084.373,03

De bewegingen tijdens het boekjaar kunnen als volgt samengevat worden:

EUR	31/12/2018	31/12/2017
Uitgestelde belastingvorderingen		
Per 1 januari	19.084.373,03	-24.486,80
Bedrijfscombinaties	0,00	-1.891.457,14
In het netto-resultaat opgenomen belastingen	-9.527.271,70	19.576.305,09
In de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen belastingen	1.708.061,68	1.424.011,88
per 31 december	11.265.163,01	19.084.373,03

EUR	Balans	
	31/12/2018	31/12/2017
Uitgestelde belastingvorderingen:		
Recupereerbare fiscale verliezen en andere fiscale aftrekken	229.558.908,00	223.704.618,46
Voorzieningen	38.514.491,91	64.233.644,01
Schulden uit personeelsbeloningen	36.287.308,61	35.796.409,24
Waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren	1.155.382,27	93.680,63
Vaste activa en vastgoedbeleggingen	40.014,65	133.181,33
Financiële instrumenten tegen reële waarde	19.713.921,06	21.039.228,38
Bruto uitgestelde belastingvorderingen	325.270.026,50	345.000.762,05
Uitgestelde belastingsschulden:		
Vaste activa en vastgoedbeleggingen	12.538.547,78	12.760.327,81
Bruto uitgestelde belastingsschulden	12.538.547,78	12.760.327,81
Min: niet erkende uitgestelde belastingvorderingen	-301.466.315,70	-313.156.061,21
Netto situatie uitgestelde belastingen	11.265.163,01	19.084.373,03

Andere fiscale aftrekken hebben betrekking op investeringskredieten. Investeringskredieten en overdraagbare fiscale verliezen hebben een economische waarde die in de boeken wordt opgenomen in de vorm van een uitgestelde belastingvordering wanneer het waarschijnlijk is

dat dergelijke investeringskredieten en fiscale verliezen in de toekomst kunnen worden gebruikt. Het vermogen van de NMBS Groep om uitgestelde belastingvorderingen terug te vorderen wordt beoordeeld aan de hand van een analyse die met name is gebaseerd op bedrijfsplannen en op de risico's verbonden aan de economische omstandigheden en de onzekerheden van de markten waarin de NMBS Groep actief is. Gezien de verschillende hierboven beschreven onzekerheden heeft de groep bij haar analyse een tijdshorizon van 3 jaar gehanteerd. Deze onderliggende parameters van deze analyse worden elk jaar geëvalueerd.

Om de waarde van de uitgestelde belastingvordering te bepalen op 31 december 2018 heeft de NMBS Groep een tijdshorizon van drie jaar in beschouwing genomen gebaseerd op, voor 2019, het budget 2019 zoals goedgekeurd door de Raad van Bestuur van de NMBS van 26 oktober 2018 en, voor 2020 en 2021, het ondernemingsplan 2018-2022 goedgekeurd door de Raad van Bestuur van de NMBS van 26 oktober 2017. Ingevolge de vanaf 1 januari geldende hervorming van de vennootschapsbelasting is het gebruik van fiscale verliezen beperkt tot 1.000.000 EUR plus 70% van de belastbare winst boven de 1.000.000 EUR. De NMBS Groep heeft rekening gehouden met een aanslagvoet van 29,58% voor 2019 en 25% voor 2020 en 2021.

Op 31 december 2018 heeft de NMBS Groep een uitgestelde belastingvordering erkend van 13.106.475,11 EUR. De NMBS groep concludeert dat deze uitgestelde belastingen recupereerbaar zijn op basis van toekomstige belastbare winsten in de budgetten over een periode van drie jaar. De niet opgenomen uitgestelde belastingen op 31 december 2018 bedragen 301.466.315,70 EUR, voornamelijk als gevolg van overgedragen fiscale verliezen na 2021.

Op 31 december 2017 heeft de NMBS Groep een uitgestelde belastingvordering erkend van 20.942.917,37 EUR. Het verschil ten opzichte van 31 december 2018 van -7.836.442,26 EUR is voor -9.544.503,94 EUR geboekt in het netto-resultaat 2018 en voor 1.708.061,68 EUR in de niet-gerealiseerde resultaten 2018. Op 31 december 2017 heeft de NMBS Groep een uitgestelde belastingvordering erkend naar aanleiding van de stapsgewijze bedrijfscombinatie en waardering tegen reële waarde van de tijdens deze hergroepering verworven activa (1.891.457,14 EUR).

Indien de geschatte netto-resultaten voor de periode van 3 jaar zouden dalen met 10%, met ongewijzigde fiscale parameters, zouden de uitgestelde belastingenvorderingen moeten dalen met 441.909 EUR op 31 december 2018 (593.485 EUR op 31 december 2017).

Toelichting 23 - Handelsschulden

EUR		31/12/2018	31/12/2017
	<u>Toelichting</u>		
Handelsschulden - op lange termijn			
	Leveranciers	0,00	140.595,00
	Ontvangen vooruitbetalingen m.b.t. onderhanden projecten in opdracht van derden	10 32.870.060,80	20.339.882,84
	Totaal	32.870.060,80	20.480.477,84
Handelsschulden - op korte termijn			
	Overheidsinstanties	0,00	2.070.835,40
	Leveranciers	383.151.412,08	399.628.442,00
	Ontvangen vooruitbetalingen m.b.t. onderhanden projecten in opdracht van derden	10 2.359.130,43	5.985.149,02
	Totaal	385.510.542,51	407.684.426,42
	Totaal handelsschulden	418.380.603,31	428.164.904,26

Of:

EUR	31/12/2018	31/12/2017
Op lange termijn		
	NMBS	30.874.150,02 20.339.882,84
	Anderen dochterondernemingen	1.995.910,78 140.595,00
	Netto boekwaarde	32.870.060,80 20.480.477,84
Op korte termijn		
	NMBS	359.203.718,05 365.611.984,33
	Anderen dochterondernemingen	26.306.824,46 42.072.442,09
	Netto boekwaarde	385.510.542,51 407.684.426,42

De handelsschulden op lange termijn bij de NMBS betreffen de ontvangen vooruitbetalingen in het raam van de contracten van de cofinancieringen.

Toelichting 24 - Sociale schulden

EUR	31/12/2018	31/12/2017
Bedrijfsvoorheffing	299.944,46	274.950,87
RSZ	324.710,73	462.527,39
Salarissen	62.354,64	90.765,23
Vakantiegeld	56.516.999,28	55.049.542,04
Overige sociale schulden	38.159.865,44	36.775.801,23
Totaal	95.363.874,55	92.653.586,76
Waarvan:		
Vervallen sociale schulden	1.451.560,48	1.406.555,33
Niet vervallen sociale schulden	93.912.314,07	91.247.031,43

Op 31 december 2018 (2017) bedraagt het aandeel van de NMBS haar niet vervallen sociale schulden 90.332.116,85 EUR (85.936.111,34 EUR). Het aandeel van de dochterondernemingen in het totaal van de sociale schulden is 5.031.757,70 EUR (6.717.475,42 EUR).

De stijging van het aandeel van de NMBS in de sociale schulden wordt hoofdzakelijk verklaard door een stijging van de schuld voor het vakantiegeld voor de niet statutairen voorzien voor de eerste keer in 2018 en door de getrouwheidspremies toegekend vanaf 1 juli 2018 aan het besturingspersoneel die tussen de 4 en 11 jaar dienstanciënniteit tellen.

Toelichting 25 - Subsidies

25.1 Kapitaalsubsidies

De bewegingen tijdens het jaar kunnen als volgt samengevat worden:

	2018	2017
Kapitaalsubsidies		
Per 1 januari	6.710.049.651,27	6.437.657.290,86
Nieuwe subsidies	638.111.490,60	653.473.545,31
Toegewezen aan materiële en immateriële vaste activa	-376.005.342,30	-381.081.184,90
Per 31 december	6.972.155.799,57	6.710.049.651,27
Waarvan		
Op lange termijn	6.598.985.195,89	6.340.313.170,77
Op korte termijn	373.170.603,68	369.736.480,50

De kapitaalsubsidies, verworven in het kader van investeringen in immateriële activa en materiële vaste activa, worden opgenomen op de passiefzijde van de balans en worden erkend in het bedrijfsresultaat a rato van de afschrijvingen op de activa waarvoor ze verkregen werden. De verworven, maar nog niet ontvangen kapitaalsubsidies zijn opgenomen onder de rubriek 'Handelsvorderingen en overige debiteuren'.

De nieuwe kapitaalsubsidies van 2018 zijn volledig toewijsbaar aan de moedermaatschappij. Er werden geen nieuwe kapitaalsubsidies verworven door de dochterondernemingen.

Het bedrag van -376.005.342,30 EUR in 2018 (2017: -381.081.184,90 EUR) betreft voor -378.177.024,99 EUR (2017: -381.641.911,80 EUR) de in resultaat name van de kapitaalsubsidies en voor 2.171.682,69 EUR (2017: 560.726,90 EUR) de wedersamenstelling van de niet afgeschreven subsidies geannuleerd als gevolg van de overdrachten van gesubsidieerde activa.

25.2 Exploitatiesubsidies

De bewegingen tijdens het jaar kunnen als volgt samengevat worden:

	2018	2017
Te ontvangen exploitatiesubsidies		
Per 1 januari	498.208.535,58	371.549.485,08
Nieuwe subsidies	1.216.136.951,13	1.188.327.555,99
Inningen	-1.237.381.333,99	-1.061.668.505,49
Per 31 december	476.964.152,72	498.208.535,58

	2018	2017
Nieuwe exploitatiesubsidies		
NMBS	1.216.084.222,26	1.188.181.050,50
Dochterondernemingen	52.728,87	146.505,49
Totaal	1.216.136.951,13	1.188.327.555,99

De exploitatiesubsidies van de NMBS Groep zijn hoofdzakelijk die van de moedermaatschappij en omvatten de basistoelage (vast en variabel), de toelagen voor veiligheid en de strijd tegen het terrorisme en het radicalisme.

De verworven subsidies om de het aandeel van de Staat in de kosteloosheid van de woonwerkverplaatsingen te compenseren worden opgenomen in de omzet.

De verworven maar nog niet ontvangen exploitatiesubsidies worden als vordering opgenomen in de rubriek 'Handelsvorderingen en overige debiteuren'.

25.3 Financiële subsidies

De bewegingen tijdens het jaar kunnen als volgt samengevat worden:

	2018	2017
Te ontvangen financiële subsidies		
Per 1 januari	17.392.250,59	15.609.566,33
Nieuwe subsidies	26.876.683,02	28.026.065,66
Inningen	-25.350.309,21	-26.346.024,89
Andere bewegingen	0,00	102.643,49
Per 31 december	18.918.624,40	17.392.250,59

De financiële subsidies omvatten de financiële opbrengsten die voortvloeien uit de vorderingen op de Staat in het kader van de prefinancieringsovereenkomsten 'Tekort TGV', van de prioritaire gewestelijke projecten en de prefinancieringen op rollend materieel. De interesten

verworven in het kader van de “Back-to-Back”-overeenkomsten worden niet beschouwd als subsidies.

De vorderingen betreffende de financiële subsidies worden geboekt in de rubriek ‘Handelsvorderingen en overige debiteuren’.

De nieuwe financiële subsidies worden geboekt in het netto-resultaat en in mindering gebracht van de financiële kosten.

Toelichting 26 - Overige schulden

EUR	31/12/2018	31/12/2017
Overige schulden - op lange termijn		
Tegoeden beheerd voor derden (GEN Fonds)	33.545.266,91	106.364.528,22
Commissies op transacties van alternatieve financiering	23.808.708,48	31.141.458,49
Waarborgen in contanten	0,00	236.107,88
Overige schulden	241.907,88	129.934,54
Totaal	57.595.883,27	137.872.029,13
Overige schulden - op korte termijn		
Tegoeden beheerd voor derden (GEN Fonds)	87.710.000,00	74.379.159,37
Commissies op transacties van alternatieve financiering	3.262.910,54	4.010.987,06
Over te dragen opbrengsten	127.951.302,06	129.746.931,68
Toe te rekenen kosten	17.074.496,06	17.686.487,50
CSA	9.700.000,00	26.400.000,00
Schulden t.o.v. verbonden partijen	61.142,31	391.896,31
Diverse schulden ten opzichte van de Staat	2.088.462,95	3.130.602,10
Te betalen BTW, belastingen en bedrijfsvoorheffing	2.089.998,79	2.968.269,38
Overige schulden	18.709.088,54	32.821.644,38
Totaal	268.647.401,25	291.535.977,78
Totaal overige schulden	326.243.284,52	429.408.006,91

Op 31 december 2018 bedraagt het aandeel van de NMBS in de overige schulden 318.921.858,89 EUR (408.048.735,28 EUR in 2017), die van de dochterondernemingen bedragen 7.321.425,63 EUR (21.359.271,63 EUR en 2017).

Onder de overige schulden komen hoofdzakelijk volgende posten op 31 december 2018:

- 121.255.266,91 EUR (180.743.687,59 EUR in 2017) aan schulden ten opzichte van de Staat in het kader van het Gen fonds; een bijna gelijk bedrag (121.255.260,59 EUR), niet ter beschikking van de NMBS, wordt opgenomen in de rubriek Geldmiddelen en kasequivalenten (zie Toelichting 14);
- 27.071.619,02 EUR (35.152.445,55 EUR in 2017) aan commissies met betrekking tot de alternatieve financieringsoperaties (NPV);
- 9.700.000,00 EUR (26.400.000,00 EUR in 2017) aan waarborgen in contanten in het kader van de Credit Support Annex (CSA). Het netto bedrag van de waarborgen in contanten overgeschreven aan institutionele tegenpartijen in het kader van de CSA contracten bedraagt 304.167.049,29 EUR (313.867.049,29 EUR als handelsvorderingen en overige debiteuren en 9.700.000,00 EUR als overige schulden) ;

De over te dragen opbrengsten en de toe te rekenen kosten hebben hoofdzakelijk betrekking op de NMBS en omvatten hoofdzakelijk de opbrengsten en kosten met betrekking tot de relaties tussen de netwerken.

De schulden ten opzichte van de Staat in 2018 betreffen met name het gedeelte van de exploitatiesubsidies en de kapitaalsubsidies ontvangen door de NMBS in het kader van de antiterrorisme maatregelen hoger dan de werkelijke exploitatie- en investeringskosten van de NMBS (699.941,89 EUR in 2018 en 2.470.603,14 EUR in 2017).

Als gevolg van een akkoord met de NMBS werd de diverse schuld van 14.467.174,70 EUR geboekt als tegenprestatie van de door de NS betwiste vordering met betrekking tot de "Samenwerkingsafspraken" betreffende ICZ Brussel-Amsterdam geannuleerd.

De meerwaarde van 2.684.000,04 EUR gegenereerd ingevolge de verkoop van 82% van Transurb en geboekt in Overige schulden in 2017 werd in 2018 in resultaat genomen (zie toelichting 27 *Bedrijfsinkomsten en -kosten*).

Toelichting 27 - Bedrijfsinkomsten en bedrijfskosten

27.1. Bedrijfsinkomsten

27.1.1. Omzet

EUR	31/12/2018	31/12/2017
Transport	844.706.945,72	803.576.214,18
<i>National</i>	741.964.413,94	701.421.071,60
<i>International</i>	99.292.960,10	96.446.339,31
<i>Freight Services</i>	3.449.571,68	5.708.803,27
Beheer van het patrimonium	238.370.961,39	249.436.772,71
Geleverde diensten	9.449.053,05	19.061.728,23
Verkopen activa	4.216.903,97	12.315.962,68
Diversen	44.231.962,65	31.115.960,37
Totaal omzet	1.140.975.826,78	1.115.506.638,17

Of:

EUR	31/12/2018	31/12/2017
NMBS	1.112.125.814,95	1.072.241.023,85
Publifer	15.243.292,73	12.536.937,76
Y pto	6.352.269,63	8.899.245,07
Transurb	0,00	5.365.972,33
B-Parking	1.657.569,89	1.659.073,03
Andere dochterondernemingen	5.596.879,58	14.804.386,13
Totaal omzet	1.140.975.826,78	1.115.506.638,17

De omzet van de overige dochterondernemingen omvat deze van Eurostation voor de fusie door opslorping op 1 juli 2018.

27.1.2. Autres produits d'exploitation

EUR	31/12/2018	31/12/2017
Meerwaarden op realisatie van immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop	14.047.667,73	8.108.372,69
Genomen in het resultaat 2018: meerwaarde 2017 na verkoop van Transurb	2.684.000,04	0,00
Meerwaarde op realisatie van deelnemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	0,00	3.921,79
NPV gerealiseerd op financieringsoperaties	8.333.990,60	4.805.928,43
Doorfacturatie van kosten	7.272.017,07	4.150.620,83
Diverse bedrijfsopbrengsten (boetes, ontvangen vergoedingen, enz.)	9.988.996,92	4.994.734,42
Andere	11.650.924,87	15.461.191,19
Totaal overige bedrijfsinkomsten	53.977.597,23	37.524.769,35

of:

EUR	31/12/2018	31/12/2017
NMBS	52.216.153,70	36.391.639,99
Andere dochterondernemingen	1.761.443,53	1.133.129,36
Totaal overige bedrijfsinkomsten	53.977.597,23	37.524.769,35

Op 31 december 2018 hebben de meerwaarden op de verkopen van immateriële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop voornamelijk betrekking op de NMBS (14.046.946,59 EUR) en hebben betrekking op de overdracht van rollend materieel, terreinen en gebouwen.

In 2017 werd de meerwaarde van 2.684.000,04 EUR gegenereerd als gevolg van de verkoop buiten de groep van 82% van Transurb geboekt in Overige schulden gezien de belangrijke onzekerheden die hoofdzakelijk voortvloeien uit de specifieke garanties toegekend door de NMBS voor de projecten in Algerije. Het risico hieraan verbonden is afgenomen en de meerwaarde werd in het resultaat van 2018 opgenomen.

De doorfacturaties van kosten in 2018 omvat de tussenkomst van de NS in de operationele verliezen van ICZ-Brussel-Amsterdam in het kader van de « Samenwerkingsafpraak » (SWA) voor 1.023.354 EUR. De Overige bedrijfsopbrengsten van 2018 omvat 3.590.311,75 EUR dat voortvloeit uit de toepassing van het addendum aan de SWA met NS.

27.2. Bedrijfskosten

27.2.1. Diensten en diverse goederen

EUR	31/12/2018	31/12/2017
Huurgelden en -kosten	35.910.586,16	38.903.843,34
Onderhoud en herstellingen	88.947.393,56	84.233.644,72
Hulpstoffen	120.103.847,78	119.949.612,09
Kosten verbonden aan exploitatie	32.858.783,75	29.453.726,31
Bezoldiging van derden	141.447.849,05	126.066.916,52
Bijdragen	734.475.452,47	701.469.139,77
Kosten HR Rail en diverse personeelskosten	54.534.323,90	53.994.151,71
Voorzieningen voor risico's en kosten	-4.907.369,66	-22.885.638,95
Andere	56.055.737,35	58.094.602,23
Totaal diensten en diverse goederen	1.259.426.604,36	1.189.279.997,74

Of:

EUR	31/12/2018	31/12/2017
NMBS	1.159.281.731,87	1.086.373.518,18
Ypto	63.151.273,59	50.288.552,90
Publifer	3.832.364,89	2.705.521,11
Eurogare	7.636.280,31	12.073.130,02
Andere dochterondernemingen	25.524.953,70	37.839.275,53
Totaal diensten en diverse goederen	1.259.426.604,36	1.189.279.997,74

De diensten en diverse goederen van de andere dochterondernemingen omvatten deze van Eurostation voor de fusie door opslorping op 1 juli 2018.

27.2.2. Overige bedrijfskosten

EUR		31/12/2018	31/12/2017
	<u>Toelichting</u>		
Minderwaarden op realisatie van immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop		1.463.930,86	1.351.504,06
Waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren	9	4.292.116,13	-1.845.969,58
Waardeverminderingen op bestellingen in uitvoering		1.589.575,42	1.165.339,01
Waardeverminderingen op voorraden	13	11.861.622,11	11.417.062,38
Bijzondere waardevermindering op Blue Mobility	15	87.988,05	3.063.286,87
Andere bedrijfskosten		9.293.088,30	11.188.500,32
Totaal overige bedrijfskosten		28.588.320,87	26.339.723,06

of:

EUR	31/12/2017	31/12/2017
NMBS	25.760.690,31	23.903.641,09
Dochterondernemingen	2.827.630,56	2.436.081,97
Totaal overige bedrijfskosten	28.588.320,87	26.339.723,06

De minderwaarden op de realisaties van 1.463.930,86 EUR werden hoofdzakelijk gegenereerd als gevolg van de verkoop van gebouwen en terreinen van de NMBS.

Op 31 december 2018 omvatten de waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren een bedrag van 258.108,72 EUR geboekt door de NMBS als gevolg van de toepassing vanaf 1 januari 2018 van de nieuwe norm IFRS 9 Financiële instrumenten. Dit bedrag is gebaseerd op de inschatting van de verwachte kredietverliezen voor 2018.

Toelichting 28 - Personeelskosten

28.1. Personeelskosten

		31/12/2018	31/12/2017
	<u>Note</u>		
Salarissen en vergoedingen en overige kortetermijnbeloningen		885.065.638,32	898.225.114,58
Sociale zekerheidsbijdragen		187.108.225,40	190.828.205,35
Bijdragen toegezegd-pensioenregelingen		2.277.518,95	2.595.515,97
Vergoedingen na uitdiensttreding	19.3	9.681.999,92	9.186.273,72
Andere vergoedingen op lange termijn	19.3	61.534.116,65	45.888.188,12
Ontslagvergoedingen	19.3	-121.480,55	-1.397.887,07
Overige		5.057.336,69	1.879.795,33
Totale personeelskosten		1.150.603.355,38	1.147.205.206,00

De financiële kost die betrekking heeft op de personeelsbeloningen is opgenomen in de financiële resultaten cfr. toelichting 29.

Vanaf 1 juli 2018 heeft de NMBS Groep maatregelen genomen om het beroep « besturingspersoneel » te herwaarderen. Deze maatregelen omvatten: verschillende bijkomende toelagen (voor de treinbestuurders, rangeerders, voor de instructeurs, etc.) en getrouwheidspremies voor het besturingspersoneel in functie van hun anciënniteit: een jaarlijkse premie voor het personeel dat tussen 4 en 11 dienstjaren telt (Toelichting 24 Sociale schulden) een eenmalige premie wanneer een anciënniteit van 18 jaar bereikt wordt waarvoor de NMBS Groep een kost van verstreken diensttijd geboekt heeft van 15.740.042,78 EUR (Toelichting 19.2.2. Personeelsbeloningen – andere langetermijnpersoneelsbeloningen).

28.2. Personeelsbestand

	31/12/2018	31/12/2017
A. Personeelsleden		
Gewogen gemiddelde van het personeel (in FTE)	18.342	18.764
Arbeiders	9.679	9.942
Bedienden	8.245	8.480
Directieleden	418	342
Overige	0	1
B. Interims (in FTE)		
Aantal berekend op basis van voltijdse equivalenten	N.D.	N.D.

Toelichting 29 - Financiële opbrengsten en financiële kosten

29.3. Financiële opbrengsten

	31/12/2018	31/12/2017
<i>Interestopbrengsten uit</i>	<u>23.639.745,29</u>	<u>23.757.347,47</u>
financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs		
waarop geen waardevermindering werd geboekt	21.484.642,47	21.766.985,22
financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeverminderingen in het netto-resultaat	3.183.083,50	2.734.803,73
afgeleide financiële instrumenten	-1.027.980,68	-744.441,48
<i>Wijzigingen in de reële waarde van</i>	<u>24.789.433,25</u>	<u>73.924.445,52</u>
financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het r	0,00	444.628,04
financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderinger	2.361.644,48	12.665.085,53
afgeleide financiële instrumenten	22.427.788,77	60.814.731,95
<i>Wisselresultaten</i>	3.449.142,30	6.336.911,79
<i>Ontvangen dividenden</i>	1.980.567,66	11.923,20
<i>Overige financiële opbrengsten</i>	10.104.826,75	14.589.887,84
Totaal financiële opbrengsten	63.963.715,25	118.620.515,82

29.4. Financiële kosten

	31/12/2018	31/12/2017
	<u>Toelichting</u>	
<i>Interestkosten op</i>	<u>62.726.545,71</u>	<u>62.214.314,41</u>
financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	30.555.791,87	28.823.282,20
financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	6.885.596,23	5.723.928,88
afgeleide financiële instrumenten	18.298.386,67	20.710.208,47
schulden uit financiële leases	1.208.606,17	1.303.988,50
schulden verbonden aan personeelsbeloningen	19,3 5.604.636,36	5.547.324,48
voorzieningen	20 173.528,41	105.581,88
<i>Gekapitaliseerde intercalaire interesten</i>	-201.701,52	-134.935,18
<i>Wijzigingen in de reële waarde van</i>	<u>24.845.822,35</u>	<u>44.403.224,07</u>
financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	1.667.325,72	1.773.846,55
afgeleide financiële instrumenten	23.178.496,63	42.629.377,52
<i>Bijzondere waardevermindervingsverliezen op</i>	<u>31.426,00</u>	<u>18.323,13</u>
financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	31.426,00	18.323,13
<i>Wisselresultaten</i>	2.617.086,61	8.890.604,69
<i>Overige financiële kosten</i>	3.714.980,50	2.043.556,71
Totaal financiële kosten	93.734.159,65	117.435.087,83

De interesten ontvangen onder de “Back-to-Back” overeenkomsten en de financiële subsidies (zie toelichting 25.3) worden in mindering genomen in de interestkosten.

Toelichting 30 - Kosten van belastingen op de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

	31/12/2018	31/12/2017
	Toelichting	
In het netto-resultaat opgenomen courante belastingen	-1.736.058,05	-74.015,02
In het netto-resultaat opgenomen uitgestelde belastingen	22 -9.527.271,70	19.576.305,08
In de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen uitgestelde belastingen	22 1.708.061,68	1.424.011,88
Belasting(kosten) / baten op gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	-9.555.268,07	20.926.301,94
	2018	2017
Resultaat vóór belastingen	31.863.339,49	80.804.300,45
Belastingen berekend op basis van de belastingvoet (2018 & 2019 = 29,58%; vanaf 2020 = 25%)	-9.425.175,82	-27.465.381,72
Effect van de fiscaal niet aftrekbare uitgaven	-10.092.729,78	-12.120.254,72
Belastingen betreffende vennootschappen volgens de vermogensmutatie	7.911.987,44	9.212.996,40
Overige permanente verschillen	1.730.723,97	-649.100,72
Impact als gevolg van verandering in toekomstige belastingvoet	0,00	-19.408,19
Wijziging van de boeking van de uitgestelde belastingvorderingen	579.799,93	52.071.270,04
Correcties met betrekking tot vorige boekjaren	-89.676,61	-97.723,33
Andere bewegingen	-170.197,22	-6.095,81
Belasting(kosten) / baten op gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van de voortgezette bedrijfsactiviteiten	-9.555.268,08	20.926.301,94

Toelichting 31 - Voorwaardelijke activa en verplichtingen

De voorwaardelijke activa bedragen 407.700,13 EUR op 31 december 2018 (2017: 483.282,81 EUR) en vertegenwoordigen voornamelijk de door de NMBS Groep gevorderde bedragen van derden die verantwoordelijk zijn voor werkonbekwaamheden van personeelsleden. De voorwaardelijke verplichtingen bedragen 6.626.867,61 EUR op 31 december 2018 (2017: 2.013.805,46 EUR) en vertegenwoordigen de juridische geschillen aangespannen tegen de NMBS Groep waarvoor de kans op een uitstroom aan middelen momenteel zeer onwaarschijnlijk is.

Toelichting 32 - Bijkomende informatie over de financiële instrumenten

32.1. Impact IFRS 9 'Financiële instrumenten'

De invoering van IFRS 9 op 1 januari 2018 heeft gevolgen voor de waardering van de financiële activa en verwerking van de veranderingen in de reële waarde van de financiële schulden die door de NMBS Groep aangemerkt werden als gewaardeerd aan reële waarde. De impact op de ingangsdatum is beperkt tot de financiële activa. De gehanteerde waarderingsbeginselen voor de individuele instrumenten die deel uitmaken van de financiële verplichtingen onder IFRS 9 zijn dezelfde als deze onder IAS 39.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de originele categorieën, die elk hun waarderingsbeginsel kennen, volgens IAS 39 en de nieuwe categorieën volgens IFRS 9 voor elke rubriek van financiële activa van de NMBS Groep op 1 januari 2018.

	Categorie volgens IAS 39	Categorie volgens IFRS 9	Boekwaarde volgens IAS 39	Boekwaarde volgens IFRS 9	Vershil
Vaste financiële activa					
Handelsvorderingen en overige debiteur	Leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs	Geamortiseerde kostprijs	752.475.252,23	752.455.954,62	-19.297,61
	Leningen en vorderingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	0,00	0,00	0,00
Afgeleide financiële instrumenten	Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat aangehouden voor handelsdoeleinden	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	254.304.610,26	254.304.610,26	0,00
Overige financiële activa	Voor verkoop beschikbare financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeverminderingen in het eigen vermogen	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten (eigenvermogensinstrument)	51.885.762,55	51.885.762,55	0,00
	Financiële activa aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (aangemerkt)	100.280.428,83	100.280.428,83	0,00
	Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat aangehouden voor handelsdoeleinden	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (afdekingsinstrument)	110.593.934,60	110.593.934,60	0,00
	Leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs	Geamortiseerde kostprijs	404.701.095,47	404.680.760,25	-20.335,22
Totaal			1.674.241.083,94	1.674.201.451,11	-39.632,83
Viottende financiële activa					
Handelsvorderingen en overige debiteur	Leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs	Geamortiseerde kostprijs	1.124.977.317,44	1.120.706.636,78	-4.270.680,66
	Leningen en vorderingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	123.632,87	123.632,87	0,00
Afgeleide financiële instrumenten	Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat aangehouden voor handelsdoeleinden	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	260.629,50	260.629,50	0,00
Overige financiële activa	Voor verkoop beschikbare financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeverminderingen in het eigen vermogen	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten (eigenvermogensinstrument)	0,00	0,00	0,00
	Financiële activa aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (aangemerkt)	251.075,50	251.075,50	0,00
	Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat aangehouden voor handelsdoeleinden	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (afdekingsinstrument)	-11.755,12	-11.755,12	0,00
	Leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs	Geamortiseerde kostprijs	4.131.529,49	4.131.529,49	0,00
	Tot einde looptijd aangehouden beleggingen tegen geamortiseerde kostprijs	Geamortiseerde kostprijs	5.359.630,54	5.359.630,54	0,00
Totaal			1.135.092.060,22	1.130.821.379,56	-4.270.680,66

Het verschil van -4.310.313,49 wordt rechtstreeks in de overgedragen resultaten op 1 januari 2018 geboekt.

Met de invoering van IFRS 9 moet de impact van de veranderingen in de reële waarde van de financiële schulden die toe te rekenen is aan de veranderingen in het kredietrisico van de NMBS Groep geboekt worden in de niet-gerealiseerde resultaten in plaats van via het netto-resultaat. De gecumuleerde impact op 1 januari 2018 van de veranderingen in het verbonden kredietrisico sinds het aangaan van de schulden bedraagt 12.548.033,26 EUR en werd van de overgedragen gerealiseerde resultaten overgeboekt naar de overgedragen niet-

gerealiseerde resultaten. De impact van de wijzigingen van het eigen kredietrisico tijdens het boekjaar 2018 in de reële waarde wordt verder gedetailleerd in punt 32.3.

32.2. Financiële activa

Categorie volgens IFRS 9	31/12/2018		31/12/2017	
	Boekwaarde	Reële waarde	Boekwaarde	Reële waarde
Vaste financiële activa				
Handelsvorderingen en overige debiteur	714.464.390,58	903.468.307,26	752.475.252,23	752.475.252,23
Geamortiseerde kostprijs				
Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	0,00	0,00	0,00	0,00
Afgeleide financiële instrumenten	267.618.898,36	267.618.898,36	254.304.610,26	254.304.610,26
Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)				
Overige financiële activa	51.266.028,69	51.266.028,69	51.885.762,55	51.885.762,55
Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten (eigen-vermogensinstrument)				
Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (aangemerkt)	105.469.973,59	105.469.973,59	100.280.428,83	100.280.428,83
Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (afdekkingsinstrument)	121.135.720,64	121.135.720,64	110.593.934,60	110.593.934,60
Geamortiseerde kostprijs	380.846.315,48	428.774.611,58	404.701.095,47	485.371.823,70
Totaal	1.640.801.327,34	1.877.733.540,12	1.674.241.083,94	1.754.911.812,17
Vlottende financiële activa				
Handelsvorderingen en overige debiteur	1.099.621.094,94	1.099.621.094,94	1.124.977.317,44	1.124.977.317,44
Geamortiseerde kostprijs				
Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	78.603,39	78.603,39	123.632,87	123.632,87
Afgeleide financiële instrumenten	144.142,75	144.142,75	260.629,50	260.629,50
Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)				
Overige financiële activa	0,00	0,00	0,00	0,00
Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten (eigen-vermogensinstrument)				
Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (aangemerkt)	387.251,32	387.251,32	251.075,50	251.075,50
Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (afdekkingsinstrument)	-14.770,60	-14.770,60	-11.755,12	-11.755,12
Geamortiseerde kostprijs	7.453.131,31	7.453.131,31	9.491.160,03	9.482.432,61
Totaal	1.107.669.453,11	1.107.669.453,11	1.135.092.060,22	1.135.083.332,80

De analyse hierboven betreft enkel de financiële activa volgens IFRS 7, met uitsluiting van de over te dragen kosten, de bedragen betreffende onderhanden projecten voor derden, enz.

De NMBS Groep beschouwde de nominale waarde van de 'Handelsvorderingen en overige debiteuren', momenteel niet geherwaardeerd aan reële waarde, als een redelijke benadering van hun reële waarde. Vanaf het boekjaar 2018 wordt voor de langlopende vorderingen eveneens een aangepaste inschatting van de reële waarde gemaakt. Deze rubriek bestaat hoofdzakelijk uit enerzijds kortlopende vorderingen zonder significante financieringscomponent en anderzijds uit langlopende rentedragende vorderingen op de Staat.

De vergelijkende reële waarde van de financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, opgenomen onder de rubriek 'Overige financiële activa' en 'Handelsvorderingen en overige debiteuren' (vanaf 2018) wordt berekend gebruikmakend van de zelfde modellen en hypothesen als deze gebruikt voor de waardering van de activa waarvoor de NMBS Groep op vrijwillige basis gekozen heeft voor de opnamen in de categorie 'tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het netto-resultaat'.

De onderstaande tabel geeft een detail van de wijzigingen in de reële waarde van de financiële activa aangemerkt als, of verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat. De lijn andere wijzigingen bevat alle wijzigingen die het gevolg zijn van terugbetalingen, kapitalisaties en in het geval van activa in vreemde

valuta, de impact van de omrekeningsverschillen. De wijziging in de reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten is voorgesteld in toelichting 11.2.

	2018	2017
Per 1 januari	100.655.137,20	113.023.717,12
<i>Marktrisico</i>	-2.072.813,39	-3.202.938,33
<i>Kredietrisico</i>	405.487,67	1.873.719,82
Wijzigingen in de reële waarde	-1.667.325,72	-1.329.218,51
Andere wijzigingen	6.948.016,82	-11.039.361,41
Per 31 december	105.935.828,30	100.655.137,20

De component 'Kredietrisico' werd geïsoleerd door de geboekte wijzigingen in de reële waarde te vergelijken met de wijzigingen in de reële waarden indien een risico-neutrale waardingscurve werd gebruikt.

Het gecumuleerde aandeel van, afzonderlijk het marktrisico en het kredietrisico, in de reële waarde aanpassingen op het einde van 2018 en 2017 kan teruggevonden worden in de onderstaande tabel:

	2018	2017
Marktrisico	3.694.827,03	5.767.640,42
Kredietrisico	-1.809.279,25	-2.214.766,92
Reële waarde aanpassingen	1.885.547,78	3.552.873,50

32.3. Financiële verplichtingen

Categorie volgens IFRS 9		31/12/2018		31/12/2017	
		Boekwaarde	Reële waarde	Boekwaarde	Reële waarde
Langlopende financiële verplichtingen					
Financiële schulden	Geamortiseerde kostprijs	2.638.979.892,74	2.925.396.628,83	2.697.335.707,31	3.037.366.356,99
	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (aangemerkt)	131.486.663,35	131.486.663,35	127.257.635,64	127.257.635,64
Afgeleide financiële instrumenten	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	402.000.234,35	402.000.234,35	396.158.368,07	396.158.368,07
Handels schulden	Geamortiseerde kostprijs	0,00	0,00	140.595,00	140.595,00
Overige schulden	Geamortiseerde kostprijs	33.787.174,79	33.787.174,79	106.606.436,10	106.606.436,10
	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal		3.206.253.965,23	3.492.670.701,32	3.327.498.742,12	3.667.529.391,80
Kortlopende financiële verplichtingen					
Financiële schulden	Geamortiseerde kostprijs	232.851.254,00	233.241.889,93	511.778.657,68	511.598.916,02
	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (aangemerkt)	1.047.493,82	1.047.493,82	601.980,70	601.980,70
Afgeleide financiële instrumenten	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	12.903.845,39	12.903.845,39	10.425.729,66	10.425.729,66
Handels schulden	Geamortiseerde kostprijs	378.072.567,15	378.072.567,15	396.200.129,24	396.200.129,24
Overige schulden	Geamortiseerde kostprijs	131.976.657,88	131.976.657,88	152.393.567,63	152.393.567,63
	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal		756.851.818,24	757.242.454,17	1.071.400.064,91	1.071.220.323,25

De analyse hierboven betreft enkel de financiële verplichtingen volgens IFRS 7, met uitsluiting van de over te dragen opbrengsten, de bedragen betreffende onderhanden projecten voor derden, enz.

De NMBS Groep beschouwt de nominale waarde van de 'Handelsschulden' en de 'Overige schulden' als een redelijke benadering van hun reële waarde. De 'Handelsschulden' bestaan hoofdzakelijk uit kortlopende verplichtingen zonder significante financieringscomponent en de 'Overige schulden' omvatten hoofdzakelijk de schuld erkend tegen de Staat voor de middelen beheerd in het kader van het GEN Fonds (langlopend en kortlopend) en de cash waarborgen ontvangen in het kader van de CSA akkoorden.

De vergelijkende reële waarde van de financiële schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs wordt berekend gebruikmakend van de zelfde modellen en hypothesen als deze gebruikt voor de waardering van de schulden waarvoor de NMBS Groep op vrijwillige basis gekozen heeft voor de opnamen in de categorie 'Financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het netto-resultaat'.

De onderstaande tabel geeft een detail van de wijzigingen in de reële waarde van de financiële schulden aangemerkt als, of verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat. De lijn andere wijzigingen bevat alle wijzigingen die het gevolg zijn van terugbetalingen, kapitalisaties en in het geval van verplichtingen in vreemde valuta, de impact van de omrekeningsverschillen. De wijziging in de reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten is voorgesteld in toelichting 11.2.

	2018	2017
Per 1 januari	127.859.616,34	151.045.601,99
<i>Marktrisico</i>	-2.361.644,48	-8.538.988,75
<i>Kredietrisico</i>	-1.759.922,44	-4.126.096,78
Wijzigingen in de reële waarde	-4.121.566,92	-12.665.085,53
Andere wijzigingen	8.796.107,75	-10.520.900,12
Per 31 december	132.534.157,17	127.859.616,34

De component 'Kredietrisico' werd geïsoleerd door de geboekte wijzigingen in de reële waarde te vergelijken met de wijzigingen in de reële waarden indien een risico-neutrale waardingscurve werd gebruikt.

Het gecumuleerde aandeel van, afzonderlijk het marktrisico en het kredietrisico, in de reële waarde aanpassingen op het einde van 2018 en 2017 kan teruggevonden worden in de onderstaande tabel:

	2018	2017
Marktrisico	22.778.734,66	25.140.379,14
Kredietrisico	10.788.110,82	12.548.033,26
Reële waarde aanpassingen	33.566.845,48	37.688.412,40

Toelichting 33 - Transacties van alternatieve financiering

De NMBS Groep heeft “cross-border” lease-transacties afgesloten (activa verkocht of verhuurd aan een Trust die deze onmiddellijk terug verhuurt aan de NMBS Groep) zodat beiden een financieel voordeel kunnen delen. Deze operaties, die ‘transacties van alternatieve financiering’ genoemd worden, worden opgenomen volgens hun economische substantie in overeenstemming met de bepalingen van SIC 27. De onderliggende activa van deze transacties kunnen als volgt worden ingedeeld:

- Rollend materieel (elektrische en diesellocomotieven, motorstellen, hogesnelheidstreinen en rytuigen voor reizigers): de hierop betrekking hebbende contracten hebben een oorspronkelijke looptijd tussen 17 en 28 jaar.
- Administratieve gebouwen: de hierop betrekking hebbende contracten hebben een oorspronkelijke looptijd van 29,5 jaar.

De transacties gaan gepaard met enkele beperkingen op het gebruik van de onderliggende activa (bijvoorbeeld: geen verkoop, geen onderverhuur zonder de voorafgaande goedkeuring van de Trust). De risico’s zijn beperkt tot deze verbonden aan de eigendom van de activa, de risico’s die voortvloeien uit de Belgische wetgeving en het kredietrisico op de tegenpartijen waarbij de investeringsrekeningen worden aangehouden.

De NMBS Groep heeft de materiële vaste activa in de balans gehouden en heeft geen winst of verlies uit de verkoop aan de Trust erkend. Deze materiële vaste activa, die verband houden met alternatieve financiering, worden in hoofdzaak aangewend voor eigen gebruik of in leasing gegeven aan dochterondernemingen of andere ondernemingen binnen de invloedssfeer van de NMBS Groep, zoals uitgelegd in toelichting 9.3.

De investeringsrekeningen (investering van een deel van de middelen uit de verkoop of de hoofdverhuur) en de betalingsverplichtingen aan de Trust (over de duur van het contract) worden opgenomen in de balans van de NMBS Groep, met uitzondering van de investeringsrekeningen waarvan de tegenpartij een overheidsinstantie of een supranationale organisatie (of gegarandeerd door een overheidsinstantie) is. De investeringsrekeningen die niet opgenomen worden in de balans vertegenwoordigen op 31 december 2018 een waarde van 599.787.826,13 EUR (2017: 1.073.866.888,26 EUR). De investeringsrekeningen en betalingsverplichtingen aan de Trust worden bij toepassing van IFRS 9 erkend in de rubrieken ‘overige financiële activa’ en ‘financiële schulden’. Op 31 december 2018 worden 328.811.916,31 EUR (2017: 318.324.178,08 EUR) opgenomen in de investeringsrekeningen. Anderzijds worden 854.255.241,50 EUR (2017: 961.518.672,27 EUR) opgenomen voor betalingsverplichtingen tegenover de Trust op 31 december 2018.

De onderstaande tabel laat toe een reconciliatie te maken van niet-erkende investeringsrekeningen met de niet-erkende activa in pand gegeven en de vooruitbetalingen opgenomen in toelichting 34.

	2018	2017
In pand gegeven	155.596.178,96	283.628.399,98
Vooruitbetalingen	51.187.635,16	280.599.761,79
Andere geïnvesteerde bedragen	393.004.012,01	509.638.724,49
Niet erkend op de balans	599.787.826,13	1.073.866.886,26

Voor sommige transacties heeft de NMBS Groep afgeleide financiële instrumenten gebruikt om het risico van rentevoeten en wisselkoersen af te dekken. In dit geval heeft de NMBS Groep gebruikt gemaakt van de reële waarde optie voorzien in IFRS 9 voor de opname van financiële activa en verplichtingen. Het gebruik van afgeleide financiële instrumenten wordt toegelicht in toelichting 11. Aan het einde van 2018 bedraagt de negatieve reële waarde van derivaten gebruikt in het raam van alternatieve financieringen 13.557.125,84 EUR (2017: 16.281.289,18 EUR). De analyse van het risicobeheer met betrekking tot het gebruik van financiële instrumenten, met inbegrip van instrumenten verbonden aan de alternatieve financiering, is opgenomen in toelichting 2.2.

De commissies in verband met deze transacties worden lineair gespreid over de looptijd van deze operaties in het resultaat opgenomen. In 2018 is 8.331.837,84 EUR (2017: 4.803.775,66 EUR) opgenomen in het bedrijfsresultaat. Deze toename is het gevolg van de vervroegde stopzetting van één alternatieve financiering waarbij het saldo van de commissies (4.211.120,64 EUR) in één keer in resultaat werden genomen.

Afhankelijk van de aard van de transactie heeft de NMBS Groep op het einde van de initiële basisduur van de overeenkomst verschillende mogelijkheden waaronder:

- de uitoefening van de aankoopoptie;
- de terugkeer van het actief naar de Trust die het voor eigen rekening zal gebruiken;
- de terugkeer van het actief naar de Trust waarbij de NMBS Groep als verkoopagent voor het actief zal optreden;
- de verlenging van de overeenkomst door een lease- of servicecontract na afloop van de eerste basistermijn van de overeenkomst, of
- het zoeken naar een derde die de resterende verplichtingen jegens de Trust op zich zal nemen door middel van een lease- of serviceovereenkomst.

Toelichting 34 - Rechten en verplichtingen

Het bedrag van de contractuele verplichtingen voor de verwerving van materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen bedraagt 494.703.605,01 EUR (517.736.196,29 EUR) per 31 december 2018 (2017).

Het bedrag van de contractuele verplichtingen voor de verwerving van diensten bedraagt 1.099.682.385,12 EUR (1.091.129.887,13 EUR) per 31 december 2018 (2017).

Het bedrag van de contractuele verplichtingen voor de verwerving van voorraden bedraagt 197.680.390,92 EUR (244.657.108,99 EUR) per 31 december 2018 (2017).

De door de NMBS Groep voor rekening van derden gestelde persoonlijke zekerheden bedragen 170.168.518,12 EUR (188.767.279,55 EUR) op 31 december 2018 (2017).

De door derden aan de NMBS Groep verstrekte kredietlijnen bedragen 1.813.007.506,22 EUR (2.113.007.506,22 EUR) op 31 december 2018 (2017).

De verplichtingen inzake toekomstige minimumhuur, opeisbaar krachtens niet-opzegbare operationele leaseovereenkomsten, bedragen 3.418.468,81 EUR per 31 december 2018 (2017 : 5.860.890,32 EUR), waarvan 1.229.273,19 EUR (1.470.765,27 EUR) op ten hoogste één jaar en 2.189.195,62 EUR (4.390.125,05 EUR) op meer dan één jaar en ten hoogste vijf jaar.

De door derden voor rekening van de NMBS Groep gestelde zekerheden bedragen 1.968.228.688,27 EUR (1.987.007.652,96 EUR) op 31 december 2018 (2017) en betreffen hoofdzakelijk de door de Staat gestelde zekerheden in het raam van de alternatieve financieringstransacties. Voor 2018 : zekerheden op investeringen : 61.344.684,25 EUR ; zekerheden op schulden (Eurofima/Infrabel) : 1.897.013.009,04 EUR et andere zekerheden : 9.870.994,98 EUR.

De goederen en waarden gehouden door derden in hun naam maar ten bate en voor risico van de NMBS Groep bedragen 51.187.635,16 EUR (280.599.761,79 EUR) per 31 december 2018 (2017) en betreffen vooruitbetalingen in het raam van de alternatieve financieringstransacties.

De voorraden die toebehoren aan derden maar die in consignatie ontvangen werden door de NMBS Groep die er de risico's voor draagt, belopen 9.221.153,36 EUR (10.336.260,55 EUR) per 31 december 2018 (2017).

De door de NMBS Groep op eigen activa gestelde zakelijke zekerheden bedragen 2.319.772.587,49 EUR (2.506.336.348,57 EUR) per 31 december 2018 (2017) en betreffen de in pand gegeven investeringen in het raam van de alternatieve financieringstransacties (2018 :347.104.435,99 EUR) en de boekwaarde van het materieel in de transacties (2018 :1.972.668.151,50 EUR).

De ontvangen bankgaranties bedragen 453.952.995,56 EUR (447.576.826,02 EUR) per 31 december 2018 (2017).

Op 31 december 2018 heeft de NMBS een verbintenis van 10.000.000,00 EUR aan "overdraft facility" ten opzichte van Lineas Group opneembaar vanaf 7 april 2016 tot en met 7 april 2021.

De NMBS beantwoordt op onbeperkte wijze aan de hoedanigheid van onbeperkt aansprakelijke bestuurder in het economische samenwerkingsverband Eurail Group (NL 809837353 B01) PO BOX 2112, NL 3500 Utrecht – Pays-Bas).

De niet in de balans opgenomen investeringsrekeningen m.b.t. de alternatieve financieringstransacties zijn vermeld in toelichting 33.

Toelichting 35 - Informatie betreffende verbonden partijen

35.1. Geconsolideerde vennootschappen

De lijst van de dochterondernemingen en ondernemingen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode is opgenomen in de toelichting 4.

35.2. Relaties met de Staat

35.2.1. Deelnemingsverhoudingen

De Staat bezit rechtstreeks en onrechtstreeks 99,97% van de stemrechten van de NMBS.

35.2.2. Beheerscontracten

De Staat heeft met de NMBS een beheerscontract afgesloten voor de periode 2008-2012. Dit beheerscontract bepaalt dat de NMBS een essentieel element in het Belgische transportsysteem vormt. In het raam van een samenhangend groepsbeleid is ze belast met de opdracht om erover te waken dat haar activiteiten passen in het kader van het duurzaam mobiliteitsbeleid van de Regering en bijdragen tot het voldoen aan de verplaatsingsbehoeften.

De concretisering van het volgende beheerscontract is momenteel in uitvoering.

De NMBS heeft tot doel:

1. het vervoer per spoor van reizigers en goederen, met inbegrip van het onthaal van en de informatie aan haar klanten;
2. het vervoer van goederen in het algemeen en de logistieke diensten die daarmee verband houden;
3. de verwerving, het onderhoud, het beheer en de financiering van rollend spoorwagematerieel;
4. de veiligheid en de bewaking op het gebied van de spoorwegen;
5. het verwerven, het ontwerpen, de bouw, de vernieuwing, het onderhoud en het beheer van de spoorwegstations, de onbemande stopplaatsen en hun aanhorigheden alsook hun directe omgeving, met inbegrip van het ontwerp, de ontwikkeling, de modernisering en de valorisatie van de stedelijke centra;
6. de ontwikkeling van commerciële of andere activiteiten die bestemd zijn om rechtstreeks of indirect haar diensten te bevorderen of het gebruik van haar goederen te optimaliseren.

De NMBS kan, zelf of via deelneming in bestaande of op te richten Belgische, buitenlandse of internationale instellingen en rechtspersonen, alle commerciële, industriële of financiële verrichtingen doen die, rechtstreeks of onrechtstreeks, geheel of ten dele, verband houden met haar doel of de verwezenlijking of ontwikkeling ervan kunnen vergemakkelijken of bevorderen, met inbegrip van het stellen van zekerheden voor schulden van verbonden vennootschappen of vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat.

De fabricage en de verkoop van goederen of diensten die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden met de spoorwegactiviteit, worden inzonderheid geacht de verwezenlijking of ontwikkeling van het doel te kunnen bevorderen.

De NMBS kan eveneens optreden als bestuurder, volmachtdrager, mandataris of vereffenaar in andere vennootschappen of ondernemingen.

35.2.3. Diensten aan besturen

De NMBS levert transport- en communicatiediensten aan de Belgische Staat en aan verschillende besturen van de Belgische Staat. Al deze transacties gebeuren in het kader van normale klant/leverancier relaties tegen voorwaarden die niet gunstiger zijn dan die welke aan andere klanten en leveranciers worden aangeboden. De aan deze besturen geleverde diensten vertegenwoordigen geen significant aandeel van de netto-inkomsten van de NMBS.

35.3. Relaties tussen vennootschappen van de NMBS Groep

In het raam van de uitvoering van het beheerscontract wordt de Vennootschap geacht transacties uit te voeren met de andere vennootschappen van de NMBS Groep. De voornaamste transacties die uitgevoerd worden voor ondernemingen van de Groep zijn de volgende:

- thesaurie, boekhoudkundige coördinatie, enz.;
- besturingsprestaties en stationsprestaties freight services.

35.4. Cijfergegevens betreffende de relaties met de overheid en de ondernemingen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode

De door de overheid toegekende subsidies worden gedetailleerd besproken in toelichting 25.

Naast deze subsidies werden de volgende transacties uitgevoerd met verbonden partijen:

	31/12/2018	31/12/2017
Omzet met entiteiten opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	121.109.733,82	131.554.872,32
Netto vorderingen op entiteiten opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	115.448.940,69	117.959.827,71
Vorderingen op overheden	1.200.782.638,67	1.222.922.074,42
Schulden met entiteiten opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	24.848.087,16	51.943.534,86

De vorderingen op overheden hebben bijna hoofdzakelijk betrekking op NMBS en worden gedetailleerd in de toelichting 9. Handelsvorderingen en overige debiteuren.

35.5. Relaties met de hoogstgeplaatste functionarissen

De bestuurders en de leden van het Directiecomité van de NMBS worden als de hoogstgeplaatste functionarissen van de NMBS Groep beschouwd.

Het totaal bedrag van de bezoldigingen van de bestuurders en de leden van het Directiecomité bedroeg 1.877.394,65 in 2018 en 1.691.479,88 EUR in 2017. Ze hebben geen leningen of voorschotten van de NMBS ontvangen. Voor de lijst van de bestuurders en de leden van het Directiecomité verwijzen we naar de Algemene informatie.

Deze totale bezoldigingsbedragen van de belangrijkste bestuurders bevatten de volgende elementen:

- kortetermijnbeloningen: jaarloon (vast en variabel) en overige kortetermijnbeloningen zoals de ziekteverzekering, het privégebruik van de bedrijfswagen,... evenals de op deze beloningen aan de sociale zekerheid betaalde bijdragen;
- ontslagvergoedingen;
- vergoedingen na uitdiensttreding: door NMBS betaalde verzekeringspremies. De premies dekken hoofdzakelijk een aanvullend-pensioenplan;
- eventuele vergoedingen voor werkongeschiktheid.

De bezoldiging van de hoogstgeplaatste functionarissen is als volgt verdeeld:

EUR	31/12/2018	31/12/2017
Lonen en overige kortetermijnbeloningen	1.797.047,38	1.617.612,75
Vergoedingen na uitdiensttreding	80.347,27	73.867,13
Totaal	1.877.394,65	1.691.479,88

Er werd geen enkele lening toegestaan aan de hoogstgeplaatste functionarissen.

Toelichting 36 - Erelonen van de commissaris

In 2018 (2017) heeft de NMBS Groep 572.012,00 EUR (451.627,08 EUR) geboekt met betrekking tot opdrachten in het kader van controle van de jaarrekening door de bedrijfsrevisoren van de Groep en aan hen verbonden ondernemingen en 14.900 EUR (23.791,20 EUR) met betrekking tot niet-audit opdrachten door de commissarissen en door aan hen verbonden ondernemingen.

Deze bedragen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2018		31/12/2017	
	Commissaris	Netwerk van de commissaris	Commissaris	Netwerk van de commissaris
Controleopdrachten	572.012,00		451.627,08	
Belastingadviesopdrachten	4.300,00		22.141,20	
Overige opdrachten	10.600,00		1.650,00	
Totaal	586.912,00	0,00	475.418,28	0,00

Toelichting 37 - Gebeurtenissen na balansdatum

Er werden geen significante gebeurtenissen vastgesteld na 31 december 2018 die een invloed hebben op de financiële staten van de NMBS Groep.

3. Verslag van het College van commissarissen

Verslag van de bedrijfsrevisoren over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2018

Verslag van de bedrijfsrevisoren leden van het College van commissarissen (hierna “het College van Commissarissen”) aan de algemene vergadering van NMBS NV van Publiek Recht over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2018

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van NMBS NV van Publiek Recht (de “Vennootschap”) en zijn dochterondernemingen (samen de “Groep”), leggen wij u ons verslag van het College van commissarissen voor. Dit bevat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2018, alsook het verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 31 mei 2017, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van NMBS NV van Publiek Recht uitgevoerd gedurende twee opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep over het boekjaar afgesloten op 31 december 2018 opgesteld in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. Deze geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde balans op 31 december 2018, alsook de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum evenals de toelichting bestaande uit een overzicht van de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatieverschaffing. Het totaal van de geconsolideerde balans bedraagt EUR 11.698.408.276 en het geconsolideerde overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten voor het boekjaar sluit af met een winst van het boekjaar van EUR 14.571.158.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de Groep op 31 december 2018, alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

KPMG Bedrijfsrevisoren CVBA / BTW BE 0419.122.548 RPR Brussel

IBAN : BE 62 4377 5152 9261

BIC : KREDBEBB

Maatschappelijke zetel: Luchthaven Brussel Nationaal 1K - 1930 Zaventem - België

KPMG Bedrijfsrevisoren, a Belgian CVBA/SCRL and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity.

BDO Bedrijfsrevisoren CVBA / BTW BE 0419.122.548 RPR Brussel

IBAN : BE 62 4377 5152 9261

BIC : KREDBEBB

Maatschappelijke zetel: Da Vincilaan 9 Box E.6 - Elsinore Building - 1930 Zaventem - België

BDO Bedrijfsrevisoren CVBA, a coöperative company with limited liability, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms.

BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO Member Firms.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Wij hebben bovendien de door IAASB goedgekeurde internationale controlestandaarden toegepast die van toepassing zijn op de huidige afsluitdatum en nog niet goedgekeurd op nationaal niveau. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van het College van commissarissen voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van het College van commissarissen voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een verslag van het College van commissarissen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België na.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons verslag van het College van commissarissen te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons verslag van het College van commissarissen. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van het College van commissarissen

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (herzien in 2018) bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Onze bedrijfsrevisorenkantoren en ons netwerk hebben geen opdrachten die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening verricht en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Brussel, 8 mei 2019

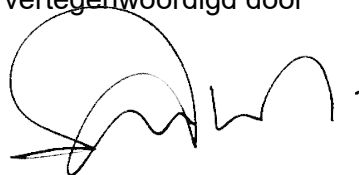
Het College van commissarissen

KPMG Bedrijfsrevisoren
Commissaris
vertegenwoordigd door

Patrick De Schutter
Bedrijfsrevisor

BDO Bedrijfsrevisoren
Commissaris
vertegenwoordigd door

Felix Fank
Bedrijfsrevisor